

RIKSDAGENS SVAR 374/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till översyn av förundersöknings- och tvångsmedelslagstiftningen

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till översyn av förundersöknings- och tvångsmedelslagstiftningen (RP 222/2010 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 44/2010 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om det utöver dagens system för att övervaka användningen av hemliga tvångsmedel bör inrättas ett expertorgan för att övervaka förundersökningsmyndigheternas verksamhet och användningen av tvångsmedel.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder och överväger om besluten om hemliga metoder för att inhämta information bör ingå i domstolarnas behörighet.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Förundersökningslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Bestämmelser om tillämpningsområdet

1 §

Lagens tillämpningsområde

Förundersökning av brott görs enligt denna lag, om inte något annat föreskrivs särskilt i lag.

I fråga om användning av tvångsmedel och förundersökningsmyndigheternas inhämtande av information gäller i övrigt vad som föreskrivs särskilt i lag.

2 §

Vad som ska utredas vid förundersökning

Vid förundersökning utreds

1) enligt vad ärendets art förutsätter, det misstänkta brottet, de förhållanden under vilka det har begåtts, den skada som har orsakats och den vinning som har fått genom brottet, parterna och övriga omständigheter som måste klarläggas för åtalsprövning och bestämmande av påföljderna för brottet,

2) möjligheterna att återställa egendom som har erhållits genom brottet och att verkställa en förverkandepåföljd som döms ut eller skade-

stånd som betalas till målsäganden med anledning av brottet,

3) målsägandens privaträttsliga anspråk, om målsäganden med stöd av 3 kap. 9 § i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) har bett åklagaren föra talan om anspråket, och

4) huruvida målsäganden samtycker och den misstänkte ämnar samtycka till att målet i tingsrätten behandlas i ett skriftligt förfarande enligt 5 a kap. i lagen om rättegång i brottmål.

Vid förundersökning ska saken förberedas så att åtalsprövning kan ske och parternas intressen bevakas på behörigt sätt och så att bevisningen kan tas emot i ett sammanhang vid huvudförhandlingen eller målet avgöras i skriftligt förfarande.

2 kap.

Vilka som deltar i förundersökning

1 §

Myndigheterna vid förundersökning

Förundersökning görs av polisen.

Förundersökningsmyndigheter är förutom polisen även gränsbevaknings-, tull- och militärmyndigheterna, enligt vad som föreskrivs om deras förundersökningsbefogenheter i gränsbevakningslagen (578/2005), tullagen (1466/1994), militära disciplinlagen (331/1983) och lagen om fullgörande av polisuppgifter inom försvarsmakten (1251/1995).

Förutom förundersökningsmyndigheterna deltar även åklagaren i förundersökning.

2 §

Undersökningsledare

Förundersökningen leds av en undersökningsledare, som är en sådan anställningsberättigad tjänsteman som avses i 2 kap. 9 § i tvångsmedelslagen (/). Åklagaren är dock undersökningsledare endast i de fall som anges i 4 § 1 mom. En kriminalöverkonstapel eller överkonstapel får vara undersökningsledare vid för-

undersökning som görs av polisen, om det finns grundad anledning till det utifrån ärendets art eller av något annat motsvarande skäl. En tjänsteman har rätt att vara undersökningsledare vid förundersökning som görs av någon annan myndighet, om det föreskrivs särskilt i lag om denna rätt.

När flera undersökningsledare utreder brott som har samband med varandra kan till chef för dem utses en allmän ledare för undersökningen, som beslutar om samordning av förundersökningen och som i det syftet kan meddela sina underlydande undersökningsledare föreskrifter.

3 §

Utredare

En utredare ska under undersökningsledarens ledning och tillsyn hålla förhör och vidta andra förundersökningsåtgärder som gäller ett misstänkt brott, verkställa de föreskrifter som undersökningsledaren meddelar om undersökningen av ärendet och utföra andra åtgärder som enligt lagen ankommer på en utredare.

4 §

Särskilda undersökningsarrangemang

Åklagaren leder förundersökningen av brott som en polisman misstänks ha begått i samband med tjänsteuppdrag. Om brottets allvarlighet eller ärendets art annars förutsätter det, kan åklagaren besluta att vara undersökningsledare trots att det brott som en polisman misstänks ha begått inte har begåtts i samband med tjänsteuppdrag. Åklagaren kan i ovan avsedda fall leda förundersökningen även till den del det i ärendet utöver en polisman finns någon annan misstänkt, om det är ändamålsenligt med tanke på utredningen av ärendet. Åklagaren är inte undersökningsledare, om ett ärende behandlas som ett ordningsbotsärende eller strafforderärende.

En åklagare som är undersökningsledare har samma befogenheter i uppdraget som en till befälet hörande polisman som är undersökningsledare.

Ett brott som en polisman misstänks ha begått ska alltid undersökas av någon annan polisenhet än den där polismannen tjänstgör, om inte ärendet ska behandlas som ett ordningsbotsärende eller strafforderärende. Även i övrigt ska den polisenhet som undersöker brottet vid behov utses så att tilltron till förundersökningens opartiskhet inte äventyras.

5 §

Parterna vid förundersökning

Parter vid förundersökning är

- 1) målsäganden,
- 2) den som är misstänkt för brott,
- 3) andra personer vilkas rättigheter, intressen eller skyldigheter kan påverkas av brottet och utredningen av det.

Bestämmelserna om parter i denna lag gäller i tillämpliga delar en parts vårdnadshavare eller intressebevakare och den som hör till ett lagstadgat organ för en juridisk person som är part eller i övrigt till dess ledning och är företrädare för den juridiska personen samt andra lagliga företrädare för en part.

Vid behov beslutar undersökningsledaren om en person ska betraktas som part.

6 §

Biträde och stödperson

Om en part har ett biträde eller en stödperson, deltar denne i förundersökningen så som föreskrivs i lag.

7 §

Jäv för förundersökningstjänsteman

En undersökningsledare, utredare eller någon annan tjänsteman vid en förundersökningsmyndighet får inte delta i förundersökningen om han eller hon är jävig.

Frågan om en förundersökningstjänsteman är jävig ska avgöras utan dröjsmål. Frågan avgörs av tjänstemannen själv eller vid behov av tjänstemannens chef. Om åklagaren är undersök-

ningsledare ska denne höras i frågan om en utredare är jävig och kan han eller hon åta sig att avgöra frågan.

En ojävig förundersökningstjänsteman ska utan dröjsmål förordnas i en jävig tjänstemans ställe. En förundersökningstjänsteman får dock trots att han eller hon är jävig vidta förundersökningsåtgärder som inte kan skjutas upp utan att utredningen av ett brott äventyras.

8 §

Jävsgrunder

En förundersökningstjänsteman är jävig, om

- 1) tjänstemannen eller en närstående till honom eller henne är part i förundersökningen,
- 2) tjänstemannen eller en närstående till honom eller henne biträder eller företräder en part eller någon som avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för,
- 3) avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för tjänstemannen eller för en i 3 mom. avsedd närstående till honom eller henne,

4) tjänstemannen står i anställningsförhållande eller i ett sådant uppdragsförhållande som har samband med det föreliggande ärendet till en part eller till någon som avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för,

5) tjänstemannen eller en i 3 mom. 1 punkten avsedd närstående till honom eller henne är medlem av styrelsen, förvaltningsrådet eller något annat därmed jämförbart organ eller är verkställande direktör eller innehar motsvarande ställning i en sådan sammanslutning eller stiftelse eller ett sådant statligt affärsverk eller en sådan statlig inrättning som är part eller som avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för,

6) tjänstemannen eller en i 3 mom. 1 punkten avsedd närstående till honom eller henne hör till direktionen för eller något annat därmed jämförbart organ i ett ämbetsverk eller en inrättning och det är fråga om ett ärende som sammanhänger med styrningen eller övervakningen av ämbetsverket eller inrättningen, eller om

7) tilltron till tjänstemannens opartiskhet av något annat särskilt skäl äventyras.

Jäv enligt 1 mom. 4 punkten uppstår inte enbart av den anledningen att staten är part.

Med närstående avses i 1 mom. förundersökningstjänstemannens

1) make eller maka samt barn, barnbarn, syskon, föräldrar, far- och morföräldrar, den som på något annat sätt står tjänstemannen särskilt nära och dessa personers makar,

2) föräldrars syskon och deras makar, tjänstemannens syskonbarn och en tidigare make eller maka till tjänstemannen, samt

3) makes eller makas barn, barnbarn, syskon, föräldrar och far- och morföräldrar, dessa personers makar och tjänstemannens makes eller makas syskonbarn.

Som närstående betraktas också motsvarande halvsläkting. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.

3 kap.

Allmänna bestämmelser om hur förundersökning ska genomföras

1 §

Registrering av anmälan om brott

När någon anmäler ett brott eller en händelse som han eller hon misstänker vara ett brott till en förundersökningsmyndighet, ska myndigheten registrera anmälan utan dröjsmål. Om anmälan är oklar eller bristfällig, ska den som gjort anmälan vid behov uppmanas att precisera eller komplettera den.

Skyldigheten att registrera en anmälan om brott gäller även när förundersökningsmyndigheten har fått kännedom om ett misstänkt brott på något annat sätt än vad som avses i 1 mom., om de villkor för att avstå från åtgärder som anges i 9 § 1 mom. inte uppfylls.

2 §

Överföring av anmälan om brott

Om anmälan om brott har gjorts hos en förundersökningsmyndighet till vars uppgifter det inte hör att göra förundersökning i ärendet, ska myndigheten genast registrera ärendet som mottaget och sända anmälan tillsammans med eventuellt annat material som uppkommit i ärendet till den behöriga förundersökningsmyndigheten, som ska registrera anmälan utan dröjsmål.

3 §

När förundersökning ska göras

Förundersökningsmyndigheten ska göra förundersökning när det på grund av anmälan till den eller annars finns skäl att misstänka att ett brott har begåtts.

Innan förundersökningen inleds ska förundersökningsmyndigheten vid behov utreda omständigheterna i samband med en sådan misstanke om brott som avses i 1 mom. särskilt så att ingen grundlöst behandlas som misstänkt för brott och så att ett beslut om att inte göra förundersökning kan fattas enligt 9 § 1 mom. eller 10 § 1 mom., om ärendet kräver det. I fråga om de åtgärder som vidtas innan förundersökningen inleds iaktas bestämmelserna i denna lag i tillämpliga delar.

Undersökningsledaren ska vid behov fatta beslut om huruvida förundersökning ska göras och eventuella omständigheter som behövs för att fatta beslutet utredas. Förundersökningsåtgärder som utredningen av ärendet förutsätter får vidtas innan undersökningsledaren fattar sitt beslut.

4 §

Förundersökning av målsägandebrott

Om åklagaren får väcka åtal för brott endast på yrkande av målsäganden (*målsägandebrott*), görs förundersökning bara om målsäganden har underrättat förundersökningsmyndigheten eller åklagaren om att målsäganden yrkar på straff för

den som är skyldig till brottet. Om målsäganden återtar sitt straffyrkande, ska undersökningen läggas ned.

Förundersökning av målsägandebrott får inledas trots att straffyrkande inte har framställts, om det är uppenbart att målsäganden ännu inte känner till brottet och undersökningen inte kan skjutas upp utan att utredningen av brottet även tyngas. Målsäganden ska då utan dröjsmål underlägga om att undersökningen har inletts. Undersökningen ska läggas ned, om målsäganden efter att ha fått kännedom om brottet inte meddelar att han eller hon yrkar på straff för den som är skyldig till det.

Om åklagaren enligt lag får väcka åtal för målsägandebrott när ett allmänt intresse kräver det, trots att målsäganden inte yrkar på straff för den som är skyldig till brottet, ska förundersökning göras på åklagarens begäran.

Om det enligt lag förutsätts att det visas att ett brott har begåtts för att en åtgärd ska kunna vidtas eller en förmån bestå, ska förundersökning av målsägandebrott i behövlig omfattning göras på begäran av målsäganden trots att målsäganden inte meddelar att han eller hon yrkar på straff för den som är skyldig till brottet.

5 §

Undersökning av en brottslig gärning

När en person som inte har fyllt 15 år är misstänkt för en brottslig gärning ska förundersökning vid behov göras för att utreda om någon som har fyllt 15 år har medverkat i gärningen. Vid förundersökningen utreds då de omständigheter som avses i 1 kap. 2 § för varje misstänkts del.

När någon som inte har fyllt 15 år är misstänkt för en brottslig gärning ska förundersökning dessutom vid behov göras

1) på begäran av målsäganden, för att återfå egendom som har gått förlorad genom gärningen eller för att säkerställa målsägandens rätt till skadestånd,

2) för att utreda om det finns förutsättningar för förverkandepåföljd, eller

3) för att utreda om det finns behov av barnskyddsåtgärder för den misstänkte eller andra utredningsbehov som hänför sig till den misstänktes intressen.

I de fall som avses i 2 mom. 3 punkten får förundersökning göras även om målsäganden i ett målsägandebrott inte har framställt ett sådant yrkande som avses i 4 § 1 mom.

6 §

Underrättelse om att förundersökning inleds

För eventuella tjänstemannarättsliga åtgärder ska undersökningsledaren underrätta chefen för en tjänsteman som avses i 40 kap. 11 § 1 punkten i strafflagen (39/1889) om att förundersökning inleds, om tjänstemannen är misstänkt för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år. Undersökningsledaren har även rätt att underrätta om inledande av förundersökning som gäller andra brott som tjänstemannen är misstänkt för, om det brott som undersöks är sådant att det kan antas ha betydelse för fullgörandet av tjänsteuppdragen.

7 §

Åtgärder som parterna begär

Förhör ska hållas och andra förundersökningsåtgärder vidtas på begäran av en part, om parten visar att de kan ha betydelse för saken och om de inte orsakar kostnader som är oskäligen med hänsyn till ärendets art.

Under förundersökningen beslutar undersökningsledaren eller, med stöd av 5 kap. 2 § 1 mom., åklagaren om de förundersökningsåtgärder som en part begär. När målet har överförts till åklagaren beslutar åklagaren om åtgärderna.

8 §

Brott som har begåtts utomlands

Förundersökningsmyndigheten får undersöka ett brott som misstänks ha begåtts utomlands, om finsk lag kan tillämpas på brottet med stöd av

1 kap. i strafflagen och om det av skäl som gäller undersökningen och för att straffansvaret ska förverkligas är ändamålsenligt att förundersökning görs i Finland. Det är åklagaren som ska besluta om förundersökning ska inledas, om det för att utreda brottet i Finland krävs riksåklagarens åtalsförordnande enligt 1 kap. 12 § i strafflagen.

När en målsägande anmäler ett brott som har begåtts i en annan medlemsstat i Europeiska unionen till förundersökningsmyndigheten, ska målsägandens anmälan och yrkanden sändas till den behöriga myndigheten i den medlemsstat där brottet begicks, om inte förundersökningsmyndigheten undersöker brottet enligt 1 mom. För att målsägandens anmälan och yrkanden ska sändas förutsätts det dessutom att målsäganden inte har kunnat göra anmälan och framställa sina yrkanden i den stat där gärningen begicks eller att han eller hon i fråga om ett allvarligt brott inte har velat förfara så.

I fråga om internationellt samarbete vid utredning av brott föreskrivs särskilt i lag.

9 §

När förundersökning inte behöver göras och när förundersökningen får läggas ned

Om ett brott inte kan förutses medföra strängare straff än böter och brottet bedömt som en helhet ska anses vara uppenbart obetydligt, behöver förundersökning av brottet inte göras och får en förundersökning som redan har inletts läggas ned, om målsäganden inte har några anspråk i saken.

Om en myndighet med stöd av vad som föreskrivs i någon annan lag avstår från åtgärder för att ställa den misstänkte under åtal för brott, görs förundersökning dock endast av särskilda skäl.

Undersökningsledaren fattar vid behov de beslut som avses i denna paragraf.

10 §

Begränsning av förundersökningen

Åklagaren kan på framställning av undersökningsledaren besluta att förundersökning inte

ska göras eller att förundersökningen ska läggas ned, om åklagaren med stöd av 1 kap. 7 eller 8 § i lagen om rättegång i brottmål eller någon annan motsvarande bestämmelse i lag skulle låta bli att väcka åtal och inget viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver att åtal väcks.

Åklagaren kan på framställning av undersökningsledaren också besluta att förundersökningen ska läggas ned, om kostnaderna för en fortsatt undersökning skulle stå i klart missförhållande till arten av det ärende som utreds och den eventuella påföljd som är att vänta, eller om det på basis av redan vidtagna förundersökningsåtgärder är övervägande sannolikt att åklagaren skulle låta bli att väcka åtal på någon annan grund än den som nämns i 1 mom. För att förundersökningen ska kunna läggas ned förutsätts dessutom att inget viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver att den ska fortsätta.

Förundersökningen ska inledas på nytt i de fall som avses i 1 och 2 mom., om det finns grundad anledning till det på grund av nya omständigheter som framkommit i ärendet.

11 §

Hur snart förundersökning ska göras

Förundersökning ska göras utan ogrundat dröjsmål.

När en person som inte har fyllt 18 år är misstänkt för brott eller för en brottslig gärning som han eller hon har begått före fyllda 15 år, ska förundersökning göras skyndsamt.

När omständigheterna förutsätter det får förundersökningsåtgärderna ställas i angelägenhetsordning.

12 §

Uppskjutande av förundersökningsåtgärder

Undersökningsledaren får besluta att förundersökningsåtgärderna ska skjutas upp till en senare tidpunkt, om det är nödvändigt för att utreda det brott som undersöks eller något annat brott som har samband med det och om uppskjutandet inte äventyrar någons liv, hälsa eller fri-

het eller medför risk för betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada.

13 §

Avbrytande av förundersökningen

Undersökningsledaren får besluta att en förundersökning som har inletts ska avbrytas, om ingen är misstänkt för brottet och om utredning som påverkar ärendet inte kan fås. Det misstänkta brottets art ska beaktas särskilt när beslutet fattas.

Förundersökningen ska fortsätta utan ogrundat dröjsmål när det inte längre finns förutsättningar för avbrottet.

14 §

Förutsättningar för summarisk förundersökning

I enkla och klara ärenden får summarisk förundersökning göras enligt vad som föreskrivs nedan, om inte gärningen enligt allmän straffpraxis kan förutses medföra strängare straff än böter.

Med anledning av ett brott som en polisman misstänks ha begått får summarisk förundersökning göras endast om ärendet behandlas som ett ordningsbotsärende eller strafforderärende.

Undersökningsledaren beslutar vid behov om förundersökningen ska vara fullständig eller summarisk.

4 kap.

Förundersökningsprinciperna och rättigheterna för dem som deltar i förundersökning

1 §

Objektivitetsprincipen

Vid förundersökningen ska det utredas och beaktas både de omständigheter och bevis som talar mot den som är misstänkt för brott och de som talar för honom eller henne.

2 §

Oskyldighetspresumtionen

Vid förundersökningen ska den misstänkte bemötas som oskyldig.

3 §

Rätt att inte medverka till utredningen av sitt brott

Den som är misstänkt för brott har rätt att låta bli att medverka till utredningen av brottet.

4 §

Proportionalitetsprincipen

En förundersökningsåtgärd och det ingripande i en persons rättigheter som den innebär ska vara försvarliga i relation till det brott som utreds, behovet av att utreda ärendet i fråga samt ålder, hälsa och andra motsvarande omständigheter som gäller den person som är föremål för åtgärden och övriga omständigheter som inverkar på saken.

5 §

Principen om minsta olägenhet

Vid förundersökning får det inte ingripas i någons rättigheter i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att syftet med förundersökningen ska kunna nås.

En förundersökningsåtgärd ska vidtas så att ingen i onödan orsakas skada eller olägenhet.

6 §

Finkänslighetsprincipen

Parterna och andra som deltar i förundersökningen ska behandlas finkänsligt.

7 §

Bemötande av barn vid förundersökning

En person som inte har fyllt 18 år ska vid förundersökning bemötas så som hans eller hennes ålder och utvecklingsnivå förutsätter. Det ska särskilt ses till att undersökningsåtgärderna inte i onödan orsakar personen olägenheter i skolan, på arbetsplatsen eller i någon annan omgivning som är viktig för honom eller henne.

Undersökningsåtgärder som gäller en person som inte har fyllt 18 år ska i möjligaste mån utföras av utredare som är särskilt förtrodda med denna uppgift. Förundersökningsmyndigheten ska vid behov rådfråga en läkare eller någon annan sakkunnig om huruvida en person som inte har fyllt 18 år kan utsättas för undersökningsåtgärder.

8 §

Förordnande av intressebevakare för barn

När det gäller en part som inte har fyllt 18 år ska domstolen förordna en intressebevakare för förundersökningen, om det finns grundad anledning att anta att vårdnadshavaren, en intressebevakare eller någon annan laglig företrädare inte opartiskt kan bevaka partens intresse i ärendet och om det inte är klart onödigt att förordna en intressebevakare. Undersökningsledaren ska vid behov hos domstolen ansöka om att en intressebevakare ska förordnas. Ansökan kan också göras av åklagaren, den magistrat som är förmyndarmyndighet enligt lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) eller ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982) avsett organ (*socialmyndighet*). Ett intressebevakarförordnande gäller tills handläggningen av det brottmål upphör i fråga om vars förundersökning förordnandet har getts.

De kostnader som uppstår vid förordnandet av intressebevakare samt intressebevakarens arvode och kostnader ersätts av statens medel. I frå-

ga om intressebevakning iakttas i övrigt lagen om förmyndarverksamhet i tillämpliga delar.

9 §

En persons ställning vid förundersökning

När en person blir föremål för förundersökningsåtgärder ska han eller hon så snabbt som möjligt underrättas om sin ställning vid förundersökningen. Skyldigheten att underrätta gäller också när ställningen förändras.

Om en persons ställning är oklar, får han eller hon vid förundersökningen bemötas som en person som ska höras.

10 §

Rätt att anlita biträde vid förundersökningen

Vid förundersökningen har en part rätt att anlita ett biträde som parten väljer själv. Innan parten hörs ska han eller hon skriftligen underrättas om denna rätt, om inte ärendet ska behandlas vid summarisk förundersökning. När den som är misstänkt för brott har berövats sin frihet i samband med gripande, anhållande eller häktning ska han eller hon utan dröjsmål skriftligen underrättas om denna rätt. Förundersökningsmyndigheten ska också annars se till att en parts rätt att anlita biträde faktiskt tillgodoses när parten önskar det, med hänsyn till de omständigheter som hänför sig till det brott som utreds, utredningen av brottet och personen i fråga.

Undersökningsledaren eller åklagaren ska göra framställning till domstolen om att ett rättegångsbiträde eller en stödperson ska förordnas för målsäganden, när det finns orsak till det enligt bestämmelserna i 2 kap. i lagen om rättegång i brottmål, och likaså om att en försvarare ska förordnas för den som är misstänkt för brott, när det finns orsak till det enligt 1 § 3 mom. i det nämnda kapitlet.

Bestämmelser om behörigheten hos den som är biträde för en part och om hur frågan om behörighet avgörs finns i 11 kap. 3 §.

11 §

En misstänkts rätt att hålla kontakt med sitt biträde

Den som har gripits, anhållits eller häktats som misstänkt för brott har rätt att hålla kontakt med sitt biträde genom besök, brev och telefonsamtal så som anges närmare i häktningslagen (768/2005) och lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (841/2006).

Förundersökningsmyndigheten ska se till att kontakterna mellan den misstänkte och biträdet kan skötas konfidentiellt.

12 §

Handläggningsspråket vid förundersökning

Inom tvåspråkiga förundersökningsmyndigheters ämbetsdistrikt används vid förundersökning den misstänktes språk, antingen finska eller svenska. Om de misstänkta har olika språk eller om den misstänktes språk är varken finska eller svenska, ska förundersökningsmyndigheten med beaktande av parternas rätt och fördel bestämma vilket handläggningsspråk som ska användas. Om språket inte kan väljas på den grunden, används majoritetsspråket i förundersökningsmyndighetens ämbetsdistrikt. Vid förundersökning som görs av en enspråkig förundersökningsmyndighet används språket i myndighetens ämbetsdistrikt, om inte myndigheten med beaktande av parternas rätt och fördel bestämmer att det andra språket ska användas.

Oavsett 1 mom. har var och en dock rätt att vid förundersökning använda finska eller svenska så som bestäms i 10 § i språklagen (423/2003). Förundersökningsmyndigheten ska sköta tolkningen eller på statens bekostnad skaffa en tolk, om myndigheten inte behöver använda det språk som personen i fråga talar.

Bestämmelser om rätten att använda samiska vid förundersökning finns i samiska språklagen (1086/2003).

Andra än finsk-, svensk- eller samiskspråkiga har rätt att vid förundersökning använda det språk de förstår och kan tala tillräckligt bra.

Teckenspråkiga har rätt att använda teckenspråk. Förundersökningsmyndigheten ska sköta tolkningen eller på statens bekostnad skaffa en tolk.

I de fall som avses i 2 och 4 mom. ska tolkning ordnas också när det behövs på grund av att den som ska höras har en syn-, hörsel- eller tal-skada.

13 §

Översättning av handlingar

Handlingar eller delar av handlingar som ingår i förundersökningsmaterialet och är väsentliga med tanke på saken ska översättas till det i 12 § avsedda språk som en part använder, om översättningen trots tolkning behövs för att bevaka partens rättigheter. Översättningen görs på statens bekostnad, om inte förundersökningsmyndigheten själv sköter översättningen.

I fråga om översättning av handlingar gäller dessutom vad som i språklagen och samiska språklagen bestäms om översättning.

14 §

Språket i meddelanden, kallelser och brev

Bestämmelser om det språk som ska användas i meddelanden, kallelser och brev i anslutning till förundersökning finns i 19 § 3 mom. i språklagen och 15 § 1 mom. i samiska språklagen.

Till andra än finsk-, svensk- eller samiskspråkiga ska meddelanden, kallelser eller brev i möjligaste mån sändas på ett språk som personen i fråga kan antas förstå tillräckligt bra.

15 §

Partsoffentlighet vid förundersökning

Efter det att förundersökning har inletts har en part rätt att få del av omständigheter som föranlett förundersökningen och kommit fram vid den.

Medan förundersökningen pågår får förundersökningsmyndigheten begränsa en parts rätt att

ta del av de omständigheter som avses i 1 mom., om lämnandet av uppgifterna försvårar utredningen. Hänsyn ska också tas till de bestämmelser om begränsningar av en parts rätt att få information som finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och någon annanstans i lag.

I 9 kap. 7 § finns bestämmelser om förundersökningshandlingars offentlighet.

5 kap.

Förundersökningssamarbete mellan förundersökningsmyndigheter och åklagare

1 §

Underrättelse till åklagaren

Förundersökningsmyndigheten ska genast underrätta åklagaren om ett ärende där den som är misstänkt för brott är en polisman, om inte ärendet behandlas som ett ordningsbotsärende eller strafforderärende. Åklagaren ska dessutom underrättas om ett brott som har kommit för undersökning, när förundersökningsmyndigheterna och åklagarmyndigheterna tillsammans utifrån sina befogenheter har beslutat att brottet ska omfattas av underrättelseskyldigheten eller om åklagaren har begärt underrättelse om brottet.

2 §

Åklagarens befogenheter vid förundersökning

Förundersökningsmyndigheten ska på åklagarens begäran göra förundersökning eller utföra förundersökningsåtgärder. Förundersökningsmyndigheten ska också annars iaktta de föreskrifter som åklagaren meddelar för att säkerställa att ärendet utreds så som avses i 1 kap. 2 §.

Åklagaren beslutar om förundersökningsåtgärder när saken har överförs till åklagaren efter det att förundersökningen har avslutats.

Bestämmelser om när åklagaren kan vara undersökningsledare finns i 2 kap 4 §.

3 §

Samarbetskyldighet

Förundersökningsmyndigheten ska så som ärendets art eller omfattning förutsätter underrätta åklagaren om omständigheter som hänförs till förundersökningen och förundersökningsåtgärderna och om undersökningens framskridande i övrigt. Om förundersökningsmyndigheten har underrättat åklagaren om ett brott som har kommit för undersökning, ska undersökningsledaren innan förundersökningen avslutas höra åklagaren om ärendet har utretts tillräckligt väl enligt vad som föreskrivs i 1 kap. 2 §. Detta gäller när ärendets art och omfattning kräver att åklagaren hörs eller när det är meningen att förundersökningen avslutas utan att ärendet överlämnas till åklagaren. Bestämmelser om skyldigheten att underrätta om användning av tvångsmedel finns i tvångsmedelslagen.

Åklagaren ska efter behov medverka i förundersökningen för att säkerställa att ärendet utreds så som avses i 1 kap. 2 §.

Förundersökningsmyndigheten och åklagaren ska diskutera frågor om hur förundersökningssamarbetet ska ordnas.

6 kap.

Närvaro vid förundersökning

1 §

Skyldighet att infinna sig till förundersökning

Om det finns anledning att anta att en person kan bidra till utredningen av ett brott eller om hans eller hennes närvaro vid en förundersökningsåtgärd annars behövs för utredningen av brottet, är personen skyldig att på kallelse infinna sig till förundersökning inom det distrikt för en polisinsättning där han eller hon vistas.

Av kallelsen ska framgå det brott som utredningen gäller och den ställning som den som fått kallelse har i förundersökningen.

2 §

Hämtning till förundersökning

Om den som kallats till förundersökning, utan godtagbar orsak underlåter att lyda kallelsen, får han eller hon hämtas till undersökningen. Den som är misstänkt för brott får hämtas också utan kallelse, om fängelse kan följa på brottet och det är sannolikt att han eller hon inte lyder en kallelse eller om det finns anledning att misstänka att han eller hon efter att ha fått en kallelse kommer att försvåra förundersökningen genom att fly eller undanröja bevis eller på något annat sätt.

Undersökningsledaren beslutar om hämtning. Den som ska hämtas ska ges ett skriftligt förordnande om hämtningen. Om det på grund av ärendets brådskande natur inte finns något skriftligt förordnande, ska den som hämtas i samband med gripandet informeras om förordnandet och de omständigheter som ligger till grund för det.

I 8 kap. 3 § 1 mom. och 4 § i tvångsmedelslagen föreskrivs om genomsökning för hämtning till förhör.

3 §

Omedelbart hörande

Den som påträffas på en brottsplats eller i dess omedelbara närhet ska på uppmaning av en polisman stanna kvar på platsen eller omedelbart infinna sig på någon annan plats inom distriktet för samma polisinrättning, om det för utredningen av saken är behövligt att personen genast hörs. Om han eller hon utan godtagbar orsak vägrar att iaktta uppmaningen eller om det på grund av personens uppträdande är sannolikt att han eller hon inte kommer att iaktta en uppmaning, får polisen hindra personen från att avlägsna sig från platsen eller gripa personen och föra honom eller henne med sig för att höras.

Den som håller på att avlägsna sig från en brottsplats får gripas för att en uppmaning enligt 1 mom. ska kunna ges, om omständigheterna är sådana att uppmaningen inte kan delges perso-

nen på något annat sätt och utredningen av saken annars skulle äventyras.

4 §

Undersökningsåtgärder som ska vidtas utan dröjsmål

De förundersökningsåtgärder för vilka en person på kallelse har infunnit sig eller hämtats till förundersökning eller enligt 3 § ålagts att stanna kvar eller förts för att höras ska vidtas utan ogrundat dröjsmål.

5 §

Hur länge någon ska vara närvarande

Ingen får hållas i förundersökning längre än nödvändigt.

Den som inte är misstänkt för brott är skyldig att närvara vid förundersökning högst sex timmar åt gången. En misstänkt som inte är anhållen eller häktad är skyldig att närvara högst tolv timmar åt gången och, när förutsättningar för anhållande finns enligt 2 kap. 5 § i tvångsmedelslagen, högst 24 timmar. När någon som inte har fyllt 15 år är misstänkt för en brottslig gärning är han eller hon av synnerligen vägande skäl skyldig att närvara mer än tolv timmar och högst 24 timmar åt gången.

Den som har närvarit vid förundersökning får inte utan särskild orsak åläggas att infinna sig på nytt eller hämtas till förundersökning på nytt under de följande tolv timmarna efter det att han eller hon avlägsnat sig från förundersökningen.

6 §

Kvarhållande

En misstänkt som med stöd av 5 § 2 mom. är skyldig att närvara vid förundersökning och som inte har anhållits eller häktats får vid förundersökningen hållas inlåst, om det är nödvändigt för att förhindra att han eller hon avlägsnar sig.

7 §

Meddelande till militärmyndigheterna

När en militärperson hämtas till eller grips för förundersökning eller friges ska detta utan dröjsmål meddelas chefen för den administrativa enhet där militärpersonen tjänstgör.

7 kap.

Förhör

1 §

När den som förhörs ska vara närvarande

Den som förhörs ska vara personligen närvarande vid förhöret.

En part får avge sin utsaga genom förmedling av ett ombud, per telefon eller med hjälp av något annat medium för dataöverföring, om utredaren anser att detta kan ske utan olägenhet och att det inte äventyrar undersökningens tillförlitlighet. Under samma förutsättningar får ett vittne förhöras per telefon eller med hjälp av något annat medium för dataöverföring. Den som är misstänkt för brott får förhöras genom förmedling av ett ombud bara om det handlar om ett brott för vilket det inte har föreskrivits något annat eller strängare straff än böter eller fängelse i sex månader.

Skriftliga utredningar som en part eller ett vittne vill komplettera sin förhørsberättelse med ska tas emot.

2 §

Begränsningar som gäller förhör med målsägande

Det är inte nödvändigt att vid förundersökningen förhöra en målsägande som uppenbarligen inte kan lämna uppgifter som har betydelse för undersökningen, om han eller hon i anmälan om brott eller i något annat sammanhang har uppgett de omständigheter som behövs för beslut om åtal och för rättegång. Förhöret med en målsägande kan lämnas beroende av om han el-

ler hon anmäler sig, om ärendets art på grund av det stora antalet målsägande eller av någon annan motsvarande orsak förutsätter det.

3 §

Förhör med berusade

Om någon är så påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel att han eller hon inte kan antas förstå innebörden av ett förhör, får han eller hon förhöras bara om förhöret inte kan skjutas upp utan att utredningen av brottet äventyras. Den som har förhörts ska ges tillfälle att senare på nytt granska sin berättelse enligt vad som bestäms nedan om granskning av förhørsberättelser.

4 §

Förhör med personer med rubbat sinnestillstånd

Bestämmelserna i 3 § ska tillämpas om den som ska förhöras inte kan antas förstå innebörden av förhöret på grund av psykisk störning eller chock eller av någon annan liknande orsak. Möjligheten att förhöra ska vid behov diskuteras med närstående till den som ska förhöras och med en läkare.

5 §

Bemötande av den som förhörs

Den som förhörs ska bemötas lugnt och sakligt. För att få fram en bekännelse eller en utsaga i en viss riktning får inte användas medvetet oriktiga upplysningar, löften eller förespeglningar om särskilda förmåner, uttröttning, hot, tvång eller andra otillbörliga medel eller förfaringssätt som påverkar den förhördes beslutsfrihet, viljestyrka, minne eller omdömesförmåga.

Förhör får hållas mellan klockan 22 och 7 endast om

- 1) den som ska förhöras begär det,
- 2) ärendet utreds vid summarisk förundersökning, när den som ska förhöras är skyldig att enligt 6 kap. 3 § genast stanna kvar eller infinna sig, eller om

3) förhöret inte kan skjutas upp utan att utredningen av brottet äventyras.

Den som förhörs ska ges tillfälle till regelbundna måltider och tillräcklig vila.

6 §

En målsägandes skyldighet att hålla sig till sanningen

En målsägande och hans eller hennes lagliga företrädare eller ombud ska hålla sig till sanningen när de redogör för den sak som undersöks och svarar på de frågor som ställs.

7 §

Hinder för att någon ska höras som vittne

Som vittne vid förundersökning får inte förhöras den som inte skulle få vittna i rättegång som gäller det brott som undersöks.

Undersökningsledaren beslutar om vittnesförhör eller förhör i bevissyfte med den som avses i 17 kap. 21 § i rättegångsbalken.

8 §

Vittnens skyldighet att berätta vad de vet och rätt att vägra vittna

Ett vittne ska sanningsenligt och utan att förtiga något uppge vad han eller hon vet om den sak som undersöks. Om ett vittne dock i en rättegång som gäller det brott som undersöks skulle ha rätt eller skyldighet att vägra vittna, röja en omständighet eller besvara en fråga, har vittnet samma rätt eller skyldighet också vid en förundersökning.

Ett vittne som har i 1 mom. avsedd skyldighet att berätta vad han eller hon vet är också skyldigt att lägga fram handlingar och annat bevismaterial som han eller hon innehar och som är av betydelse för förundersökningen.

Den som avses i 17 kap. 23 § 1 mom. i rättegångsbalken och som enligt 3 mom. i den paragrafen kan förpliktas att vittna om sådant som ska hållas hemligt har rätt att vittna om detta vid förundersökning, om den gäller ett brott för vil-

ket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år eller försök till eller medverkan i ett sådant brott.

Den som avses i 17 kap. 24 § 2 mom. i rättegångsbalken och som enligt 4 mom. i den paragrafen kan förpliktas att besvara frågor som avses i 2 eller 3 mom. i paragrafen är skyldig att besvara sådana frågor och lägga fram handlingar eller annat bevismaterial som han eller hon innehar och som är av betydelse för förundersökningen också vid förundersökning som gäller ett brott som avses i 3 mom. i denna paragraf.

9 §

Vittnesförhör inför domstol

Om det är uppenbart att ett vittne känner till någon omständighet som är av vikt för att skuldfrågan ska kunna utredas eller för att vinningen av ett brott ska kunna spåras och återtas, och om vittnet vägrar röja denna omständighet trots att han eller hon kan vara skyldig att lämna berättelse eller enligt 8 § 3 mom. ha rätt att göra det, ska frågan om grunden för vägran på undersökningsledarens begäran utredas i domstol. Vittnesförhöret ska hållas i domstol, om det inte finns någon laglig grund för vägran.

Bestämmelserna i 1 mom. tillämpas också på ett vittne som vägrar lägga fram en handling eller annat bevismaterial.

Vittnesförhöret kan hållas vid den tingsrätt där det lämpligen kan ske. Vid vittnesförhöret gäller i tillämpliga delar vad som i rättegångsbalken bestäms om bevisupptagning utom huvudförhandlingen. I fråga om rätt för den som är misstänkt för brott och för hans eller hennes biträde eller ombud att närvara vid vittnesförhöret gäller 13 och 18 §. Domstolen beslutar om rätten att närvara efter att ha hört undersökningsledaren.

Vittnet har rätt till ersättning för ekonomisk förlust samt för resor och uppehålle enligt de grunder som anges i lagen om bestridande av bevisningskostnader med statens medel (666/1972). Rätt till ersättning föreligger dock inte om domstolen anser att vittnets vägran har varit uppenbart ogrundad.

10 §

Underrättelser före ett förhör

Den som förhörs ska före förhöret underrättas om sin ställning vid förundersökningen, sin rätt att tillkalla förhörsvittne och sina språkliga rättigheter, samt den som är misstänkt för brott om sin rätt att låta bli att medverka till utredningen av sitt brott.

För den som är misstänkt för brott ska före förhöret specificeras vilken gärning han eller hon är misstänkt för. Samtidigt ska den misstänkte underrättas om sin rätt att anlita biträde vid förundersökningen och om när en försvarare kan förordnas för honom eller henne. Underrättelsen om biträde och försvarare kan utebli, om underrättelsen på grund av de åtgärder som redan vidtagits med stöd av 4 kap. 10 § eller annars är uppenbart onödig.

Före förhöret ska målsäganden, hans eller hennes lagliga företrädare och ombud samt vittne underrättas om skyldigheten att hålla sig till sanningen och om hotet om straff för osann utsaga. Målsäganden ska före förhöret underrättas om när det för honom eller henne enligt 2 kap. i lagen om rättegång i brottmål kan förordnas ett rättegångsbiträde eller en stödperson.

Ett vittne ska tillfrågas om det finns sådana omständigheter som enligt lag berättigar eller förpliktar honom eller henne att vägra vittna. När skäl yppar sig ska vittnet underrättas om vad som bestäms i 8 och 9 §.

11 §

Förhörsvittne

På begäran av den som förhörs ska ett tillförlitligt vittne som är ojävigt enligt 17 kap. 43 § i rättegångsbalken närvara vid förhöret. Utredaren kan också på eget initiativ tillkalla ett vittne. Om förhöret inte kan skjutas upp utan att undersökningen äventyras, får det trots begäran av den som ska förhöras hållas utan vittne. När en person som inte har fyllt 18 år är misstänkt för brott får han eller hon dock inte förhöras utan vittne, utom om den misstänktes biträde eller lagliga fö-

reträdare eller en företrädare för socialmyndigheten är närvarande.

Ett förhörsvittne kan ersättas genom att förhöret spelas in som en ljud- och bildupptagning, om det därigenom tillräckligt tillförlitligt kan visas på vilket sätt förhöret har hållits och vad som har hänt under förhöret.

12 §

När personer som stöder den som ska förhöras får vara närvarande

En parts biträde och den som förordnats till stödperson för en målsägande har rätt att närvara när hans eller hennes huvudman förhörs, om inte undersökningsledaren av vägande skäl som gäller undersökningen av brottet förbjuder detta. Utredaren får på begäran tillåta att även någon annan som stöder en part eller ett vittne får närvara vid förhöret, om det inte försvårar utredningen av brottet eller äventyrar tystnadsplikten.

13 §

Medverkan när någon annan förhörs

Utredaren kan tillåta att en part och hans eller hennes biträde eller ombud samt den som förordnats till stödperson för målsäganden tillsammans med målsäganden medverkar vid förhöret av en annan part eller ett vittne, om detta kan ske utan att utredningen av brottet försvåras. När möjligheten att tillåta medverkan övervägs ska hänsyn dessutom tas till synpunkter som gäller finkänslighet och att den misstänktes närvaro inte får orsaka målsäganden lidande eller någon annan motsvarande olägenhet.

Åklagaren har rätt att medverka vid förhör.

14 §

När en laglig företrädare för en omyndig får vara närvarande vid förhör

Om den som förhörs inte har fyllt 15 år har vårdnadshavaren, intressebevakaren eller någon annan laglig företrädare rätt att närvara vid förhöret.

När en omyndig som har fyllt 15 år ska förhöras som målsägande eller misstänkt, har en laglig företrädare för den omyndige rätt att närvara vid förhöret, om en sådan person enligt 12 kap. 1 eller 2 § i rättegångsbalken vid rättegång som gäller det brott som undersöks skulle få föra talan i stället för eller vid sidan av den omyndige.

Utredaren kan förbjuda en laglig företrädare att närvara vid förhöret, om personen är misstänkt för det brott som undersöks eller om personens närvaro annars kan antas försvåra utredningen av brottet.

15 §

När lagliga företrädare för en omyndig ska kontaktas

De lagliga företrädare för en omyndig som avses i 14 § 1 och 2 mom. och som har rätt att vara närvarande ska på förhand underrättas om förhöret, och åtminstone en av dem ska ges tillfälle att närvara vid förhöret.

Undantag från skyldigheten att underrätta och skyldigheten att ge tillfälle att vara närvarande får göras endast om den lagliga företrädaren inte kan nås eller om det av skäl som gäller undersökningen av brottet är omöjligt att underrätta och ge tillfälle och om det för utredningen av brottet eller den brottsliga gärningen är nödvändigt att den misstänkte förhörs utan dröjsmål.

I de fall som avses i 2 mom. ska den lagliga företrädaren för den som förhörts så snart som möjligt underrättas om förhöret och innehållet i förhørsberättelsen.

16 §

När en företrädare för socialmyndigheten ska medverka vid förhör

När en person som inte har fyllt 18 år är misstänkt för brott eller en brottslig gärning, ska socialmyndigheten underrättas om gärningen och ges tillfälle att sända sin företrädare till förhöret, om detta inte är klart onödigt.

Förundersökningsmyndigheten ska utan dröjsmål sända förhørsprotokollet till socialmyndigheten.

17 §

Att ställa frågor

Vid förhöret får en part och hans eller hennes biträde eller ombud med utredarens tillstånd ställa frågor till den som förhörs för utredning av saken. Utredaren får besluta att frågorna ska ställas genom utredarens förmedling. Även åklagaren får ställa frågor till den som förhörs. En part och hans eller hennes biträde eller ombud har också annars rätt att begära att utredaren frågar den som förhörs om sådant som behövs för utredning av saken.

18 §

Avlägsnande från förhör

Utredaren får från förhöret avlägsna den som genom sitt uppträdande stör förhöret eller vars närvaro annars försvårar utredningen av saken.

19 §

Rättigheterna för en part som inte varit närvarande vid förhör

En part eller hans eller hennes biträde eller ombud som trots begäran inte har fått närvara vid ett förhör eller har avlägsnats därifrån, ska ges tillfälle att ta del av vad som kommit fram vid förhöret och att ställa frågor så snart detta kan ske utan att utredningen av brottet försvåras.

20 §

Förberedande samtal

Bestämmelserna i 5 § 1 mom. om bemötande av den som förhörs samt bestämmelserna i 8 § om när ett vittne har skyldighet att berätta vad han eller hon vet och får vägra vittna ska iakttas under förberedande samtal som förs för utredning av brott.

8 kap.

Konfrontation

1 §

Definition av konfrontation

Med *konfrontation* avses sådan identifiering av en person som är misstänkt för brott vid vilken jämförelsepersoner används vid sidan av den misstänkte.

2 §

Förutsättningar för konfrontation

Konfrontation får användas när den kan antas vara av betydelse för utredningen av brottet.

En målsägande och ett vittne kan åläggas att medverka som identifierare vid en konfrontation.

Undersökningsledaren fattar beslut om att ordna en konfrontation.

3 §

Hur en konfrontation ska ordnas

En konfrontation ska ordnas så att resultatet blir så tillförlitligt som möjligt. Som jämförelsepersoner får inte användas personer vilkas utseende avviker från den misstänktes så att konfrontationens tillförlitlighet minskar. Vid konfrontation ska antalet jämförelsepersoner vara minst fem.

Utredaren kan tillåta att en part, hans eller hennes biträde eller ombud och tillsammans med en målsägande den som förordnats som stödperson för målsäganden är närvarande vid konfrontationen, om detta inte försvårar identifieringen. Åklagaren ska ges tillfälle att närvara vid konfrontationen.

Det ska föras protokoll över en konfrontation, och av den ska dessutom göras en videoinspelning eller någon jämförbar bildupptagning.

4 §

När utomstående kan åläggas att delta i en konfrontation

En utomstående kan åläggas att delta i en konfrontation som jämförelseperson endast om det med beaktande av brottets art är viktigt för att saken ska kunna utredas. Den utomstående kan likväl vägra att delta i konfrontationen, om deltagandet skulle medföra avsevärda olägenheter för honom eller henne.

En utomstående som har deltagit i en konfrontation har rätt att få en skälig ersättning. Bestämmelser om ersättningens belopp utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

5 §

Tillämpning av bestämmelserna på annan identifiering

Vad som i 1—4 § bestäms om konfrontation gäller i tillämpliga delar också identifiering med hjälp av fotografier eller andra bildupptagningar eller utöver eller jämsides med synförmålor även andra sinnesförmålor.

9 kap.

Förundersökningsmaterial

1 §

Protokoll över förundersökningsåtgärder

Det ska föras protokoll över förundersökningsåtgärderna eller göras anteckningar i någon annan handling, om inte något annat föreskrivs särskilt i lag.

Vid förhör ska ett förhørsprotokoll föras på det språk, finska eller svenska, som den som förhörs använder under förhöret. Om den som förhörs använder ett annat språk, ska protokollet föras på det handläggningsspråk vid förundersökning som avses i 4 kap. 12 § 1 mom.

Av förhørsprotokollet ska framgå till vilka delar utsagan eller berättelsen har avgetts genom förmedling av ett ombud, per telefon eller

med hjälp av något annat medium för dataöverföring. Om den som förhörs har varit i ett tillstånd som avses i 7 kap. 3 och 4 §, ska i förhørsprotokollet göras en anteckning om den förhördes tillstånd och orsaken till att förhöret inte har kunnat skjutas upp.

2 §

Granskning och korrigering av förhørsprotokoll

Förhørsprotokollet ska genast efter förhöret ges till den förhörde för granskning. Granskningen kan genomföras så att uppgifterna i förhørsberättelsen och förhørsprotokollet läses upp för den förhörde, om det är lämpligt med hänsyn till ärendets art och omfattning. Den förhörde ska tillfrågas om hans eller hennes berättelse har blivit korrekt dokumenterad. I förhørsprotokollet ska införas de relevanta tillägg och korrigeringar som den förhörde begär.

Förhørsprotokollet får inte ändras efter det att den förhörde har granskat det och de begärda korrigeringarna och tilläggen har gjorts.

3 §

Ljud- och bildupptagning av förhör

Ett förhör får helt och hållet eller till en del spelas in som en ljud- och bildupptagning. Hela förhöret eller en del av det ska spelas in, om det med beaktande av ärendets art eller omständigheter som gäller den person som förhörs är befogat för att det sätt på vilket förhöret har hållits, det som har hänt under förhöret eller den förhördes berättelse ska kunna verifieras i efterhand. Före inspelningen ska den som ska förhöras underrättas om den.

4 §

Inspelning av förhör för att användas som bevis

Förhör med målsägande och vittnen ska spelas in som ljud- och bildupptagning, om avsikten är att förhørsberättelsen ska användas som bevis vid rättegång och den förhörde på grund av sin unga ålder eller störningar i de psykiska

funktionerna sannolikt inte kan höras personligen utan att orsakas men. Vid förhöret ska beaktas de särskilda krav som den förhördes utvecklingsnivå ställer på förhørsmetoderna, antalet personer som medverkar i förhöret och övriga förhållanden under förhöret. Före inspelningen ska den som ska förhöras underrättas om den.

Undersökningsledaren kan bestämma att också någon annan än förundersökningsmyndigheten får ställa frågor till den förhörde under förhørsledarens uppsikt. Den misstänkte ska ges möjlighet att ställa frågor till den som förhörs. Om den misstänkte begär det får hans eller hennes frågor också ställas av ett ombud eller biträde. Förhørsledaren kan dock bestämma att frågorna till den som förhörs ska ställas genom förhørsledarens förmedling.

Åklagaren ska ges tillfälle att närvara vid förhöret. Åklagaren har rätt att själv eller genom förhørsledarens förmedling ställa frågor till den som förhörs.

5 §

Granskning av ljud- och bildupptagningar

Om ett förhör spelas in så som avses i 3 eller 4 §, ska den förhörde efter avslutat förhör ges tillfälle att lyssna och titta på upptagningen och i sin berättelse göra sådana korrigeringar och tillägg som behövs, om detta inte är klart onödigt med hänsyn till den förhördes unga ålder eller störningar i de psykiska funktionerna. Förhørsberättelsen granskas genom att förhørsprotokollet granskas i enlighet med 2 § 1 mom.

6 §

Förundersökningsprotokoll

När förundersökningen har avslutats ska det över det uppkomna materialet upprättas ett protokoll på det handläggningsspråk vid förundersökning som avses i 4 kap. 12 § 1 mom. (*förundersökningsprotokoll*), om det behövs för fortsatt behandling av ärendet.

I förundersökningsprotokollet ska tas in förhørsprotokollen och redogörelser för undersök-

ningsåtgärderna och för de iakttagelser i samband med åtgärderna som gjorts om sådant som ska utredas vid förundersökning samt infogas de handlingar, inspelningar och fotografier som kommit till vid undersökningen, om de kan antas ha betydelse i saken och om inte något annat föreskrivs i lag. Det språk som använts av dem som hörts under förundersökningen ska antecknas i förundersökningsprotokollet.

I förundersökningsprotokollet ska det göras en anteckning om material som uppkommit vid förundersökningen men som inte tagits in i protokollet, om inte något annat föreskrivs i lag.

En kopia av förundersökningsprotokollet ska sändas till den som med stöd av 2 kap. 1 § i lagen om rättegång i brottmål har förordnats till försvarare för den misstänkte och till den som med stöd av 1 a § i det nämnda kapitlet har förordnats till rättegångsbiträde för målsäganden.

7 §

Förundersökningshandlingars offentlighet

I lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet finns bestämmelser om förundersökningshandlingarnas offentlighet.

Uppgifter i en ljud- och bildupptagning får lämnas ut bara genom att upptagningen överläts för att läggas fram hos förundersökningsmyndigheten, om det med beaktande av innehållet i upptagningen finns anledning att anta att utlämnandet av uppgifterna på något annat sätt kan leda till att integritetsskyddet för personer som förekommer på upptagningen kränks.

10 kap.

Avslutande av förundersökning

1 §

Avslutande utsaga

Innan förundersökningen avslutas ska parterna ges tillfälle att till förundersökningsmyndigheten lämna sin avslutande utsaga om tillräckligheten hos förundersökningsmaterialet, bevis-

värderingen, rättsfrågorna eller andra omständigheter som är viktiga för behandlingen, om det inte med beaktande av ärendets art och omfattning, det obetydliga brottet eller andra liknande omständigheter är uppenbart onödigt att en utsaga begärs för åtalsprövning och domstolsbehandling.

Begäran om avslutande utsaga ska vid behov preciseras. Det ska avsättas så mycket tid för utsagan att den som ska lämna den hinner sätta sig in i ärendet i tillräckligt hög grad och utan att behandlingen för den skull drar ut på tiden onödigt mycket. Efter att ha fått den avslutande utsagan ska förundersökningsmyndigheten pröva om förundersökningen måste kompletteras på grund av den.

Undersökningsledaren ska besluta om avslutande utsaga begärs eller inte och vilka åtgärder den eventuellt föranleder. I förekommande fall ska åklagaren höras om behovet av och innehållet i en begäran om en avslutande utsaga.

2 §

Avslutande av förundersökning

Efter det att förundersökningen blivit klar ska saken överlämnas till åklagaren för åtalsprövning eller för utfärdande av strafforder eller ordningsbotsföreläggande. Förundersökningsprotokollet i fråga om ett brott som ska utredas som militärt rättegångsärende ska utan dröjsmål sändas till militärmyndigheterna.

Förundersökningen avslutas dock utan att saken överlämnas till åklagaren, om det vid undersökningen har framgått att inget brott har begåtts eller att åtal i saken inte kan väckas eller att inget annat offentlighetsrättsligt anspråk som grundar sig på ett brott kan framställas mot någon i saken.

I 3 kap. 9 och 10 § finns bestämmelser om när förundersökningen läggs ned och begränsas genom förundersökningsmyndighetens eller åklagarens beslut.

3 §

Anmärkning

En polisman och allmänna åklagaren i egen-
skap av undersökningsledare kan ge den som va-
rit misstänkt för brott en muntlig eller skriftlig
anmärkning, om förundersökningen läggs ned
med stöd av 3 kap. 9 §.

4 §

Partiellt avslutande av förundersökning

Om det under förundersökningen framgår att
det inte längre finns anledning att misstänka den
som har underrättats om att han eller hon är
misstänkt för brott, men förundersökningen inte
kan avslutas helt och hållet på det sätt som an-
ges i 2 §, ska förundersökningen utan orgrundat
dröjsmål avslutas för denna persons del.

11 kap.

Särskilda bestämmelser

1 §

Förundersökningsbeslut

Det ska fattas ett skriftligt beslut om att förun-
dersökning inte görs, att den läggs ned med stöd
av 3 kap. 9 § 1 mom. eller 10 § och att den av-
slutas utan att saken överlämnas till åklagaren
för prövning. Detsamma gäller andra liknande
förundersökningsbeslut som kan påverka en
parts rättigheter, intressen eller skyldigheter.

Av det beslut som avses i 1 mom. ska framgå

- 1) den myndighet som fattat beslutet och be-
slutstidpunkten,
- 2) parterna,
- 3) saken,
- 4) grunderna för beslutet och de bestämmel-
ser som tillämpats,
- 5) innehållet i beslutet, och
- 6) kontaktuppgifter om den förundersök-
ningstjänsteman som lämnar ytterligare infor-
mation.

Beslutet ska ges till en part som är närvarande
vid förundersökningen eller sändas per post till
den adress som han eller hon har uppgett eller
som förundersökningsmyndigheten annars kän-
ner till. Beslutet behöver inte ges eller sändas,
om det skulle försvåra utredningen av det aktu-
ella brottet eller ett annat brott som har samband
med det. En underrättelse ska ges eller sändas
utan orgrundat dröjsmål efter det att den eventu-
ella olägenhet som därigenom orsakas inte läng-
re kan uppkomma.

I fråga om förundersökningsmyndighetens
beslut gäller i övrigt vad som föreskrivs särskilt i
lag.

2 §

Innehållet vid summarisk förundersökning

Vid summarisk förundersökning finns ingen
undersökningsledare. I förhørsberättelsen an-
tecknas endast huvudinnehållet i den förhördes
utsaga, vilken kan tas in i någon annan handling
än ett förhørsprotokoll.

Summarisk förundersökning får göras utan att
5 kap. 1 § eller 7 kap. 11 och 14—16 § iakttas.
Detsamma gäller 7 kap. 10 § 2 mom. i fråga om
underrättelse om rätt att anlita biträde.

3 §

Behörighet som biträde

Den som är advokat, offentligt rättsbiträde el-
ler rättegångsbiträde med tillstånd enligt lagen
om rättegångsbiträden med tillstånd (715/2011)
får vara biträde för en part vid förundersökning.

I ett enskilt fall får inte den vara biträde som

- 1) har varit rådgivare för den misstänkte i det
brott som undersöks eller ett brott som har ett di-
rekt samband med det,
- 2) i ett ärende som gäller det brott som under-
söks eller ett brott som har ett direkt samband
med det är biträde för någon annan som är miss-
tänkt för brott, om uppgiften som biträde för par-
ten kan antas väsentligt försvåra utredningen av
saken,

3) är eller har varit sådant genomsökningsombud som avses i 8 kap. 7 § i tvångsmedelslagen eller sådant offentligt ombud som avses i 10 kap. 44 § i den lagen i ett ärende som gäller det brott som undersöks eller ett brott som har ett direkt samband med det,

4) sköter juridiska uppdrag tillsammans med någon som av en orsak som anges i 1—3 punkten inte får vara biträde för en part,

5) är misstänkt eller vittne i ett ärende som gäller det brott som undersöks eller ett brott som har ett direkt samband med det,

6) i egenskap av tjänsteman eller annars genom att utöva offentlig makt har deltagit i åtgärder som vidtagits i fråga om det brott som undersöks eller ett brott som har ett direkt samband med det eller i ett ärende som gäller ett sådant brott, eller

7) efter att ha börjat som biträde i ärendet har förfarit i strid med lag eller god advokatsed så att hans eller hennes fortsatta uppgift som biträde kan antas väsentligt försvåra utredningen av saken.

Biträdets behörighet avgörs av undersökningsledaren. Om en person förvägrats rätt att biträda en part vid förundersökning, ska parten ges tillfälle att skaffa ett biträde som uppfyller behörighetsvillkoren. Av denna anledning behöver undersökningen dock inte skjutas upp, om det inte finns särskilda skäl till det.

På yrkande av den som saken gäller ska domstolen besluta om huruvida undersökningsledarens beslut enligt 2 mom. ska iakttas. Ärendet avgörs av den domstol som har behörighet att utreda huvudsaken. Domstolen ska handlägga ärendet skyndsamt. Ändring i domstolens beslut får inte sökas genom besvär. Den som framställt yrkandet får anföra klagan över domstolens beslut så som i tvångsmedelslagen bestäms i fråga om häktning.

4 §

Sakkunnigutlåtande

För förundersökningen får begäras sakkunnigutlåtanden om frågor som gäller det ärende som utreds genom förundersökning.

Den som står i ett sådant förhållande till ärendet eller till en part att hans eller hennes opartiskhet äventyras får inte vara sakkunnig.

5 §

Yppandeförbud

Om det för någon som är närvarande vid en förundersökning yppas uppgifter som gäller andra än personen själv eller hans eller hennes huvudman och som har samband med undersökningen och som han eller hon inte tidigare har kännedom om, kan undersökningsledaren förbjuda honom eller henne att röja uppgifterna för utomstående medan förundersökningen pågår. Medan åtalsprövning pågår beslutar åklagaren om yppandeförbud. Yppandeförbud kan meddelas en parts företrädare och biträde även i det fall att han eller hon inte har närvarit vid undersökningen.

En förutsättning för yppandeförbudet är att ett avslöjande av uppgifter som avses i 1 mom., medan undersökningen pågår, kan försvåra utredningen av brottet eller orsaka parten eller någon annan skada eller olägenhet. Förbudet kan förklaras gälla också efter det att förundersökningen har avslutats, tills ärendet har tagits upp till behandling vid ett domstolssammanträde eller åklagaren har beslutat låta bli att väcka åtal eller ärendet avskrivits, om ett avslöjande av uppgifter kan försvåra utredningen av ett annat brott som fortfarande undersöks.

Yppandeförbud meddelas för högst tre månader åt gången. Förbudet ska bevisligen och i skriftlig form delges den som förbudet gäller. I förbudet ska specificeras de omständigheter som förbudet omfattar, nämnas förbudets giltighetstid och anges hotet om straff för överträdelse av förbudet.

Yppandeförbudet ska utan dröjsmål upphävas före giltighetstidens slut, om den förutsättning för förbudet som avses i 2 mom. inte längre finns. Den som förbudet gäller ska underrättas om att förbudet upphävts.

Till straff för brott mot yppandeförbudet döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om

inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

6 §

Tystnadsplikt

Yppandeförbudet enligt 5 § påverkar inte den tystnadsplikt som följer av 23 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Förundersökningsmyndigheten ska för den som förbudet gäller förklara förhållandet mellan förbudet och den tystnadsplikt som baserar sig på den nämnda bestämmelsen och för den som tystnadsplikten gäller även innehållet i tystnadsplikten i övrigt, om det inte är uppenbart onödigt.

7 §

Information om förundersökning

Om det är behovligt att informera om en förundersökning på grund av ärendets samhälleliga betydelse eller det allmänna intresse det väcker eller för att ett brott ska kunna utredas, den som är misstänkt för brott ska kunna nås, ett nytt brott ska kunna förhindras eller skada till följd av ett brott ska kunna förhindras eller av någon annan motsvarande orsak, ska informationen ges så att ingen utan fog blir misstänkt och så att ingen i onödan orsakas skada eller olägenhet.

Namnet på eller bilder av en person får lämnas till offentligheten bara om det är nödvändigt för att ett brott ska kunna utredas, en misstänkt ska kunna nås, ett nytt brott ska kunna förhindras eller skada till följd av ett brott ska kunna förhindras.

Vid information om förundersökning ska dessutom förundersökningsprinciperna enligt 4 kap. beaktas. Det föreskrivs särskilt om skyldighet att hemlighålla omständigheter som uppdagats vid förundersökning.

Undersökningsledaren och dennes chef samt andra tjänstemän som dessa har utsett har rätt att lämna ut uppgifter om en förundersökning till offentligheten. Även åklagaren har rätt att lämna ut uppgifter efter det att förundersökningen har avslutats.

8 §

Rätt att få information av en myndighet samt av en privat sammanslutning och av en privatperson

I 4 kap. 2 och 3 § i polislagen (/) finns bestämmelser om rätt att av en myndighet samt av en privat sammanslutning och av en privatperson få information som behövs för utredning av brott.

9 §

Underrättelser till målsäganden

Utöver vad som ovan bestäms om underrättelser ska förundersökningsmyndigheten underrätta målsäganden

1) i möjligaste mån, om vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av brott som genom anmälan eller på något annat sätt kommit till förundersökningsmyndighetens kännedom,

2) om betydelsen av målsägandens straffyrkande på den som är misstänkt för brott och betydelsen av återtagande av det när straffyrkande förutsätts för att förundersökning ska göras eller fortsättas,

3) utan dröjsmål, om att förundersökning av målsägandebrott görs i det fall som avses i 3 kap. 4 § 3 mom.

Om målsäganden har lidit sådan skada på grund av brottet för vilken han eller hon uppenbart har rätt till ersättning med stöd av brottsskadlagen (1204/2005), ska förundersökningsmyndigheten dessutom upplysa målsäganden om denna rätt och vid behov ge anvisningar om hur han eller hon ska söka ersättning.

10 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om

- 1) sättet att registrera anmälan om brott,
- 2) ordnandet av konfrontation,
- 3) förhörsprotokollets och förundersökningsprotokollets innehåll, struktur och bilagor.

11 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Genom denna lag upphävs förundersök-
ningslagen (449/1987).

12 §

Övergångsbestämmelse

De bestämmelser som gäller när denna lag trä-
der i kraft ska tillämpas på förundersökningar
som är aktuella när lagen träder i kraft.

Utöver det som bestäms i 1 mom. är den som
är behörig att vara biträde för en part vid förun-

dersökning enligt de bestämmelser som gäller
när denna lag träder i kraft behörig att vara det i
ett år efter det att denna lag har trätt i kraft. Vi-
dare är den som enligt de bestämmelser som gäl-
ler när denna lag träder i kraft är behörig att vara
biträde för en part vid förundersökning och som
tre månader innan fristen enligt 30 § 3 mom. i la-
gen om rättegångsbiträden med tillstånd löper ut
ansöker om tillstånd enligt den lagen behörig att
vara biträde för en part vid förundersökning tills
hans eller hennes ansökan har avgjorts och be-
slutet vunnit laga kraft, om inte ansökan har av-
gjorts och beslutet vunnit laga kraft senast ett år
efter det att den lagen trädde i kraft.

Tvångsmedelslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på användningen av
tvångsmedel och på villkoren för deras använd-
ning, om inte annat följer av någon annan lag.

2 §

Proportionalitetsprincipen

Tvångsmedel får användas endast om det kan
anses försvarligt med beaktande av hur grovt det
undersökta brottet är, hur viktigt det är att brot-
tet utreds och av att den misstänktes eller någon
annans rättigheter kränks när tvångsmedel an-

vänds samt övriga omständigheter som inverkar
på saken.

3 §

Principen om minsta olägenhet

Tvångsmedel ska användas så att man inte in-
griper i någons rättigheter mer än vad som är
nödvändigt för att syftet med användningen ska
nås.

Tvångsmedel ska användas så att ingen i onö-
dan orsakas skada eller olägenhet.

4 §

Finkänslighetsprincipen

Tvångsmedel ska användas så att de inte
väcker obefogad uppmärksamhet och också i öv-
rigt med iakttagande av finkänslighet.

5 §

Laglig självtäkt

Den som vill återfå lös egendom som har förlorats genom brott eller annars tappats ska anlita hjälp av behörig myndighet. Åtgärder som syftar till att återta sådan egendom är dock tillåtna som laglig självtäkt, om

1) egendomen har förlorats genom brott och åtgärder för återtagande av egendomen har vidtagits omedelbart efter det att brottet begåtts, eller

2) om den förlorade eller tappade egendomen i andra fall återtas från den som obehörigt har egendomen i sin besittning, och tillräcklig och rättidig myndighetshjälp inte fanns att få.

I de situationer som avses ovan får sådana maktmedel som behövs för att få tillbaka egendomen användas, om de utifrån en helhetsbedömning kan anses försvarliga. Vid bedömningen ska hänsyn tas till hur uppenbar rättskränkningen är samt hur stor och sannolik den hotande rättsförlusten är.

Bestämmelser om straffbar egenhandsrätt finns i 17 kap. 9 § i strafflagen (39/1889).

2 kap.

Gripande, anhållande och häktning*Gripande*

1 §

Polismans rätt att gripa

En polisman får för utredning av ett brott gripa den som är misstänkt för brottet, om denne anträffas på bar gärning eller flyende fot.

En polisman får också gripa den som är misstänkt för brott och som enligt beslut ska anhållas eller häktas. En polisman får dessutom under tiden för huvudförhandling eller beslutsprövning i domstol gripa en svarande vars häktning begärts

i samband med dom, om det behövs för att förhindra att svaranden avlägsnar sig.

Finns det förutsättningar för anhållande, får en polisman gripa den misstänkte även utan ett förordnande om detta, om anhållandet annars kan äventyras. Polismannen ska utan dröjsmål anmäla gripandet till en anhållningsberättigad tjänsteman. Denne ska inom 24 timmar efter gripandet besluta om den gripne ska frigges eller anhållas. Om gripandet varar i mer än 12 timmar måste det finnas förutsättningar för anhållande.

2 §

Allmän rätt att gripa

Var och en får gripa en person som är misstänkt för brott och som anträffas på bar gärning eller flyende fot, om fängelse kan följa på brottet eller om brottet är lindrig misshandel, snatteri, lindrig förskingring, lindrigt olovligt brukande, lindrig bruksstöld av motordrivet fortkärfningsmedel, lindrig skadegörelse eller lindrigt bedrägeri.

Var och en får också gripa den som enligt efterlysning utfärdad av en myndighet har förklarats anhållen eller häktad.

Den gripne ska utan dröjsmål överlämnas till en polisman.

3 §

Användning av maktmedel

Om den som ska gripas gör motstånd eller flyr i samband med att någon utövar sin allmänna rätt att gripa, får den gripande använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att gripa personen i fråga och som utifrån en helhetsbedömning kan anses försvarliga. Vid bedömningen ska hänsyn tas till brottets art, hur den som ska gripas uppträder och situationen också i övrigt.

Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

4 §

Underrättelse om gripande

Den som har gripits ska utan dröjsmål informeras om orsaken till gripandet.

Bestämmelser om underrättelse om gripandet till den gripnes närstående eller någon annan finns i 2 kap. 2 § 2 mom. i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (841/2006).

Anhållande

5 §

Förutsättningar för anhållande

Den som på sannolika skäl är misstänkt för brott får anhållas, om

1) det inte föreskrivs ett lindrigare straff för brottet än fängelse i två år,

2) det för brottet föreskrivs ett lindrigare straff än fängelse i två år, men det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år och den misstänktes personliga förhållanden eller andra omständigheter ger anledning att misstänka att personen

a) flyr eller på något annat sätt drar sig undan förundersökning, rättegång eller verkställighet av straff,

b) försvårar utredningen av saken genom att undanröja, förstöra, ändra eller gömma bevis eller påverka ett vittne, en målsägande, en sakkunnig eller en medgärningsman, eller

c) fortsätter sin brottsliga verksamhet,

3) han eller hon inte är känd och vägrar uppge sitt namn eller sin adress eller lämnar uppenbart osanna uppgifter om detta, eller

4) han eller hon inte har stadigvarande bostad i Finland och det är sannolikt att han eller hon genom att lämna landet drar sig undan förundersökning, rättegång eller verkställighet av straff.

När en person är skäligen misstänkt för brott får han eller hon anhållas fastän det inte finns sannolika skäl för misstanken, om de förutsättningar för anhållande som nämns i 1 mom. i ovan finns och det är synnerligen viktigt att den misstänkte anhålls i avvaktan på tilläggsutredning.

Den som misstänks ha gjort sig skyldig till en brottslig gärning innan han eller hon fyllt 15 år får inte anhållas.

6 §

Förbud mot oskäligt anhållande

Ingen får anhållas, om ett anhållande är oskäligt med hänsyn till sakens natur eller den misstänktes ålder eller andra personliga förhållanden.

7 §

Frigivning av en anhållen

Den som har anhållits ska omedelbart friges när det inte längre finns förutsättningar för anhållande. Om häktning inte har begärts ska den som har anhållits friges senast när den tid har löpt ut inom vilken häktning ska begäras.

En anhållningsberättigad tjänsteman beslutar om frigivning av den anhållne. När ett häktningssyrkande handläggs, fattas beslutet dock av domstolen.

8 §

Nytt anhållande

Den som har anhållits eller häktats för ett brott och som frigivits får inte anhållas på nytt för samma brott på grundval av en omständighet som var känd för myndigheten när den fattade beslut om anhållandet eller häktningen.

9 §

Anhållningsberättigade tjänstemän

En anhållningsberättigad tjänsteman beslutar om anhållande. Anhållningsberättigade tjänstemän är

1) polisöverdirektören, vid Polisstyrelsen polisdirektör, polisöverinspektör och polisinspektör, polischef, biträdande polischef, vid centralkriminalpolisen chefen för centralkriminalpolisen och biträdande chef, vid skyddspolisen che-

fen för skyddspolisen, biträdande chef som förordnats att sköta förundersökningsuppgifter, avdelningschef som förordnats att sköta förundersökningsuppgifter, överinspektör och inspektör som förordnats att sköta förundersökningsuppgifter, vid rörliga polisen chefen för rörliga polisen, biträdande chef och trafikpolisinspektör, kriminalöverinspektör, kriminalinspektör, kriminalöverkommissarie, överkommissarie, kriminalkommissarie och kommissarie,

2) chefen för Tullstyrelsens brottsbekämpningsavdelning och cheferna för enheter för tullbrottsbekämpning samt cheferna för tulldistrikten och tulldistriktens chefer inom brottsbekämpningen samt sådan tullöverinspektör som av chefen för Tullstyrelsens brottsbekämpningsavdelning eller av chefen för en enhet som svarar för brottsbekämpning eller av chefen för ett tulldistrikt har förordnats till undersökningsledare,

3) chefen och biträdande chefen för gränsbevakningsväsendet, avdelningschefen för gräns- och sjöavdelningen vid staben för gränsbevakningsväsendet, avdelningschefen, biträdande avdelningschefen, överinspektörerna, kriminalöverinspektörerna och kriminalinspektörerna på juridiska avdelningen vid staben för gränsbevakningsväsendet, kommandörerna och biträdande kommandörerna för gränsbevaknings- och sjöbevakningssektionerna, chefen för en gränsbyrå eller sjöbyrå vid en gränsbevaknings- eller sjöbevakningssektion, chefen och biträdande chefen för Helsingfors gränskontrollavdelning vid Finska vikens sjöbevakningssektion och en sådan gränsbevakningsman med minst löjtnants grad som genomgått den utbildning som föreskrivs för undersökningsledare inom gränsbevakningsväsendet och som av chefen för gränsbevakningsväsendet eller chefen för någon av dess förvaltningsenheter har förordnats till undersökningsledare,

4) åklagaren.

I fråga om anställningsberättigade tjänstemän vid försvarsmakten föreskrivs särskilt i lag.

10 §

Underrättelse om anhållande

Den som har anhållits ska utan dröjsmål när beslutet om anhållande har fattats eller han eller hon har gripits med stöd av ett förordnande om anhållande informeras om orsaken till anhållandet.

Bestämmelser om underrättelse om anhållandet till den anhållnes närstående eller någon annan finns i 2 kap. 2 § 2 mom. i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen.

Häktning

11 §

Förutsättningar för häktning

På begäran av en tjänsteman som är berättigad att framställa häktningsyrkande får domstolen bestämma att den som på sannolika skäl är misstänkt för brott får häktas under de förutsättningar som nämns i 5 § 1 mom.

När någon är skäligen misstänkt för brott får han eller hon häktas fastän det inte finns sannolika skäl för misstanken, om de förutsättningar som nämns i 5 § 1 mom. för häktning i övrigt finns och det är synnerligen viktigt att den misstänkte häktas i avvaktan på tilläggsutredning. Om den misstänkte är häktad med stöd av detta moment, ska häktningsärendet behandlas på nytt enligt 3 kap. 11 §. På begäran av den som har framställt häktningsyrkandet kan domstolen överföra häktningsärendet till den domstol som är behörig att handlägga åtal i saken för att behandlas på nytt. Den förstnämnda domstolen ska omedelbart underrätta den sistnämnda om sitt beslut.

Den som på sannolika skäl är misstänkt för brott och som kommer att begäras utlämnad till Finland får häktas, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år och om det på grund av den misstänktes personliga förhållanden, antalet brott som ingår i framställningen om utlämning eller arten av dessa brott eller andra motsvarande omständigheter

finns anledning att misstänka att den misstänkte inte frivilligt kommer till Finland för lagföring.

Den som misstänks ha gjort sig skyldig till en brottslig gärning innan han eller hon fyllt 15 år får inte häktas.

12 §

Förutsättningar för häktning av en dömd

På yrkande av åklagaren eller den målsägande som yrkat straff för svaranden får domstolen bestämma att den som dömts till ovillkorligt fängelsestraff ska häktas eller fortfarande hållas häktad, om

1) det utdömda straffet är fängelse i minst två år,

2) det utdömda straffet är fängelse i mindre än två år men minst ett år och det är sannolikt att den dömd

a) flyr eller på annat sätt drar sig undan verkställighet av straff, eller

b) fortsätter sin brottsliga verksamhet,

3) det utdömda straffet är fängelse i mindre än ett år och

a) den dömd inte har stadigvarande bostad i Finland och det är sannolikt att han eller hon genom att lämna landet drar sig undan verkställighet av straff, eller

b) den dömd i en eller flera domar har dömts till fängelsestraff för flera brott som har begåtts med korta mellanrum och häktningen är behövlig för att hindra fortsatt brottslig verksamhet av lika allvarlig art.

Ett beslut om häktning av en dömd är i kraft tills verkställigheten av straffet inleds eller fullföljdsdomstolen bestämmer något annat i saken.

13 §

Förbud mot oskälig häktning

Ingen får häktas eller förordnas att fortfarande hållas häktad, om detta är oskäligt med hänsyn till sakens natur eller den misstänktes eller dömdes ålder eller andra personliga förhållanden.

14 §

Ny häktning

Den som har häktats för ett brott men frigivits får häktas på nytt för samma brott bara på grundval av en omständighet som den som framställt häktningsyrkandet inte kunde åberopa när beslut om den tidigare häktningen fattades.

15 §

Underrättelse om häktningsyrkande

Den anhållne och hans eller hennes biträde ska utan dröjsmål underrättas om häktningsyrkandet. Ett skriftligt häktningsyrkande ska utan dröjsmål sändas till dem.

3 kap.

Domstolsförfarande i samband med häktningsärenden

1 §

Myndighet som beslutar om häktning

Den domstol som är behörig att behandla åtal i saken beslutar om häktning. Innan åtal väcks får beslut om häktning av en anhållen fattas också av någon annan tingsrätt där saken kan behandlas på ett lämpligt sätt. Bestämmelser om jour vid tingsrätter i brådska ärenden utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

Vid behandlingen av ett ärende som gäller häktning är tingsrätten beslutför även när den består av ordföranden ensam. Sammanträdet får hållas även på annan tid och plats än vad som föreskrivs för allmän underrätts sammanträde.

2 §

Rätt att framställa häktningsyrkande

Ett häktningsyrkande framställs under förundersökningen av en anhållningsberättigad tjänsteman. Innan yrkandet framställs ska åklagaren underrättas om yrkandet, och åklagaren kan

överta avgörandet av frågan om huruvida häktningssyrkande ska framställas. Efter det att saken efter avslutad förundersökning har överförs till åklagaren beslutar han eller hon om framställning av häktningssyrkande. Också den målsäganden som yrkat på straff för den dömden får begära att den dömden ska häktas.

Domstolen får inte utan begäran besluta att den som är svarande i ett brottmål ska häktas.

3 §

Formen för häktningssyrkanden

Ett häktningssyrkande ska framställas skriftligen. Ett yrkande att den som är anhållen ska häktas får även framställas muntligen eller per telefon. En sådan framställning ska utan dröjsmål ges in skriftligen.

Vid handläggning av åtal får häktningssyrkanden göras muntligen.

4 §

Inom vilken tid ett yrkande om häktning av en anhållen ska framställas

Ett yrkande att en anhållen ska häktas ska framställas hos domstolen utan dröjsmål och senast före klockan tolv den tredje dagen efter gripandet.

5 §

När och hur häktningssyrkanden ska tas upp

Ett häktningssyrkande ska tas upp vid domstol utan dröjsmål. Ett yrkande att en anhållen ska häktas ska tas upp senast fyra dygn efter gripandet.

Om en åtalad anhålls medan åtalet är anhängigt vid domstol, ska häktningssyrkandet handläggas på det sätt som föreskrivs för häktning av en anhållen.

6 §

Handläggning av häktningssyrkanden

Den tjänsteman som har framställt ett häktningssyrkande eller en av honom eller henne förordnad tjänsteman som är insatt i ärendet ska vara närvarande när yrkandet behandlas. Den förordnade tjänstemannen får föra talan för den tjänsteman som framställt häktningssyrkandet till den del detta inte har begränsats i yrkandet.

Den som begärts häktad och som är anhållen ska höras personligen med anledning av häktningssyrkandet. Den som begärts häktad ska ges tillfälle att anlita ett biträde när yrkandet handläggs.

Den som begärts häktad men som inte är anhållen ska ges tillfälle att bli hörd med anledning av yrkandet, utom i det fall att han eller hon inte vistas i Finland, är på okänd ort eller drar sig undan förundersökning eller rättegång. Om den som begärts häktad har ett befullmäktigat biträde som man känner till ska denne dock ges tillfälle att bli hörd. En svarande som utan lagligt skäl har uteblivit från handläggningen av ett häktningssyrkande eller åtal får häktas i sin frånvaro.

Om domstolen anser att det är lämpligt, kan videokonferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring där de som deltar i handläggningen har sådan kontakt att de kan tala med och se varandra användas vid handläggningen av ett häktningssyrkande. Om domstolen anser att det behövs, ska den som begärts häktad ändå hämtas till domstolen.

7 §

När en laglig företrädare och en socialmyndighet ska höras

Om den som begärts häktad inte har fyllt 18 år, ska domstolen se till att hans eller hennes vårdnadshavare, intressebevakare eller någon annan laglig företrädare samt en företrädare för ett sådant organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982) ges tillfälle att bli hörda i samband med att häktningssyrkandet handläggs.

Dessa kan höras med anlitande av teknisk dataöverföring där de som deltar i handläggningen har sådan kontakt att de kan tala med varandra. Skyldigheten att ge tillfälle att bli hörd kan frångås, om företrädarna inte kan nås eller om det är befogat av vägande skäl som hänför sig till det aktuella brottmålet.

8 §

Utredning i häktningsärenden

När ett häktningsärende handläggs ska det läggas fram utredning om häktningsförutsättningarna. Utredningen får bygga enbart på skriftligt material. Utöver detta och det som den som begärts häktad anfört med anledning av häktningsyrkandet får inte någon annan utredning om det brott som undersöks läggas fram, om inte domstolen anser att det finns särskilda skäl för detta.

9 §

Uppskov i ärenden som gäller häktning av en anhållen

Handläggningen av ett ärende som gäller häktning av en anhållen får skjutas upp endast av särskilda skäl. Endast på begäran av den anhållne får uppskovet vara längre än tre dagar.

Anhållandet fortgår till nästa handläggning av häktningsärendet, om inte domstolen bestämmer något annat.

10 §

Beslut i häktningsärenden

I ett häktningsbeslut ska det i korthet lämnas uppgifter om det brott som den häktade är misstänkt för och om grunden för häktningen. Beslutet ska avkunnas genast eller senast så snart handläggningen av häktningsärendena i fråga om de brott som har samband med varandra har avslutats.

Om domstolen avslår yrkandet på häktning av en anhållen, ska den bestämma att han eller hon omedelbart ska friges.

11 §

Häktning i anslutning till tilläggsutredning

När beslutet i ett häktningsärende grundar sig på 2 kap. 11 § 2 mom. ska den som framställt häktningsyrkandet utan dröjsmål underrätta den domstol som på nytt behandlar häktningsärendet om att tilläggsutredningen är färdig.

Domstolen ska utan dröjsmål och senast en vecka efter häktningsbeslutet ta upp häktningsärendet på nytt. Om de häktningsförutsättningar som nämns i 2 kap. 11 § 1 mom. inte finns, ska domstolen bestämma att den häktade omedelbart ska friges.

12 §

Förfarande för verkställighet av häktningsbeslut

När en domstol har beslutat häkta en misstänkt som inte har varit närvarande vid handläggningen av saken, ska en behörig domstol utan dröjsmål underrättas om att beslutet har verkställts. Domstolen ska ta upp häktningsärendet på nytt utan dröjsmål och senast fyra dygn efter det att den misstänkte har förlorat sin frihet med anledning av häktningsbeslutet. Om en person har förlorat sin frihet utomlands, räknas tidsfristen från den tidpunkt han eller hon anländer till Finland.

13 §

Häktning vid annan domstol än den som handlägger åtalet

Om häktningsyrkande och åtal handläggs vid olika domstolar, ska den som framställt häktningsyrkandet underrätta den domstol som handlägger häktningsärendet om vilken domstol som kommer att behandla åtalet. Den domstol som har handlagt häktningsyrkandet ska genast underrätta den domstol som behandlar åtalet om sitt häktningsbeslut.

14 §

Utsättande av tid för väckande av åtal

När domstolen beslutar häkta en misstänkt som är närvarande ska den, om inte åtal redan har väckts, utsätta en viss tid inom vilken åtal ska väckas. Tiden för väckande av åtal får inte utsättas så att den blir längre än vad som är nödvändigt för att förundersökningen ska kunna avslutas och åtal förberedas.

Om den tid som har satts ut för väckande av åtal visar sig vara för kort, kan den domstol som behandlar åtalet förlänga tiden på begäran som åklagaren framställt senast fyra dagar före den utsatta tidens utgång. Domstolen ska ta upp ärendet utan dröjsmål och avgöra det inom den utsatta tiden. Den häktade och hans eller hennes biträde ska ges tillfälle att bli hörda med anledning av begäran. Den häktade ska höras personligen om han eller hon vill det.

Om domstolen anser att det är lämpligt, kan teknisk dataöverföring som avses i 6 § 4 mom. användas när frågan om förlängd tidsfrist behandlas. Om domstolen anser att det behövs, ska den häktade ändå hämtas till domstolen.

Bestämmelser om de tidsfrister som ska iaktas vid domstolsbehandlingen av ett åtal mot en svarande som häktats finns i lagen om rättegång i brottmål (689/1997).

15 §

Ny behandling av ett häktningsärende

Om den som är misstänkt för ett brott har häktats, ska den domstol som behandlar åtalet, på begäran av den häktade och tills domen ges, utan dröjsmål och senast fyra dygn efter det att begäran framställdes ta upp häktningsärendet till ny behandling. Innan åtal väcks får ärendet behandlas på nytt också av den tingsrätt inom vars domkrets den ort där den häktade förvaras finns. Ett häktningsärende behöver dock inte tas upp till ny behandling tidigare än två veckor efter den föregående behandlingen.

Domstolen ska ta upp ärendet till ny behandling också tidigare än vad som anges i 1 mom.,

om det finns skäl till det med anledning av någon omständighet som framkommit efter den föregående behandlingen. En anhållningsberättigad tjänsteman ska omedelbart underrätta domstolen och den häktade om sådana väsentliga förändringar i omständigheterna som ger anledning till ny behandling.

Den häktade och hans eller hennes biträde samt den anhållningsberättigade tjänstemannen ska ges tillfälle att bli hörda när häktningsärendet behandlas på nytt, om inte den häktade eller tjänstemannen meddelar att det är onödigt. Den häktade ska höras personligen, om han eller hon vill det eller om det annars finns anledning att höra den häktade för att saken ska kunna utredas.

Om domstolen anser att det är lämpligt, kan teknisk dataöverföring som avses i 6 § 4 mom. användas när häktningsärendet behandlas på nytt. Om domstolen anser att det behövs, ska den häktade ändå hämtas till domstolen.

16 §

Bestämmande om häktning i vissa fall

Om domstolen i ett mål där en svarande är häktad ställer in eller skjuter upp huvudförhandlingen eller bestämmer att ny huvudförhandling ska ordnas, ska den samtidigt besluta om det finns förutsättningar enligt 2 kap. 11 § 1 mom. för fortsatt häktning. Häktningsärendet behöver dock inte behandlas på nytt under den tid huvudförhandlingen är uppskjuten på grund av att sinestillståndet hos någon som är svarande i samma mål undersöks.

Domstolen ska bestämma om häktning också när domen inte avkunnas omedelbart efter det att huvudförhandlingen har avslutats.

17 §

Frigivning av en häktad

Domstolen ska bestämma att en häktad gänast ska frigges, om det inte längre finns förutsättningar för häktning med anledning av i 15 § avsedd ny behandling av häktningsärendet eller en

dom eller omständigheter som framkommit under huvudförhandlingen.

Om det inte längre finns förutsättningar för häktning, ska domstolen på framställning som en anhållningsberättigad tjänsteman gjort vid sammanträdet i samband med behandlingen av häktningsärendet eller huvudsaken bestämma att den häktade genast ska frigges. Det ska också bestämmas att den häktade ska frigges, om åtal inte har väckts inom utsatt tid och beslut om förlängd tidsfrist inte har fattats inom den tiden. Varken den häktade eller biträdet behöver kallas till handläggningen av saken.

Den anhållningsberättigade tjänstemannen ska förordna om omedelbar frigivning av den häktade, om det inte längre finns förutsättningar för häktning. Därförinnan ska åklagaren underättas om detta och åklagaren kan överta beslutanderätten i frågan om frigivning.

18 §

Häktning vid fullföljdsdomstol

Om det i ett mål som fullföljts till högre domstol yrkas att svaranden ska häktas, ska han eller hon ges tillfälle att bemöta yrkandet, om detta inte genast avvisas eller avslås. Tillfälle att avge bemötande behöver inte ges, om svaranden inte vistas i Finland eller är på okänd ort. Om den som begärts häktad har ett befullmäktigat biträde som man känner till, ska denne dock ges tillfälle att bli hörd. Underrättelsen om rätten att avge bemötande får postas under den adress som svaranden senast har uppgett.

Om svaranden anhålls med anledning av ett mål som avses i 1 mom., ska yrkande på häktning av den anhållne omedelbart framställas hos den högre domstolen. Denna ska ta upp häktningsyrkandet inom den tid som nämns i 5 § med iakttagande av vad som ovan bestäms om handläggning av häktningsärenden som gäller anhållna.

19 §

Ändringssökande

Ett beslut i ett häktningsärende får inte överklagas genom särskilda besvär. Den häktade får anföra klagan över häktningsbeslutet eller beslutet om fortsatt häktning. En anhållningsberättigad tjänsteman får anföra klagan över det beslut genom vilket ett häktningsyrkande avslagits eller över det beslut genom vilket det bestämts att den häktade ska frigges. Den häktade får dessutom anföra klagan angående tiden för väckande av åtal.

Det finns ingen tidsbegränsning för klagan. Klagan ska behandlas skyndsamt. Om klagan inte avvisas eller förkastas såsom uppenbart ogrundad, ska den anhållningsberättigade tjänstemannen eller den som begärts häktad ges tillfälle att avge ett bemötande med anledning av klagan på det sätt som hovrätten anser vara ändamålsenligt, om detta inte är uppenbart onödigt.

Beslut som gäller tiden för väckande av åtal eller förlängning av denna tid får inte överklagas genom besvär.

20 §

Uträkning av tidsfrister

När de tidsfrister som nämns i 4 §, 5 § 1 mom., 11 § 2 mom., 12 §, 14 § 2 mom. och 18 § 2 mom. räknas ut ska 5 § i lagen om beräkning av laga tid (150/1930) inte tillämpas.

4 kap.

Begränsning av kontakter

1 §

Förutsättningar för begränsning av kontakter

Medan förundersökning pågår kan den gripnes, den anhållnes och den häktades kontakter med någon annan person begränsas, om det finns anledning att misstänka att kontakterna äventyrar syftet med gripandet, anhållandet eller häkt-

ningen. Kontakterna kan också begränsas medan åtalsprövningen och rättegången pågår, om det finns grundad anledning att misstänka att kontakterna allvarligt äventyrar syftet med häktningen.

Kontakter med det ombud som avses i 8 kap. 4 § i häktningsslagen (768/2005) får inte begränsas. Kontakter med nära anhöriga eller andra närstående och kontakter med den beskickning som avses i 9 kap. 7 § i häktningsslagen får begränsas endast av särskilt vägande skäl som hänför sig till utredning av brottet. Kontakter med nära anhöriga får begränsas endast i den utsträckning det är nödvändigt för syftet med gripandet, anhållandet eller häktningen.

2 §

Omfattningen för begränsning av kontakter

Begränsning av kontakter kan omfatta begränsning av brevväxling, användning av telefon, besök eller andra kontakter utanför förvaringslokalen eller fängelset eller av samvaro med en viss gripen, anhållen eller häktad. Kontakterna får inte begränsas i större utsträckning eller längre än nödvändigt.

Bestämmelser om granskning och läsning av brev finns i 8 kap. i häktningsslagen och i 6 kap. i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen. Bestämmelser om beslagtagande av brev finns i 7 kap. i denna lag.

3 §

Hur länge en begränsning av kontakter gäller

Begränsningen av kontakterna upphör att gälla när gripandet, anhållandet eller häktningen avslutas. En temporär begränsning upphör att gälla om ingen framställning om begränsning av kontakterna lämnas in till domstolen inom utsatt tid.

4 §

Beslut om begränsning av kontakter

Beslut om begränsning av kontakter under gripandet och anhållandet ska fattas av en anhållningsberättigad tjänsteman. Beslut om begränsning av kontakter i samband med häktning och om dess fortsatta giltighet ska på framställning av en anhållningsberättigad tjänsteman eller av fängelsedirektören fattas av den domstol som beslutar om häktningen. Före domstolens avgörande kan fängelsedirektören på framställning av en anhållningsberättigad tjänsteman eller, om den häktade har placerats i en förvaringslokal hos polisen, den anhållningsberättigade tjänstemannen temporärt besluta om begränsning av kontakter.

Om domstolen med stöd av 3 kap. 9 § skjuter upp handläggningen av ett ärende som gäller häktning av en anhållen, ska domstolen besluta huruvida den temporära begränsning av kontakter som påförts den anhållne ska fortsätta att gälla eller ändras. Begränsningen av kontakter och dess grunder ska omprövas i samband med den nya behandling av häktningsärendet som avses i 3 kap. 15 §.

Den i 1 mom. avsedda tjänsteman som beslutar om eller har rätt att göra en framställning om begränsning av kontakter ska besluta om slopande av begränsningen, om det inte längre finns förutsättningar för den.

5 §

Separat domstolsbehandling

En häktad som omfattas av en begränsning av kontakter får föra begränsningen till domstol som ett separat ärende. Då ska bestämmelserna om ny behandling av ett häktningsärende i 3 kap. 15 § iakttas i tillämpliga delar. Domstolen ska slopa begränsningen till den del det inte längre finns förutsättningar för den.

Om en framställning om begränsning av kontakter behandlas separat från häktningen, ska det i tillämpliga delar iakttas vad som i 3 kap. 4 §,

5 § 1 mom. och 6 § 1, 2 och 4 mom. bestäms om handläggning av häktningsärenden.

6 §

Ändringssökande

Den häktade som omfattas av en begränsning av kontakter och en anhållningsberättigad tjänsteman får anföra klagan över domstolens beslut om begränsning av kontakter. I fråga om klagan och dess behandling gäller i tillämpliga delar 3 kap. 19 § 1 och 2 mom.

5 kap.

Reseförbud

1 §

Förutsättningar för reseförbud

Den som på sannolika skäl är misstänkt för brott får i stället för att anhållas eller häktas meddelas reseförbud, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år och det på grund av den misstänktes personliga förhållanden eller andra omständigheter finns anledning att misstänka att personen

1) flyr eller på något annat sätt drar sig undan förundersökning, rättegång eller verkställighet av straff,

2) försvårar utredningen av saken genom att undanröja, förstöra, ändra eller gömma bevis eller påverka ett vittne, en målsägande, en sakkunnig eller en medgärningsman, eller

3) fortsätter sin brottsliga verksamhet.

Den som misstänks ha gjort sig skyldig till en brottslig gärning innan han eller hon fyllt 15 år får inte meddelas reseförbud.

2 §

Innehållet i reseförbud

I ett beslut om reseförbud kan den som meddelats reseförbud åläggas att

1) inte lämna den ort eller det område som nämns i beslutet,

2) inte vistas eller röra sig på ett visst område som nämns i beslutet,

3) under vissa tider vara anträffbar i sin bostad eller på sin arbetsplats,

4) på bestämda tider anmäla sig hos polisen,

5) vistas på en inrättning eller ett sjukhus där han eller hon är intagen eller tas in,

6) inte kontakta de personer som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten, eller

7) överlämna sitt pass till polisen.

I beslutet om reseförbud kan den förbudet gäller dock ges tillstånd att lämna den ort eller det område som anges i beslutet för att sköta sitt arbete eller av någon annan jämförbar orsak.

3 §

Förbud att utfärda pass

Pass får inte utfärdas till den som meddelats reseförbud, om utfärdandet äventyrar syftet med reseförbudet.

4 §

Myndighet som meddelar reseförbud

Under förundersökningen beslutar en anhållningsberättigad tjänsteman om meddelande av reseförbud. Innan beslutet fattas ska åklagaren underrättas, och denne kan överta avgörandet i frågan. Efter det att saken efter slutförd förundersökning har överförts till åklagaren beslutar åklagaren om meddelande av reseförbud. Detta moment gäller också efter det att domstolen har avslagit ett yrkande på hävning av reseförbudet som den som meddelats reseförbud har framställt innan åtal väckts.

Efter det att åtal har väckts fattar domstolen beslut om meddelande av reseförbud. Domstolen får då meddela den åtalade reseförbud endast på yrkande av åklagaren.

Vid handläggningen av ett häktningsyrkande eller ett ärende som gäller fortsatt häktning ska domstolen pröva om de förutsättningar som avses i 1 § uppfylls och om den som begärts häktad eller den häktade ska meddelas reseförbud i stället för att häktas. Domstolen beslutar då om det

ta reseförbud även då åtal ännu inte har väckts. I fråga om reseförbud som meddelas med anledning av en klagan över ett häkttningsbeslut är det dock den domstol som har fattat häkttningsbeslutet som fattar beslutet.

5 §

Beslut om reseförbud

Av ett beslut om reseförbud ska framgå

- 1) det brott som har föranlett reseförbudet,
- 2) grunden för förbudet,
- 3) innehållet i förbudet,
- 4) påföljderna om förbudet överträds,
- 5) förbudets giltighetstid,
- 6) rätten att föra frågan om reseförbud ska bestå till domstol för prövning.

Den som meddelas reseförbud ska ges en kopia av beslutet. Om han eller hon inte har varit närvarande när beslutet meddelades eller om en kopia av beslutet i övrigt inte kan ges till honom eller henne, får kopian postas under den adress som han eller hon har uppgett.

6 §

Tillstånd till undantag

En anhållningsberättigad tjänsteman får av grundad anledning i enskilda fall bevilja den som meddelats reseförbud tillstånd till smärre undantag från skyldigheten enligt beslutet om reseförbud.

Den som meddelats reseförbud får föra ett ärende som gäller undantag från förbudet till domstol, om en anhållningsberättigad tjänsteman vägrar bevilja tillstånd.

7 §

Ändring av beslut om reseförbud

Ett beslut om reseförbud får ändras till följd av förändrade omständigheter eller av viktiga skäl.

8 §

Hävning av reseförbud

Ett reseförbud ska helt eller delvis hävas genast när det inte längre finns förutsättningar för att hålla reseförbudet i kraft i oförändrad form.

Reseförbudet ska hävas, om inte åtal väcks inom 60 dagar från det att förbudet meddelades. Domstolen får förlänga tiden på begäran som en anhållningsberättigad tjänsteman gjort senast en vecka före den föreskrivna tidens utgång. Domstolen ska ta upp ärendet utan dröjsmål och avgöra det inom den föreskrivna tiden.

Den som har meddelats reseförbud har redan innan åtal väcks rätt att föra frågan om huruvida ett reseförbud som meddelats av en anhållningsberättigad tjänsteman ska bestå till domstol för prövning. En sådan begäran ska tas upp till behandling inom en vecka från det att den inkommit till domstolen. Domstolen ska helt eller delvis häva förbudet, om den efter att ha gett den anhållningsberättigade tjänstemannen tillfälle att bli hörd anser att det inte finns förutsättningar för att hålla reseförbudet i kraft i oförändrad form. Vid ny behandling av ett reseförbud som domstolen meddelat ska 3 kap. 15 § 1 mom. iaktas i tillämpliga delar.

9 §

Reseförbuds giltighetstid

Ett reseförbud som har meddelats innan åtal har väckts gäller fram till huvudförhandlingen, om det inte har bestämts att förbudet ska upphöra tidigare eller om det inte hävs tidigare genom ett särskilt beslut.

Om domstolen ställer in eller skjuter upp huvudförhandlingen i ett mål där svaranden har meddelats reseförbud, ska den bestämma om reseförbudet ska bestå.

När domstolen avgör målet får den endast i det fall att svaranden döms till ovillkorligt fängelsestraff meddela svaranden reseförbud eller bestämma att ett meddelat reseförbud ska bestå. En svarande som är på fri fot får meddelas reseförbud endast på yrkande av åklagaren eller den

målsägande som yrkat på straff för svaranden. Domstolen får självant förordna att den som är häktad eller den mot vilken häktningssyrkande har framställts ska meddelas reseförbud i stället för att häktas. Reseförbudet gäller då tills verkställigheten av straffet inleds eller tills en högre domstol bestämmer något annat.

10 §

Påföljder för överträdelse av reseförbud

Om den som meddelats reseförbud bryter mot förbudet eller flyr, börjar förbereda flykt, försvårar utredningen av ärendet eller fortsätter sin brottsliga verksamhet, får han eller hon anhållas och häktas. Om ett ovillkorligt fängelsestraff som ådömts honom eller henne redan har blivit verkställbart, får det genast verkställas.

11 §

Handläggning av ärenden som gäller reseförbud

Vid domstolsbehandling av ärenden som gäller reseförbud iakttas i tillämpliga delar vad som i 3 kap. 1, 3, 5—7 och 18 § bestäms om framställning och handläggning av häktningssyrkanden. En parts frånvaro hindrar inte att ärendet avgörs. Den som eventuellt kommer att meddelas reseförbud ska ges tillfälle att bli hörd också i de fall som avses i 4 § 1 mom. i detta kapitel.

12 §

Ändringssökande

Domstolens beslut i ett ärende som gäller reseförbud får inte överklagas genom särskilda besvär.

Den som har meddelats reseförbud och en anhållningsberättigad tjänsteman får anföra klagan över domstolens beslut om reseförbud. I fråga om klagan och dess behandling gäller i tillämpliga delar 3 kap. 19 § 1 och 2 mom.

6 kap.

Kvarstad

1 §

Förutsättningar för kvarstad

Egendom får beläggas med kvarstad för att säkerställa betalningen av böter, skadestånd eller gottgörelse som grundar sig på brott eller ett belopp som kan komma att dömas förverkat till staten. För att egendom ska kunna beläggas med kvarstad krävs det att egendomen tillhör en person som är skäligen misstänkt för brott eller som med anledning av brott kan dömas att ersätta skada eller betala gottgörelse eller att förverka ett belopp till staten, när det finns risk för att personen genom att gömma eller förstöra sin egendom eller fly eller på något annat jämförbart sätt försöker undandra sig att betala böterna, skadeståndet, gottgörelsen eller beloppet i fråga. Egendom får beläggas med kvarstad till högst ett belopp som kan antas motsvara de böter, det skadestånd, den gottgörelse eller den förverkande påföljd som kommer att dömas ut.

En juridisk persons egendom kan beläggas med kvarstad även när det finns anledning att misstänka att någon på den juridiska personens vägnar genom att gömma eller förstöra egendom eller på något annat jämförbart sätt försöker undvika betalning av samfundsbot. I fråga om en juridisk person iakttas i tillämpliga delar vad som i detta kapitel bestäms om kvarstad på egendom som tillhör den som är misstänkt för brott.

2 §

Beslut om kvarstad

Beslut om kvarstad meddelas av domstol.

Innan ett åtal väcks kan en anhållningsberättigad tjänsteman yrka att egendom ska beläggas med kvarstad. Efter det att åtalet har väckts får ett sådant yrkande framställas av åklagaren och även av en målsägande för att säkerställa att skadestånd eller gottgörelse betalas till målsäganden själv.

Vid domstolsbehandling av ärenden som gäller kvarstad gäller i tillämpliga delar vad som i 3 kap. 1, 3, 5, 6 och 18 § bestäms om framställning och handläggning av häktningssyrkanden.

3 §

Tillfällig kvarstad

En anhållningsberättigad tjänsteman kan meddela tillfällig kvarstad, om saken inte tål uppskov och om det är uppenbart att förutsättningarna enligt 1 § finns. Innan den tillfälliga kvarstaden verkställs får egendomen i fråga enligt den nämnda tjänstemannens beslut omhändertas av en förundersökningsmyndighet, om det behövs för att säkerställa verkställigheten.

Den tillfälliga kvarstaden upphör att gälla, om ett yrkande på kvarstad inte framställs hos domstol inom en vecka från det att det tillfälliga föreläggandet meddelades. Den anhållningsberättigade tjänstemannen ska göra registeranmälan enligt 4 kap. 33 § i utsökningsbalken (705/2007) om att den tillfälliga kvarstaden har upphört att gälla och hävts och om det beslut genom vilket domstolen har avslagit yrkandet på att egendom som omfattas av den tillfälliga kvarstaden ska beläggas med kvarstad.

Tillfällig kvarstad ska protokollföras utan ogrundat dröjsmål. Protokollet ska vara tillräckligt utförligt när det gäller ändamålet med kvarstaden, och det ska innehålla en redogörelse för förfarandet som lett till kvarstad och en specifikation av den egendom som kvarstaden gäller. En kopia av protokollet ska utan dröjsmål sändas till den vars egendom den tillfälliga kvarstaden gäller.

Om åklagarens beslut enligt 1 mom. har överlämnats till en annan medlemsstat i Europeiska unionen som ett frysningssbeslut enligt lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningssbeslut av egendom eller bevismaterial (540/2005), upphör åtgärden dock att gälla endast i det fall att yrkande på kvarstad inte har framställts hos domstolen inom en vecka från det att åklagaren informerades om verkställigheten av den tillfälliga åtgärden. Myndigheten i den

medlemsstat där verkställighet av den tillfälliga åtgärden begärts ska utan dröjsmål av åklagaren underrättas om att åtgärden har upphört att gälla.

4 §

Hävning av åtgärd

Den anhållningsberättigade tjänstemannen ska häva en tillfällig kvarstad före domstolsbehandling, och domstolen ska häva en kvarstad när tillräcklig säkerhet ställs för betalning av böter, skadestånd, gottgörelse eller belopp som kan komma att dömas förverkat eller när det annars inte längre finns anledning att hålla säkringsåtgärden i kraft. Den anhållningsberättigade tjänstemannen ska göra framställning till domstolen om hävning av kvarstaden, om det inte längre finns förutsättningar för kvarstaden.

Domstolen ska också häva kvarstaden om åtal inte väcks inom fyra månader från det att kvarstaden meddelades. Domstolen kan förlänga denna tid med högst fyra månader åt gången, om en anhållningsberättigad tjänsteman begär detta senast en vecka innan tiden löper ut. Domstolen ska utan dröjsmål ta upp ett ärende som gäller förlängning av tiden och avgöra det inom den föreskrivna tiden. Den som saken gäller ska ges tillfälle att bli hörd i samband med att förlängningsärendet behandlas. Om personen inte kan nås, får ärendet dock avgöras utan att han eller hon hörs.

5 §

Ny behandling av kvarstad

På yrkande av den som saken gäller ska domstolen besluta om en kvarstad ska bestå. Yrkandet ska tas upp till behandling inom en vecka från det att det inkommit till domstolen. Kvarstaden behöver dock inte tas upp till ny behandling tidigare än två månader efter den föregående behandlingen.

I samband med ny behandling ska den anhållningsberättigade tjänstemannen ges tillfälle att bli hörd.

6 §

Avskiljande av ett ersättningsyrkande till ett särskilt mål

Om domstolen avskiljer ett skadeståndsykande till ett särskilt mål, ska den i sitt beslut om detta uttala sig om huruvida kvarstaden ska bestå.

7 §

Beslut om kvarstad när huvudsaken avgörs

När domstolen dömer ut böter, skadestånd, gottgörelse eller förverkandepåföljd och kvarstad har meddelats för att säkerställa betalningen, ska domstolen besluta huruvida kvarstaden ska bestå tills böterna, skadeståndet, gottgörelsen eller det belopp som dömts förverkat har betalats, tills utmätning har verkställts för att driva in beloppet eller tills något annat bestäms i saken.

Om domstolen med stöd av 1 mom. beslutar att sådan kvarstad som meddelats för att säkerställa betalning av skadestånd eller gottgörelse ska bestå, kan den utsätta en tid som räknas från det att beslutet blivit verkställbart och inom vilken verkställighet ska sökas för att kvarstaden inte ska upphöra att gälla.

När domstolen förkastar åtal eller avslår yrkande på skadestånd, gottgörelse eller förverkandepåföljd får den bestämma att kvarstaden ska bestå till dess avgörandet har vunnit laga kraft.

8 §

Beslut om kvarstad när en främmande stat har begärt rättslig hjälp

Om någon genom beslut av en utländsk domstol med anledning av ett brott har dömts att förverka ett belopp eller om det med fog kan antas att någon i ett mål som behandlas av en utländsk myndighet kommer att dömas att förverka ett belopp med anledning av ett brott, får egendom som tillhör denna person på begäran av den utländska myndigheten beläggas med kvarstad.

Yrkandet på kvarstad kan framställas av en anhållningsberättigad tjänsteman.

Beslut om kvarstad enligt 1 mom. fattas av tingsrätten på den ort där svaranden har egendom som kan beläggas med kvarstad eller där det annars är ändamålsenligt att behandla ärendet. När domstolen beslutar om kvarstad ska den samtidigt utsätta en giltighetstid för kvarstaden. Domstolen får förlänga den utsatta tiden, om en anhållningsberättigad tjänsteman senast en vecka innan denna tid löper ut framställer en begäran om saken. Domstolen ska utan dröjsmål ta upp ett ärende som gäller förlängning av tiden och avgöra det inom den utsatta tiden.

I fråga om kvarstad gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som bestäms i 1—3 §, 4 § 1 mom. samt 9 och 10 § och i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994).

I fråga om en begäran om frysning som inkommit från en medlemsstat i Europeiska unionen och som avses i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial iakttas bestämmelserna i den lagen i stället för 1—3 mom.

9 §

Ändringssökande

Domstolens beslut om kvarstad får överklagas genom särskilda besvär. Besvär hindrar inte att egendom beläggs med kvarstad eller hålls i kvarstad, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat. När domstolen häver en kvarstad eller en tillfällig kvarstad får den bestämma att kvarstaden ska bestå till dess beslutet har vunnit laga kraft.

10 §

Verkställighet av åtgärd

I fråga om verkställighet av kvarstad och tillfällig kvarstad gäller i tillämpliga delar vad som i 8 kap. i utskökningsbalken bestäms om verkställighet av beslut om säkringsåtgärder. Säkerhet enligt 2 § i det nämnda kapitlet behöver dock inte ställas för den skada som kvarstaden eller

den tillfälliga kvarstaden kan orsaka svaranden, om inte domstolen, när den meddelar kvarstad för säkerställande av framtida betalning av skadestånd eller gottgörelse, av särskilda skäl ålägger målsäganden att ställa säkerhet.

När domstolen meddelar kvarstad kan den samtidigt bestämma närmare hur kvarstaden ska verkställas.

11 §

Skadeståndsansvar och ersättning för kostnader

I fråga om ersättning för den skada som kvarstaden och den tillfälliga kvarstaden har orsakat och i fråga om ersättning för kostnaderna i saken iaktas 7 kap. 11 § i rättegångsbalken i tillämpliga delar.

7 kap.

Beslag samt kopiering av handlingar

1 §

Företsättningar för beslag

Föremål, egendom och handlingar får tas i beslag, om det finns skäl att anta att

- 1) de kan användas som bevis i brottmål,
- 2) de har avhållits någon genom brott, eller
- 3) de döms förverkade.

Vad som bestäms i 1 mom. 1 och 2 punkten gäller också information som finns i en teknisk anordning eller i något annat motsvarande informationssystem eller på dess lagringsplattform (*data*). Vad som i detta kapitel bestäms om handlingar tillämpas även på handlingar i form av data.

Vad som i detta kapitel bestäms om föremål tillämpas även på ämnena. Från ett föremål kan en del lösgröras och tas i beslag för att användas som bevis, om någon undersökningsåtgärd inte annars kan utföras utan stora svårigheter.

2 §

Kopiering av handlingar

Beslag av handlingar i enlighet med 1 § 1 mom. 1 punkten för att användas som bevis ska ersättas med kopiering av handlingarna, om kopian är tillräcklig för att bevisningen ska vara tillförlitlig.

En handling ska kopieras utan ogrundat dröjsmål efter det att den har omhändertagits. Efter kopieringen ska handlingen utan dröjsmål återlämnas till den hos vilken den omhändertagits.

Om en handling inte kan kopieras utan dröjsmål på grund av handlingens eller handlingsmaterialets art eller omfattning, ska handlingen tas i beslag.

3 §

Förbud mot beslag och kopiering när det gäller närstående samt tystnadsplikt och tystnadsrätt

En handling som innehåller ett meddelande mellan den som misstänks för brott och någon som står i sådant förhållande till honom eller henne som nämns i 17 kap. 20 § i rättegångsbalken, eller mellan sådana personer inbördes vilka står i ett dylikt förhållande till den misstänkte, och som innehas av någon av dem, får inte tas i beslag eller kopieras för att användas som bevis. En sådan handling får dock tas i beslag eller kopieras, om det föreskrivna strängaste straffet för det brott som undersöks är fängelse i minst sex år.

En handling får inte tas i beslag eller kopieras för att användas som bevis, om den kan antas innehålla sådant som den som avses i 17 kap. 23 § 1 mom. i rättegångsbalken inte får vittna om vid rättegång eller som den som avses i 24 § 2 eller 3 mom. i nämnda kapitel har rätt att vägra röja, och handlingen innehas av honom eller henne eller av den till vars förmån tystnadsplikten eller tystnadsrätten har föreskrivits.

En handling får dock trots 2 mom. tas i beslag eller kopieras, om personen med stöd av 17 kap. 23 § 3 mom. i rättegångsbalken kan förpliktas att vittna eller med stöd av 24 § 4 mom. förpliktas

att besvara en fråga och om ett brott enligt 1 mom. i denna paragraf undersöks.

En handling får trots 1 och 2 mom. hållas i beslag eller som kopia, om den inte kan lösgröras från det övriga som tagits i beslag.

4 §

Förbud mot beslag och kopiering som gäller teleavlyssning, teleövervakning och basstationsuppgifter

Hos ett teleföretag som avses i 2 § 21 punkten i kommunikationsmarknadslagen (393/2003) (*teleföretag*) eller hos en sammanslutningsabonnent som avses i 2 § 11 punkten i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) (*sammanslutningsabonnent*) får inte tas i beslag eller kopieras handlingar och data som innehåller uppgifter som gäller meddelanden som avses i 10 kap. 3 § 1 mom. i denna lag, identifieringsuppgifter som avses i 10 kap. 6 § 1 mom. eller basstationsuppgifter som avses i 10 kap. 10 § 1 mom.

Angående undantag från förbudet mot beslag i 1 mom. föreskrivs i 10 kap. 4 § 1 mom.

5 §

Beslag och kopiering av försändelser

Brev, paket och andra motsvarande försändelser till och från den som är misstänkt för brott får tas i beslag eller kopieras innan de anländer till mottagaren, om det föreskrivna strängaste straffet för brottet är fängelse i minst ett år och försändelserna kan enligt denna lag tas i beslag eller kopieras hos mottagaren.

Om innehållet i en försändelse som tagits i beslag eller kopierats kan meddelas mottagaren i sin helhet eller till någon del utan att brottsutredningen försvåras, ska försändelsen eller någon annan utredning om dess innehåll tillställas mottagaren utan dröjsmål.

6 §

Kvarhållande av försändelser för beslag eller kopiering

Om det finns skäl att anta att brev, paket och andra motsvarande försändelser som får tas i beslag eller kopieras kommer att anlända till eller redan finns vid ett postkontor, en järnvägsstation eller ett verksamhetsställe som innehas av den som yrkesmässigt transporterar försändelser i samband med trafik eller annars, får en anställningsberättigad tjänsteman bestämma att försändelsen ska kvarhållas på postkontoret, järnvägsstationen eller verksamhetsstället tills beslag eller kopiering hinner utföras.

Det föreläggande som avses i 1 mom. får utfärdas för högst en månad räknat från det att chefen för postkontoret, järnvägsstationen eller verksamhetsstället har fått kännedom om föreläggandet. Försändelsen får inte utan den anställningsberättigade tjänstemannens tillåtelse överlämnas till någon annan än honom eller henne eller till den som han eller hon har utsett.

Chefen för postkontoret, järnvägsstationen eller verksamhetsstället ska omedelbart underrätta den som utfärdat förordnandet om när försändelsen har anlänt. Denne ska utan ogrundat dröjsmål besluta om försändelsen ska tas i beslag eller kopieras.

7 §

Myndighet som beslutar om beslag och om kopiering av handlingar

En anställningsberättigad tjänsteman beslutar om beslag och om kopiering av handlingar. Domstolen får besluta om detta när den behandlar åtalet.

8 §

Omhändertagande för beslag och för kopiering av handlingar

I samband med gripande eller genomsökning som gäller en person som är misstänkt för brott får en polisman även utan föreläggande av en an-

hållningsberättigad tjänsteman omhänderta föremål, egendom och handlingar för beslag eller kopiering. Även i andra fall får en polisman göra detta utan ett föreläggande, om saken inte tål uppskov.

En anhållningsberättigad tjänsteman ska utan dröjsmål underrättas om omhändertagandet, och denne ska utan obefogat dröjsmål besluta om föremålet, egendomen eller handlingen ska tas i beslag eller om handlingen ska kopieras. Polis- mannen får utan underrättelse omedelbart återlämna det som omhändertagits, om det har framgått att det uppenbarligen inte finns några förutsättningar för beslag eller kopiering.

9 §

Underrättelse om omhändertagande

Den hos vilken ett föremål, egendom eller en handling har omhändertagits för beslag eller kopiering ska utan dröjsmål underrättas om omhändertagandet, om han eller hon inte har varit på plats vid omhändertagandet. Vid behov ska också andra underrättas om det är fråga om deras föremål, egendom eller handling. Också mot- tagaren och avsändaren av ett brev, paket eller någon annan motsvarande försändelse ska underrättas om ett omhändertagande, om deras adresser är kända.

Enligt beslut av en anhållningsberättigad tjänsteman får underrättelsen framskjutas med högst en vecka från omhändertagandet, om viktiga skäl som har samband med utredningen kräver det. Därefter får domstolen på begäran av nämnda tjänsteman besluta om framskjutande av underrättelsen med högst två månader åt gången. Underrättelsen ska dock lämnas utan dröjsmål när förundersökningen har avslutats. Begäran om förlängning av tiden ska tillställas domstolen senast en vecka innan den föreskrivna tiden löper ut. Domstolen ska utan dröjsmål ta upp ett ärende som gäller förlängning av tiden till behandling och avgöra det inom den föreskrivna tiden.

10 §

Registeranmälan

Den myndighet som beslutat om beslag och hävning av beslag ska göra registeranmälan enligt 4 kap. 33 § i utsökningsbalken om saken, om beslaget gäller ett föremål eller egendom som avses i den paragrafen.

11 §

Öppnande och undersökning av vissa handlingar

Ett slutet brev eller en annan sluten enskild handling som tagits i beslag eller omhändertagits för beslag får öppnas endast av undersökningsledaren, åklagaren eller domstolen eller, enligt undersökningsledarens förordnande, en polisman.

När en handling i form av data öppnas får undersökningsledaren vid behov besluta att en expert på det informationssystem som åtgärden gäller eller på dess lagringsplattform ska anlitas.

Förutom av de personer som avses i 1 mom. och domstolen får en öppnad enskild handling undersökas endast av den som utreder brottet samt, enligt anvisning av undersökningsledaren, åklagaren eller domstolen, av en expert eller någon annan som anlitas vid utredningen av brottet eller som annars hörs i ärendet.

12 §

Protokoll

Över beslag av föremål, egendom och handlingar och kopiering av handlingar ska utan ogrundat dröjsmål upprättas protokoll. I protokollet ska tillräckligt nämnas ändamålet med beslaget eller kopieringen, redogöras för det förfarande som lett till beslaget eller kopieringen, specificeras det som tagits i beslag eller den kopierade handlingen samt nämnas rätten att få beslaget eller kopieringen prövad av domstol.

En kopia av protokollet ska omedelbart sändas till den vars föremål, egendom eller handling har tagits i beslag eller kopierats. Kopia av

protokollet ges inte under den tid som underrättelsen om omhändertagandet har framskjutits med stöd av 9 § 2 mom.

13 §

Förvaring av det beslagtagna

Föremål, egendom och handlingar som tagits i beslag ska tas om hand eller sättas i säkert förvar av den som företar beslaget.

Det beslagtagna får lämnas kvar hos innehavaren, om detta inte äventyrar syftet med beslaget. Innehavaren ska då förbjudas att överlåta, göra sig av med eller förstöra det. Vid behov ska det beslagtagna också märkas så att det klart framgår att det har tagits i beslag. Innehavaren kan förbjudas att använda det.

Det beslagtagna ska förvaras sådant det är och vårdas omsorgsfullt. Chefen för polisinrättningen eller chefen för polisens riksomfattande enhet får bestämma att det beslagtagna omedelbart ska säljas när det framgår att det lätt förfars eller förflyktigas, snabbt sjunker i värde eller är synnerligen dyrt att vårda. För bevisändamål får det utföras prov med sådant som tagits i beslag, om detta behövs för att utreda brottet.

14 §

Hävning av beslag

Ett beslag ska hävas så snart det inte längre behövs.

Ett beslag ska också hävas, om inte åtal för det brott som ligger till grund för beslaget väcks inom fyra månader från det att föremålet, egendomen eller handlingen togs i beslag. På begäran av en anhållningsberättigad tjänsteman kan domstolen förlänga tidsfristen med högst fyra månader åt gången, om förutsättningarna för beslaget fortfarande föreligger och det inte är oskäligt att låta beslaget bestå med hänsyn till grunden för beslaget och den olägenhet som beslaget medför. Av särskilda skäl som hänför sig till arten och utredningen av det aktuella brottmålet

kan tiden förlängas med högst ett år åt gången eller så kan det beslutas att beslaget består tills vidare. Det kan också bestämmas att ett beslag består tills vidare om det är förbjudet att inneha det föremål, den egendom eller den handling som beslagtagits.

En begäran enligt 2 mom. ska framställas senast en vecka innan den föreskrivna tiden löper ut. Domstolen ska utan dröjsmål ta upp ett ärende som gäller förlängning av tiden till behandling och avgöra det inom den föreskrivna tiden. Den som saken gäller ska ges tillfälle att bli hörd. Om personen inte kan nås, får ärendet dock avgöras utan att han eller hon hörs.

15 §

Yrkande att domstol ska besluta om beslag eller kopiering

På yrkande av den som saken gäller ska domstolen besluta om ett beslag ska bestå eller om kopian av en handling ska förvaras för att användas som bevis. För att beslaget ska bestå eller kopian förvaras måste förutsättningarna för beslag eller kopiering fortfarande föreligga. Dessutom får det inte vara oskäligt att låta beslaget bestå med hänsyn till grunden för beslaget och den olägenhet som beslaget medför. Domstolen kan också på yrkande besluta att en handling ska kopieras i stället för att beslaget ska bestå.

Ett yrkande enligt 1 mom. som framställts innan åtalet börjar behandlas ska tas upp till behandling inom en vecka från det att yrkandet inkom till domstolen. Angående handläggningen gäller i tillämpliga delar vad som i 3 kap. 1 och 3 § bestäms om handläggning av häktningssyrkande. Ett beslag eller frågan om att förvara kopian av en handling behöver dock inte tas upp till ny behandling tidigare än två månader efter föregående behandling. Den som saken gäller ska ges tillfälle att bli hörd. Om personen inte kan nås, får ärendet dock avgöras utan att han eller hon hörs.

16 §

När kopian av en handling ska förstöras

Om den kopia av en handling med tagits med stöd av 2 § visar sig vara onödig eller om domstolen beslutar att kopian inte ska förvaras för att användas som bevis, ska kopian förstöras. Åtgärden kan framskjutas till dess domstolens beslut har vunnit laga kraft.

17 §

Myndighet som beslutar att beslag ska hävas och att kopior av handlingar inte ska förvaras

Beslut om att beslag ska hävas och att kopior av handlingar inte ska förvaras som bevis fattas av en anhållningsberättigad tjänsteman. Under tiden för åtalsprövning får beslutet fattas endast av åklagaren utom när det endast är fråga om att föremål, egendom eller handlingar som tagits i beslag ska återlämnas till den som har rätt till dem.

Domstolen bestämmer att beslag ska hävas eller att kopior av handlingar inte ska förvaras, om domstolen har beslutat om beslaget eller kopieringen av handlingarna eller om det i rättegång har framställts anspråk på det föremål, den egendom eller den handling som tagits i beslag.

18 §

Uppskov med återlämnande av föremål, egendom eller handlingar

När domstolen häver ett beslag eller bestämmer att beslaget inte längre ska bestå får den på yrkande av en anhållningsberättigad tjänsteman bestämma att de föremål, den egendom eller de handlingar som tagits i beslag inte ska återlämnas till den som har rätt till dem innan den tid som domstolen samtidigt utsatt har löpt ut eller domstolens beslut har vunnit laga kraft.

19 §

Nytt beslag eller ny kopiering

Om ett beslag har hävts eller om det har beslutats att kopian av en handling inte ska förvaras för att användas som bevis, får den myndighet som fattat beslutet bestämma att föremålet, egendomen eller handlingen på nytt ska tas i beslag eller ändra sitt beslut om kopian av handlingen. En förutsättning är att myndigheten efter det förra beslutet har fått kännedom om omständigheter som inverkar på saken.

Ärendet behandlas i domstol på yrkande av en anhållningsberättigad tjänsteman och med iakttagande av 15 § 2 mom. i tillämpliga delar.

20 §

Beslut om giltighetstiden för beslag när målet avgörs

När domstolen avgör målet ska den besluta om ett beslag ska bestå till dess förverkandepåföljden verkställs eller det bestäms något annat i saken.

21 §

Beslut om beslag när en främmande stat har begärt rättslig hjälp

Föremål, egendom, handlingar och data kan på begäran av en utländsk myndighet tas i beslag, om de kan utgöra bevis i ett brottmål som behandlas av den utländska myndigheten eller om de har avhänts någon genom brott. Föremål, egendom och handlingar kan tas i beslag, om de genom ett beslut av en utländsk domstol har förverkats med anledning av brott eller om det med fog kan antas att de med anledning av ett brott kommer att förverkas i ett mål som behandlas av en utländsk myndighet.

Den myndighet som beslutat om beslaget ska inom en vecka från beslutet föra beslutet till tingsrätten på den ort där beslaget har utförts. Den domstol som beslutar om fastställelsen ska samtidigt utsätta en giltighetstid för beslaget. Om den myndighet som beslutat om beslaget

inom giltighetstiden för beslaget framställer en begäran om saken får domstolen förlänga tiden. En domstol som behandlar ärenden enligt 66 § 2 mom. i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003) eller enligt 63 § 2 mom. i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna (1383/2007) kan också besluta om beslag. Åklagaren ska vid behov underrätta den myndighet som tidigare behandlat beslagsärendet om beslutet om beslag.

Om föremål, egendom eller handlingar har tagits i beslag för att användas som bevis i ett brottmål som behandlas av en utländsk myndighet, kan domstolen på begäran av den myndighet som beslutat om beslaget besluta att det beslagtagna vid behov får överlämnas till den utländska myndighet som framställt begäran, varvid denna ska åläggas att återlämna det beslagtagna när det inte längre behövs som bevis i målet. Domstolen kan dock bestämma att ett föremål, egendom eller en handling inte behöver återlämnas om detta är klart oändamålsenligt.

I fråga om beslag enligt denna paragraf gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som bestäms i 1—13 §, 14 § 1 mom., 15, 17 och 22 §, 23 § 3 och 4 mom. och 25 § i detta kapitel och i 3 kap. 1 § 2 mom. samt i 5 och 6 § och i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden. Bestämmelserna i detta kapitel om kopior av handlingar får tillämpas, om det är möjligt enligt bestämmelserna om begäran om rättslig hjälp eller lämnande av rättslig hjälp.

I fråga om begäran om frysning som inkommit från en medlemsstat i Europeiska unionen och som avses i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial iakttas bestämmelserna i den lagen i stället för 1, 2 och 4 mom. I ett sådant fall får en begäran enligt 3 mom. framställas hos domstolen av en förundersökningsmyndighet eller av en åklagare.

I fråga om en bevisinhämtningsorder som inkommit från en medlemsstat i Europeiska unionen framställs begäran enligt 2 och 3 mom. till den domstol som avses i 10 § 2 mom. i lagen om

det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i samband med beslutet om en europeisk bevisinhämtningsorder för att inhämta föremål, handlingar eller uppgifter som ska användas i straffrättsliga förfaranden och om tillämpning av rambeslutet (729/2010).

22 §

Ändringssökande

I domstolens beslut om beslag eller om kopia av en handling får ändring sökas genom särskilda besvär. Besvär hindrar inte beslag eller att en handling kopieras.

Ändring får inte sökas i beslut om förlängning av giltighetstiden för beslag.

23 §

Återlämnande av föremål, egendom och handlingar som tagits i beslag

Om flera i samband med behandlingen av åtalet gör anspråk på föremål, egendom och handlingar som tagits i beslag och ska återlämnas, ska domstolen bestämma att tvisten om bättre rätt behandlas särskilt i den ordning som föreskrivs om rättegång i tvistemål. Domstolen ska samtidigt bestämma inom vilken tid talan ska väckas. Domstolen får dock pröva frågan om bättre rätt i samband med behandlingen av åtalet, om detta inte fördröjer handläggningen av målet.

Om åtal inte väcks och om flera gör anspråk på föremål, egendom och handlingar som tagits i beslag och ska återlämnas, kan en anhållningsberättigad tjänsteman utsätta den tid för väckande av talan som avses i 1 mom. Efter det att domstolen eller den anhållningsberättigade tjänstemannen har utsatt tiden för väckande av talan ska egendom kvarhållas hos polisen till dess ärendet om bättre rätt har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut eller kvarhållandet före det annars har visat sig onödigt. Om talan inte väcks inom den nämnda tiden, får det med egendomen förfaras så som anges i 3 mom.

Om föremål, egendom och handlingar som tagits i beslag ska återlämnas till ägaren eller någon annan som har rätt till dem efter det att beslaget hävts och om denne inte avhämtar det beslagtagna inom tre månader från polisens meddelande, övergår äganderätten till staten eller, om det beslagtagna är hittegods, till upphittaren i enlighet med hittegodslagen (778/1988).

Känner polisen inte till ägaren eller någon annan som har rätt till det föremål, den egendom eller den handling som ska återlämnas, ska polisen reda ut saken i möjligaste mån. Vid behov ska offentlig kungörelse användas. Gör ingen anspråk på det beslagtagna inom sex månader efter kungörelsen, tillfaller det staten eller, om det är hittegods, upphittaren i enlighet med hittegodslagen. Närmare föreskrifter om kungörelsen meddelas av Polisstyrelsen.

24 §

Åtgärd som vidtas i stället för beslag

Föremål av ringa värde eller föremål vars innehav är straffbart kan genom beslut av en anhållningsberättigad tjänsteman i stället för att tas i beslag förstöras, tas i bruk av staten eller säljas, om det är uppenbart att föremålen skulle dömas förverkade till staten och om de inte behövs som bevis i rättegång.

Åklagaren kan besluta om den åtgärd som avses i 1 mom., om han eller hon har fattat beslut om åtalseftergift med stöd av 1 kap. 7 eller 8 § i lagen om rättegång i brottmål eller något annat motsvarande lagrum och om det är uppenbart att föremålet skulle dömas förverkat till staten.

En åtgärd som avses i 1 mom. ska utföras bevisligen och den ska utan dröjsmål meddelas den från vilken eller hos vilken föremålet har omhändertagits, om han eller hon inte var på plats när föremålet omhändertogs.

I fråga om en åtgärd som avses i 1 mom. och parternas rätt att få ersättning iakttas 4 kap. i lagen om verkställighet av böter (672/2002) i till-

lämpliga delar. Över åtgärden ska protokoll upprättas eller anteckningar göras i någon annan handling.

25 §

Hänvisningsbestämmelse

Utöver detta kapitel ska iakttas vad som bestäms särskilt i lag om beslag och förstörande i stället för beslag.

8 kap.

Genomsökning

Genomsökning av platser

1 §

Definitioner

Genomsökning av platser enligt detta kapitel är husrannsakan, som kan vara allmän eller särskild, samt platsgenomsökning.

Med *allmän husrannsakan* avses genomsökning av hemfridsskyddade platser som avses i 24 kap. 11 § i strafflagen.

Med *särskild husrannsakan* avses genomsökning av ett sådant utrymme beträffande vilket det finns anledning att anta att genomsökningen kommer att omfatta information som de som avses i 17 kap. 23 § 1 mom. i rättegångsbalken inte får vittna om i rättegång eller som de som avses i 24 § 2 eller 3 mom. i nämnda kapitel får vägra röja och som med stöd av 7 kap. 3 § i denna lag inte får tas i beslag eller kopieras.

Med *platsgenomsökning* avses genomsökning av andra platser än sådana som avses i 2 eller 3 mom. trots att de inte är allmänt tillgängliga eller den allmänna tillgängligheten har begränsats eller hindrats vid tidpunkten för genomsökningen, eller genomsökning av ett fordon.

2 §

Förutsättningar för husrannsakan

Allmän husrannsakan eller särskild husrannsakan får företas på platser som innehas av den som är misstänkt för ett brott, om

1) det finns skäl att misstänka att ett brott har begåtts för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex månader eller om omständigheter som anknyter till utdömande av samfundsbot utreds, och

2) det kan antas att vid genomsökningen påträffas följande som har anknytning till det brott som utreds:

a) föremål, egendom, handlingar eller information enligt 7 kap. 1 § 1 eller 2 mom. som ska tas i beslag,

b) handlingar som ska kopieras med stöd av 7 kap. 2 §,

c) egendom som ska beläggas med kvarstad, eller

d) omständigheter som kan ha betydelse för utredning av brottet.

På platser som inte innehas av den misstänkte får husrannsakan företas endast om brottet har begåtts eller den misstänkte har gripits där eller om det annars på synnerligen giltiga skäl kan antas att vid genomsökningen påträffas föremål, egendom, handlingar, information eller omständigheter som avses i 1 mom. 2 punkten.

3 §

Allmän husrannsakan för att söka efter en person

Allmän husrannsakan får företas för att få tag på en person som ska hämtas till förundersökning, gripas, anhållas eller häktas, hämtas till domstol eller instämmas som svarande i brottmål där eller föras till kroppsbesiktning, om genomsökningen sker på en plats som innehas av den eftersökta personen.

Allmän husrannsakan får företas någon annanstans än på en plats som innehas av den eftersökta personen endast om denne på synnerligen giltiga skäl kan antas befinna sig där.

4 §

Förutsättningar för platsgenomsökning

Platsgenomsökning får företas för att söka efter föremål, egendom, handlingar, information eller omständigheter under de förutsättningar som föreskrivs i 2 § 1 mom. 2 punkten och för att söka efter en person som avses i 3 § 1 mom.

5 §

Närvaro vid husrannsakan

Vid husrannsakan ska om möjligt ett av den som förrättar genomsökningen utsett vittne vara närvarande.

Den hos vilken husrannsakan företas eller, om denne inte är närvarande, någon som bor, arbetar eller annars lovligen vistas på platsen ska ges tillfälle att vara närvarande vid genomsökningen och att tillkalla vittne. Tillfälle att vara närvarande behöver inte ges om detta avsevärt fördröjer förrättningen. Om ingen av de nämnda personerna eller ett av dem tillkallat vittne har varit närvarande vid förrättningen, ska den hos vilken genomsökningen företogs utan dröjsmål underättas om förrättningen och om rätten enligt 6 § att på begäran få en kopia av beslutet om genomsökning och rätten enligt 19 § att få en kopia av protokollet.

Vid husrannsakan får förrättaren anlita målsäganden, dennes ombud, en sakkunnig eller någon annan som kan lämna uppgifter som är nödvändiga för att syftet med genomsökningen ska nås. Förrättaren ska dock se till att personen i fråga inte får ta del av uppgifter om sekretessbelagda och övriga omständigheter i större utsträckning än vad som är nödvändigt.

Särskild husrannsakan får inte företas utan närvaro av ett genomsökningsombud.

6 §

Förfarandet vid husrannsakan

När husrannsakan inleds ska den person som avses i 5 § 2 mom. och som är närvarande informeras om syftet med genomsökningen och ges

en kopia av beslutet om genomsökning. Om det ännu inte finns något skriftligt beslut, ska personen underrättas om rätten att på begäran få en kopia av beslutet.

Vid husrannsakan ska föreskrifterna i beslutet om genomsökning iakttas. Genomsökningen ska företas så att den inte medför större olägenhet eller skada än nödvändigt. Det utrymme där genomsökningen företas får vid behov öppnas med våld. När förrättningen har avslutats ska det utrymme som öppnats stängas på lämpligt sätt.

En person som finns på förrättningsplatsen får avlägsnas, om det är nödvändigt på grund av att han eller hon genom sitt uppträdande försvårar förrättningen eller äventyrar möjligheterna att uppnå syftet med den.

Husrannsakan får inte utan särskilda skäl förrättas mellan klockan 22 och 7.

7 §

Genomsökningsombud

För särskild husrannsakan ska det förordnas ett genomsökningsombud som ska se till att beslag eller kopiering av handlingar inte gäller information som avses i 1 § 3 mom.

8 §

Behörighetsvillkor för genomsökningsombud

Till genomsökningsombud ska utifrån personens samtycke förordnas en advokat eller ett offentligt rättsbiträde eller någon annan sådan person med högre högskoleexamen som på grundval av sin sakkunskap och sina praktiska erfarenheter, med hänsyn till objektet för genomsökningen, är lämplig att vara genomsökningsombud i det aktuella fallet. Till genomsökningsombud får inte förordnas en person som är misstänkt eller åtalad eller som har dömts för ett brott som minskar hans eller hennes tillförlitlighet i uppdraget som genomsökningsombud.

I fråga om behörighetsvillkoren för genomsökningsombud i enskilda fall iakttas i tillämpliga delar vad som i 11 kap. 3 § i förundersök-

ningslagen (/) bestäms om behörighetsvillkoren för biträden.

Ett genomsökningsombud får inte utan tillstånd av den förordnande myndigheten sätta någon annan i sitt ställe. Ett förordnande kan återkallas av giltigt skäl.

9 §

Skyldigheter för genomsökningsombud

Genomsökningsombudet ska med omsorg och utan ogrundat dröjsmål övervaka att beslag och kopiering av handlingar inte gäller information som avses i 1 § 3 mom. Genomsökningsombudet ska vara närvarande vid särskild husrannsakan och följa hur åtgärderna för genomsökning vidtas.

Ett genomsökningsombud eller den som ombetts fullgöra ett sådant uppdrag får inte obehörigen röja en omständighet som han eller hon fått kännedom om under uppdraget eller när han eller hon ombads fullgöra det.

10 §

Arvode och ersättning till genomsökningsombud

Till genomsökningsombud betalas arvode och ersättning av statsmedel med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 17 och 18 § i rätts-hjälpslagen (257/2002) bestäms om arvoden och ersättningar till biträden.

Ett beslut om arvode eller ersättning till ett genomsökningsombud får överklagas. När ändring söks iakttas vad som bestäms om överklagande av beslut av domstolen i fråga.

11 §

Beaktande av den uppfattning som ett genomsökningsombud har

Den som förrättar en särskild husrannsakan ska på behörigt sätt beakta den uppfattning som genomsökningsombudet har om hur informationen lämpar sig som objekt för beslag och för kopiering av handling. Om sådant material tas i beslag, kopieras eller annars omhändertas i sam-

band med en genomsökning i fråga om vilket genomsökningsombudet har motsatt sig beslag, kopiering eller omhändertagande, får materialet inte undersökas ytterligare utan det ska förseglas. Omtvistat material ska avgränsas på ett sätt som är ändamålsenligt med tanke på domstolsbehandlingen och tillräckligt för att tystnadsplikten och tystnadsrätten ska tillgodoses.

12 §

Domstolsbehandling av förseglat material

En anhållningsberättigad tjänsteman ska utan dröjsmål och senast inom tre dagar från förseglingen enligt 11 § till domstolen hänskjuta frågan om huruvida det förseglade materialet får undersökas eller tillgodogöras. Ärendet inleds vid domstolen genom en skriftlig ansökan där ärendet ska beskrivas tillräckligt exakt och till vilken förutom det förseglade materialet ska fogas det protokoll som avses i 19 §.

Ärenden som gäller förseglat material avgörs av den domstol som är behörig att behandla åtal i saken. Innan åtal väckts får också den tingsrätt inom vars domkrets den plats där genomsökningen förrättats besluta om ärendet. Vid behandlingen är tingsrätten beslutför även när den består av ordföranden ensam.

Domstolen ska uppta ett ärende som gäller förseglat material till behandling utan dröjsmål och senast inom sju dagar från det att ärendet inkom till domstolen. Domstolen ska ge genomsökningsombudet och den som saken annars gäller tillfälle att bli hörda. Om de inte kan nås, får ärendet dock avgöras utan att de hörs.

Domstolen ska besluta om huruvida materialet eller en del av det kan tas i beslag eller kopieras. Domstolens beslut som gäller förseglat material får överklagas genom särskilda besvär. Om domstolens beslut överklagas, ska det material som besvären gäller hållas förseglat till dess ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut. Besvären ska behandlas skyndsamt.

13 §

Öppnande och undersökning av enskilda handlingar

Angående öppnande och undersökning av enskilda handlingar som påträffats vid husrannsakan gäller 7 kap. 11 §. Vid särskild husrannsakan får handlingarna dock undersökas endast av genomsökningsombudet.

14 §

Tillämpliga bestämmelser vid platsgenomsökning

Om platsgenomsökningen gäller platser som inte är allmänt tillgängliga eller den allmänna tillgängligheten har begränsats eller hindrats vid tidpunkten för genomsökningen, ska vid genomsökningen iakttas 5, 6, 13, 16 och 19 § i tillämpliga delar.

15 §

Beslutsfattande vid genomsökning av platser

En anhållningsberättigad tjänsteman beslutar om allmän husrannsakan och platsgenomsökning. Domstolen beslutar om särskild husrannsakan och förordnande av ett genomsökningsombud.

Om det vid en allmän husrannsakan eller en platsgenomsökning visar sig att genomsökningen gäller information som avses i 1 § 3 mom. eller om det är nödvändigt att skyndsamt företa särskild husrannsakan, kan en anhållningsberättigad tjänsteman besluta att särskild husrannsakan ska företas och att ett genomsökningsombud ska förordnas.

En polisman får utan beslut av en anhållningsberättigad tjänsteman företa allmän husrannsakan och platsgenomsökning för att söka efter en person eller ta ett sådant föremål i beslag som har kunnat följas eller spåras direkt efter brottet. En polisman får utan beslut av en anhållningsberättigad tjänsteman företa allmän husrannsakan och platsgenomsökning också när det är nödvändigt på grund av sakens brådskande natur.

16 §

Beslut om husrannsakan

I ett beslut om husrannsakan ska i möjligaste mån och tillräckligt exakt specificeras

- 1) de utrymmen som genomsökningen gäller,
- 2) de omständigheter utifrån vilka det anses finnas förutsättningar för genomsökning,
- 3) vad som söks vid genomsökningen, och
- 4) eventuella särskilda begränsningar för genomsökningen.

När sakens brådskande natur kräver det får en anhållningsberättigad tjänstemans beslut dokumenteras efter förrättningen.

17 §

Domstolsbehandling som gäller särskild husrannsakan

Beslut om särskild husrannsakan fattas av den domstol som är behörig att behandla åtal i saken. Innan åtal väckts får också den tingsrätt inom vars domkrets den plats som genomsökningen gäller är belägen besluta om genomsökning. Vid behandlingen är tingsrätten beslutförför även när den består av ordföranden ensam.

Yrkande som gäller särskild husrannsakan framställs av en anhållningsberättigad tjänsteman. Yrkandet ska utan dröjsmål upptas till domstolsbehandling i närvaro av den som framställt yrkandet eller en av denne förordnad tjänsteman som är insatt i ärendet. Behandlingen kan också ske med hjälp av videokonferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring där de som deltar i behandlingen har sådan kontakt att de kan tala med och se varandra. Ärendet avgörs utan att den person hos vilken särskild husrannsakan ska företas blir hörd.

Domstolens beslut om särskild husrannsakan får inte överklagas genom besvär. Den anhållningsberättigade tjänstemannen får anföra klagan över beslutet utan tidsbegränsning. Klagan ska behandlas skyndsamt.

18 §

Domstolsprövning av husrannsakan

På yrkande av den hos vilken husrannsakan har förrättats ska domstolen avgöra om det har funnits förutsättningar för husrannsakan eller om husrannsakan har genomförts på det sätt som 5 eller 6 § kräver. Yrkandet ska framställas inom 30 dagar från det att husrannsakan förrättades eller från den senare tidpunkt då den som framställer yrkandet fick veta att husrannsakan hade förrättats.

Bestämmelserna i 3 kap. 1 och 3 § om handläggning av häktningssyrkanden gäller i tillämpliga delar i fråga om behandling av yrkanden som gäller husrannsakan. Den som framställer yrkandet och den anhållningsberättigade tjänstemannen ska ges tillfälle att bli hörda.

Domstolsbeslut i ärenden enligt denna paragraf får överklagas.

19 §

Protokoll

Förrättaren ska utan ogrundat dröjsmål upprätta ett protokoll över husrannsakan. I protokollet ska med tillräcklig noggrannhet redogöras för förfarandet vid genomsökningen. Uttalanden av genomsökningsombudet ska dokumenteras i eller fogas till protokollet i behövlig omfattning.

På begäran ska en kopia av protokollet ges till genomsökningsombudet och den hos vilken genomsökningen har förrättats. Vid behov ska en kopia lämnas även till andra personer som saken gäller.

Genomsökning av utrustning

20 §

Definition av genomsökning av utrustning

Med *genomsökning av utrustning* avses genomsökning av datainnehållet i datorer, teleterminalutrustning eller andra motsvarande tekniska anordningar eller informationssystem vid tidpunkten för genomsökning.

Genomsökning av utrustning får inte gälla förtroliga meddelanden. Bestämmelser om teleavlyssning, teleövervakning och teknisk observation i fråga om förtroliga meddelanden finns i 10 kap.

21 §

Förutsättningar för genomsökning av utrustning

Genomsökning av utrustning får företas, om

1) det finns skäl att misstänka att ett brott har begåtts för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex månader eller om omständigheter som anknyter till utdömande av samfundsbot utreds, och

2) det kan antas att det vid genomsökning påträffas handlingar eller information enligt 7 kap. 1 § 1 eller 2 mom. som har anknytning till det brott som undersöks och som ska tas i beslag eller handlingar som ska kopieras med stöd av 7 kap. 2 §.

Genomsökning av utrustning får företas också för att återlämna en anordning till den som har rätt till den, om det finns anledning att anta att den har avhållits någon genom brott.

Ett beslut om genomsökning av en plats får utsträckas till att gälla även tekniska anordningar eller informationssystem på förrättningsplatsen, om det inte är fråga om genomsökning av en plats för att söka efter en person.

22 §

Omhändertagande av anordning

En polisman får omhänderta en teknisk anordning för genomsökning av utrustning. Efter genomsökningen ska anordningen utan ogrundat dröjsmål återlämnas till den från vilken den har tagits eller som annars har rätt till den.

Om genomsökning av utrustning inte kan företas utan dröjsmål, ska anordningen tas i beslag.

23 §

Skyldighet för innehavare av informationssystem att lämna uppgifter

Innehavaren av ett informationssystem, den som svarar för systemet eller någon annan person är skyldig att på begäran ge förundersökningsmyndigheten lösenord och andra motsvarande uppgifter som behövs för genomsökning av utrustning. Personen i fråga ska, om han eller hon önskar det, få ett skriftligt intyg över begäran.

Den som vägrar lämna de uppgifter som avses i 1 mom. kan förhöras i domstol så som bestäms i 7 kap. 9 § i förundersökningslagen.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte den som är misstänkt för brott och inte heller en person som avses i 7 kap. 3 § 1 eller 2 mom. och som har rätt eller skyldighet att vägra vittna.

24 §

Föreläggande att säkra data

Om det före en genomsökning av utrustning finns anledning att anta att data som kan ha betydelse för utredningen av det brott som undersöks går förlorade eller förändras, kan en anhållningsberättigad tjänsteman utfärda ett föreläggande att säkra data. Genom det åläggs den som innehar eller har bestämmanderätten över dessa data, dock inte den som är misstänkt för brott, att säkra uppgifterna så att de inte ändras. Föreläggandet kan gälla även data som kan antas inkomma till anordningen eller informationssystemet under den månad som följer efter det att föreläggandet utfärdades. Personen i fråga ska på begäran ges ett skriftligt intyg över föreläggandet. I intyget ska de data som föreläggandet gäller specificeras.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller även sådana uppgifter i anslutning till ett meddelande förmedlat med hjälp av ett informationssystem vilka anger meddelandets ursprung, destination, färdväg och storlek samt tidpunkten för kommunikationen, dess längd och art och andra motsvarande omständigheter.

Förundersökningsmyndigheten har inte med stöd av ett sådant föreläggande att säkra data som avses i 1 mom. rätt att ta del av innehållet i ett meddelande, i uppgifter som avses i 2 mom. eller i andra lagrade uppgifter. Om flera tjänsteleverantörer har deltagit i förmedlingen av ett sådant meddelande som avses i 2 mom., har förundersökningsmyndigheten rätt att ta del av de uppgifter som behövs för att identifiera tjänsteleverantörerna.

25 §

Giltighetstiden för ett föreläggande att säkra data

Ett föreläggande att säkra data utfärdas för tre månader åt gången. Föreläggandet kan förnyas, om det är nödvändigt för utredningen av brottet. Föreläggandet ska upphävas så snart det inte längre behövs.

26 §

Hemlighållande av föreläggande att säkra data

Den som fått ett föreläggande att säkra data är skyldig att hemlighålla det.

Till straff för brott mot tystnadsplikt som gäller föreläggande att säkra data döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

27 §

Genomsökning av utrustning på distans

Om ändamålsenlighetssynpunkter som gäller brottsutredningen eller om ärendets brådskande natur kräver det, får genomsökning av utrustning företas på distans, varvid genomsökningen företas utan att den utrustning som finns hos eller innehas av den person som genomsökningen gäller används.

28 §

Tillämpning av bestämmelserna om genomsökning av platser

När genomsökning av utrustning företas i samband med genomsökning av platser ska bestämmelserna om genomsökning av platser tillämpas. I övriga fall ska i fråga om närvaro, förfarandet, genomsökningsombud, öppnande och undersökning av handlingar samt protokoll 5—13 och 19 § iakttas i tillämpliga delar.

29 §

Beslut om genomsökning av utrustning

Om genomsökning av utrustning beslutar en anhållningsberättigad tjänsteman eller, i brådskande situationer som avses i 15 § 3 mom., en polisman med iakttagande av 16 § i tillämpliga delar. Om det är fråga om information som avses i 1 § 3 mom., ska bestämmelserna om särskild husrannsakan i 15 § 1 och 2 mom. och 17 § iakttas i tillämpliga delar.

Genomsökning av personer

30 §

Olika former av genomsökning av personer

Genomsökning av personer kan vara

1) *kroppsvisitation*, som omfattar en undersökning av vad den visiterade har i sina kläder eller annars bär på sig eller har i de föremål han eller hon för med sig, eller

2) *kroppsbesiktning*, som omfattar granskning av den undersöktes kropp, tagande av blodprov eller andra prov eller annan undersökning av personens kropp.

31 §

Förutsättningar för kroppsvisitation

För att söka efter föremål, egendom, handlingar, information eller omständigheter får under de förutsättningar som anges i 2 § 1 mom.

2 punkten kroppsvisitation företas på den som är skäligen misstänkt för

1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex månader,

2) lindrig misshandel,

3) snatteri, lindring förskingring, lindrigt olovligt brukande, lindrig bruksstöld av motor-drivet fortskaffningsmedel, innehav av inbrotts-redskap, lindrigt alkoholbrott,

4) lindrig skadegörelse, eller

5) lindrigt bedrägeri

På en annan än den som är misstänkt för brott får kroppsvisitation företas endast om det på synnerligen giltiga skäl kan antas att genom kroppsvisitationen påträffas i 2 § 1 mom. 2 punkten avsedda föremål, egendom, handlingar, information eller omständigheter.

32 §

Förutsättningar för kroppsbesiktning

På den som är misstänkt för brott får under de förutsättningar som anges i 2 § 1 mom. 2 punkten företas kroppsbesiktning för att söka efter föremål, egendom, handlingar, information eller omständigheter, om han eller hon på sannolika skäl är misstänkt för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år eller för rattfylleri eller straffbart bruk av narkotika. Om det inte finns sannolika skäl för en misstanke, får kroppsbesiktning företas på en misstänkt endast om det på synnerligen giltiga skäl kan antas att föremål, egendom, handlingar, information eller omständigheter som avses i den nämnda punkten påträffas.

Om det har begåtts ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år, får kroppsbesiktning som behövs för att bestämma DNA-profilen, för att ta ett krutröksprov eller för att utföra någon annan motsvarande undersökning också utan samtycke av personen i fråga företas på den som inte misstänks för brottet i fråga. För en sådan kroppsbesiktning förutsätts att undersökningen är av synnerligen stor betydelse för utredning av brottet på grund av att det skulle vara omöjligt eller väsentligt svårare att utreda brottet med hjälp av metoder

som inte i lika hög grad ingriper i den persons rättigheter som undersökningen gäller. DNA-profilerna och de motsvarande undersökningsresultaten ska utplånas och de förvarade proven förstöras när ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut eller avskrivits.

33 §

Förrättande av genomsökning av personer

En anhållningsberättigad tjänsteman beslutar om genomsökning av personer. En polisman får dock utan beslut av en anhållningsberättigad tjänsteman företa genomsökning för att ta ett sådant föremål i beslag som har kunnat följas eller spåras direkt efter brottet, om omedelbar genomsökning är nödvändig på grund av ärendets brådskande natur eller om det är fråga om kroppsbesiktning som avses i 9 kap. 2 § 1 mom. I fråga om genomsökning av personer gäller i övrigt 6, 13 och 19 § i detta kapitel i tillämpliga delar.

Om genomsökningen av en person är omfattande, ska den företas i ett särskilt utrymme som reserverats för detta. Om genomsökningen företas av någon annan än en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, ska i möjligaste mån ett vittne som utsetts av den tjänsteman som beslutat om genomsökningen vara närvarande. Endast yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården får utföra undersökningar som kräver medicinsk sakkunskap.

Kroppsbesiktning får inte på någon förrättas av en person av motsatt kön som inte är en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. Detsamma gäller kroppsvisitation där händerna rör vid den visiterades kropp eller hans eller hennes kroppsliga integritet kränks på något annat motsvarande sätt. En person av motsatt kön som inte är en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården får dock förrätta kroppsbesiktning som enbart innebär att salivprov tas eller utandningsprov görs. Vid annan kroppsbesiktning än blodprov, salivprov, klinisk undersökning av berusningstillstånd och utandningsprov får inga andra av motsatt kön vara närvarande.

Kroppsbesiktning får inte orsaka den som besiktningen gäller nämnvärd olägenhet för hälsan.

Tillämpning av annan lagstiftning

34 §

Hänvisningsbestämmelse

Utöver detta kapitel gäller vad som i fråga om
genomsökning föreskrivs särskilt i lag.

9 kap.

**Tvångsmedel i samband med särskilda under-
sökningmetoder**

1 §

*Avspärrning av utredningsplatser och utred-
ningsobjekt*

För att säkerställa utredningen av ett brott får

- 1) byggnader eller rum stängas,
- 2) tillträde till ett bestämt område eller tillträde i närheten av ett visst utredningsobjekt förbjudas och förbud utfärdas mot att flytta ett föremål eller vidta någon annan motsvarande åtgärd.

I fråga om avspärrning av utredningsplatser och utredningsobjekt gäller i tillämpliga delar vad som i 7 kap. bestäms om beslag.

2 §

Prov för att konstatera intag av alkohol eller andra berusningsmedel

En polisman kan ålägga föraren av ett motor-
drivet fordon och den som utför något annat upp-
drag som nämns i 23 kap. i strafflagen att ge-
nomgå ett prov för att konstatera om han eller
hon eventuellt har intagit alkohol eller något an-
nat berusningsmedel. Om personen vägrar ge-
nomgå provet eller om det behövs för att säker-
ställa provtagningen eller möjligheterna att få ett
tillförlitligt provresultat får kroppsbesiktning fö-
retas. För denna besiktning behövs det inte nå-
got beslut av en anhållningsberättigad tjänste-
man. Provet ska göras på ett sådant sätt och med
en sådan metod att provtagningen inte medför
onödig eller oskälig olägenhet för den som un-
dersöks.

Tull- och gränsbevakningsmän samt tjänste-
män som av Trafiksäkerhetsverket har förord-
nats att övervaka trafiken har samma befogenhe-
ter som polismän enligt 1 mom. när de fullgör
sitt uppdrag.

3 §

Upptagande av signalement

Av den som är misstänkt för brott får en polis-
man för identifiering, utredning av brott och re-
gistrering av brottslingar ta finger-, hand- och
fotavtryck, handstils-, röst- och luktprov samt
fotografier och ta upp kännemärken (*signale-
ment*).

Av vägande skäl som gäller brottsutredning-
en får en polisman för identifiering och utred-
ning av brott ta signalement även av den som
inte är misstänkt för brott, om det är fråga om ett
brott för vilket det föreskrivna strängaste straf-
fet är fängelse i minst ett år. Dessa signalement
får inte användas för undersökning av andra
brott än det som utreds och de får inte heller för-
varas eller registreras för något annat ändamål.

I fall som avses i 1 och 2 mom. får signale-
ment också upptas av en för uppgiften utbildad
tjänsteman vid en polisenhet som chefen för po-
lisenheten förordnat att göra det.

4 §

Bestämning och registrering av DNA-profiler

På den som är misstänkt för brott får företas
kroppsbesiktning som behövs för bestämning av
DNA-profilen, om det för brottet föreskrivna
strängaste straffet är fängelse i minst sex måna-
der.

På den som genom en lagakraftvunnen dom
konstaterats ha begått ett brott för vilket det fö-
reskrivna strängaste straffet är fängelse i minst
tre år får, när personen avtjänar straff för brottet
i ett fängelse eller på grund av sitt sinnessill-
stånd inte har dömts till straff och vårdas på sin-
nessjukhus, företas kroppsbesiktning som be-
hövs för att bestämma DNA-profilen, om inte

DNA-profilen redan har bestämts vid förundersökningen av brottet.

För utförande av uppgifter som anges i 1 § 1 mom. i polislagen (/) får DNA-profiler registreras i polisens personregister. DNA-profiler som innehåller uppgifter om den registrerades andra personliga egenskaper än kön får dock inte registreras. Bestämmelser om utplåning av DNA-profiler ur registret finns i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003).

10 kap.

Hemliga tvångsmedel

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I samband med förundersökning får man i hemlighet för dem åtgärden riktas mot använda sig av teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter, systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, teknisk observation (teknisk avlyssning, optisk observation, teknisk spårning och teknisk observation av utrustning), inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning, täckoperationer, bevisprovokation genom köp, användning av informationskällor och kontrollerade leveranser. Bestämmelser om användningen av dessa metoder för att förhindra eller avslöja brott finns i polislagen.

Vad som i detta kapitel föreskrivs om förundersökningsmyndighetens eller en förundersökningstjänstemans rätt att använda tvångsmedel gäller med undantag av täckoperationer, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor förutom polisen även gränsbevakningsmyndigheterna, tullmyndigheterna och de militära myndigheterna enligt vad som föreskrivs särskilt om detta i lag.

2 §

Förutsättningar för användning av hemliga tvångsmedel

En allmän förutsättning för att hemliga tvångsmedel ska få användas är att det kan antas att man på det sättet får information som behövs för att utreda ett brott.

Utöver vad som föreskrivs nedan om de särskilda förutsättningarna för att använda hemliga tvångsmedel får teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, systematisk observation, teknisk avlyssning, optisk observation, teknisk spårning av en person, teknisk observation av utrustning, täckoperationer, bevisprovokation genom köp, styrd användning av informationskällor och kontrollerade leveranser användas bara om de kan antas vara av synnerlig vikt för utredning av ett brott. För täckoperation, bevisprovokation genom köp och bostadsavlyssning krävs det dessutom att metoden är nödvändig för att ett brott ska kunna utredas.

Användningen av ett hemligt tvångsmedel ska avslutas inom den tid som anges i beslutet, om syftet med användningen har nåtts eller om det inte längre finns förutsättningar för att använda metoden.

Teletvångsmedel

3 §

Teleavlyssning och dess förutsättningar

Med *teleavlyssning* avses att ett meddelande som tas emot av eller sänds från en viss teleadress eller teleterminalutrustning genom ett sådant allmänt kommunikationsnät eller ett sådant därtill anslutet kommunikationsnät som avses i kommunikationsmarknadslagen avlyssnas, upptas eller behandlas på något annat sätt för utredning av innehållet i meddelandet och de identifieringsuppgifter i anslutning till det som avses i 6 §. Teleavlyssning får riktas endast mot meddelanden från eller meddelanden avsedda för en person som är misstänkt för brott.

Förundersökningsmyndigheten kan beviljas tillstånd att utföra teleavlyssning av en tele-

adress eller teleterminalutrustning som en misstänkt innehar eller annars kan antas använda, om personen är skäligen misstänkt för

1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen,

2) äventyrande av Finlands suveränitet, krigsanstiftan, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri, grovt spioneri, röjande av statshemlighet, olovlig underrättelseverksamhet,

3) högförräderi, grovt högförräderi, förberedelse till högförräderi,

4) grov spridning av barnpornografisk bild,

5) grovt sexuellt utnyttjande av barn,

6) dråp, mord, dråp under förmildrande omständigheter,

7) grovt ordnande av olaglig inresa, grovt frihetsberövande, människohandel, grov människohandel, tagande av gisslan,

8) grovt rån, grov utpressning,

9) grovt häleri, yrkesmässigt häleri, grov penningtvätt,

10) sabotage, trafiksabotage, grovt sabotage, grovt äventyrande av andras hälsa, kärnladdningsbrott, kapning,

11) brott enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2—7 punkten eller 2 mom. i strafflagen som begåtts i terroristiskt syfte, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, ledande av terroristgrupp, främjande av en terroristgrupps verksamhet, meddelande av utbildning för ett terroristbrott, rekrytering för ett terroristbrott, finansiering av terrorism,

12) grov skadegörelse,

13) grovt bedrägeri, grovt ocker,

14) grov penningförfalskning,

15) grov miljöförstöring, eller

16) grovt narkotikabrott.

Tillstånd till teleavlyssning kan också beviljas när någon i samband med drivande av rörelse eller utövning av yrke är skäligen misstänkt för

1) grovt givande av muta,

2) grov förskingring,

3) grovt skattebedrägeri, grovt subventionsbedrägeri,

4) grov förfalskning,

5) grov oredlighet som gäldenär, grovt gäldenärsbedrägeri,

6) grovt tagande av muta, grovt missbruk av tjänsteställning,

7) grovt regleringsbrott,

8) grovt missbruk av insiderinformation, grov kursmanipulation, eller

9) grovt tullredovisningsbrott.

En förutsättning för tillstånd enligt 3 mom. är dessutom att det genom brottet har eftersträvat synnerligen stor vinning och att brottet har begåtts särskilt planmässigt.

Tillstånd till teleavlyssning kan beviljas också när någon är skäligen misstänkt för grovt koppleri där synnerligen stor vinning har eftersträvat och brottet har begåtts särskilt planmässigt eller brottet är sådant som avses i 20 kap. 9 a § 1 mom. 3 eller 4 punkten i strafflagen.

4 §

Inhämtande av information i stället för teleavlyssning

Om det är sannolikt att i 3 § avsedda meddelanden och tillhörande identifieringsuppgifter inte längre är tillgängliga genom teleavlyssning, kan förundersökningsmyndigheten trots förbudet enligt 7 kap. 4 § beviljas tillstånd att under de förutsättningar som anges i 3 § i detta kapitel beslagta eller kopiera dem hos ett teleföretag eller en sammanslutningsabonnent.

Om inhämtandet av information för utredning av innehållet i ett meddelande riktas mot en personlig teknisk anordning som lämpar sig för att sända och ta emot meddelanden och finns i direkt anslutning till teleterminalutrustning eller mot förbindelsen mellan en sådan anordning och teleterminalutrustning, kan förundersökningsmyndigheten beviljas tillstånd till inhämtande av information i stället för teleavlyssning, om de förutsättningar som anges i 3 § finns.

5 §

Beslut om teleavlyssning och annat motsvarande inhämtande av information

Beslut om teleavlyssning och om inhämtande av information enligt 4 § ska fattas av domstolen på yrkande av en anhållningsberättigad tjänsteman.

Tillstånd kan beviljas för högst en månad åt gången.

I ett yrkande och i ett beslut om teleavlyssning och inhämtande av information i stället för teleavlyssning ska följande nämnas:

- 1) det misstänkta brottet och brottstidpunkten,
- 2) den misstänkte,
- 3) de fakta som brottsmisstanken mot den misstänkte och förutsättningarna för teleavlyssningen grundar sig på,
- 4) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,
- 5) den teleadress eller teleterminalutrustning som åtgärden riktas mot,
- 6) den anhållningsberättigade tjänsteman som leder och övervakar utförandet av teleavlyssningen,
- 7) eventuella begränsningar och villkor för teleavlyssningen och annat motsvarande inhämtande av information.

6 §

Teleövervakning och dess förutsättningar

Med *teleövervakning* avses att identifieringsuppgifter inhämtas om ett meddelande som har sänts från en teleadress eller teleterminalutrustning som är kopplad till ett kommunikationsnät som avses i 3 § eller som har mottagits till en sådan adress eller sådan utrustning och att uppgifter om en teleadress eller teleterminalutrustnings läge inhämtas eller att det tillfälligt förhindras att adressen eller utrustningen används. Med *identifieringsuppgifter* avses i 2 § 8 punkten i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation avsedda uppgifter om ett meddelande vilka kan förknippas med en abonnent eller användare och behandlas i kommunikationsnä-

ten för att överföra, distribuera eller tillhandahålla meddelanden.

Förundersökningsmyndigheten kan beviljas tillstånd att utföra teleövervakning av en teleadress eller teleterminalutrustning som en misstänkt innehar eller annars kan antas använda, om personen är skäligen misstänkt för

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) ett brott som begåtts med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år,
- 3) utnyttjande av person som är föremål för sexhandel, eller koppleri,
- 4) narkotikabrott,
- 5) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte,
- 6) grovt tullredovisningsbrott, eller
- 7) grovt döljande av olagligt byte.

Bestämmelser om utlämnande av ett nätmeddelandes identifieringsuppgifter finns i 17 § i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003).

7 §

Teleövervakning med samtycke av den som innehar en teleadress eller teleterminalutrustning

Med samtycke av den som är misstänkt för brott, en målsägande, ett vittne eller någon annan person får förundersökningsmyndigheten rikta teleövervakning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som den berörda personen innehar, om det finns skäl att misstänka

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år,
- 2) ett brott som har medfört att teleadressen eller teleterminalutrustningen obehörigen innehåller av någon annan,
- 3) brott mot besöksförbud, ofog som avses i 17 kap. 13 § 2 punkten i strafflagen eller hemfridsbrott som avses i 24 kap. 1 § 3 punkten i den lagen, om brottet begåtts genom användning av teleadressen eller teleterminalutrustningen,

4) något annat än ett i 3 punkten avsett brott som begåtts genom användning av teleadressen eller teleterminalutrustningen, eller

5) utnyttjande av person som är föremål för sexhandel.

Om förundersökningen gäller ett brott som har medfört någons död, kräver teleövervakningen mot en teleadress eller teleterminalutrustning som denne innehåft inte samtycke av den avlidnes rättsinnehavare.

8 §

Inhämtande av lägesuppgifter för att nå misstänkta och dömda

Förundersökningsmyndigheten kan beviljas tillstånd att i syfte att nå en misstänkt inhämta lägesuppgifter om en teleadress eller teleterminalutrustning som personen i fråga innehar eller annars kan antas använda, om han eller hon är skäligt misstänkt för ett brott som avses i 6 § 2 mom. och det dessutom finns skäl att misstänka att personen håller sig undan eller annars undviker förundersökning eller rättegång. Förundersökningsmyndigheten kan dessutom beviljas tillstånd att inhämta lägesuppgifterna i syfte att nå en person som dömts till ovillkorligt fängelsestraff, om det finns anledning att misstänka att denne håller sig undan eller annars undviker verkställighet av straff och lägesuppgifterna kan antas vara synnerligen viktiga för att personen ska nås.

9 §

Beslut om teleövervakning

På yrkande av en anställningsberättigad tjänsteman ska domstolen besluta om teleövervakning enligt 6 §, 7 § 1 mom. 1, 4 och 5 punkten och 2 mom. samt 8 §. Om ärendet inte tål uppskov, får en anställningsberättigad tjänsteman besluta om teleövervakning till dess att domstolen har avgjort yrkandet om beviljande av tillstånd. Ärendet ska föras till domstol så snart det är möjligt, dock senast 24 timmar efter det att tvångsmedlet började användas.

En anställningsberättigad tjänsteman ska besluta om teleövervakning som avses i 7 § 1 mom. 2 och 3 punkten.

Tillstånd kan meddelas för högst en månad åt gången, och det kan beviljas så att det gäller även en viss tid före beslutet vilken kan vara längre än en månad.

I ett yrkande och i ett beslut om teleövervakning ska följande nämnas:

- 1) det misstänkta brottet och brottstidpunkten,
- 2) den misstänkte,
- 3) de fakta som brottsmisstanken mot den misstänkte och förutsättningarna för teleövervakning grundar sig på,
- 4) den misstänktes, en målsägandes, ett vittnes eller någon annan persons samtycke, om detta är ett villkor för teleövervakningen,
- 5) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,
- 6) den teleadress eller teleterminalutrustning som åtgärden riktas mot,
- 7) den anställningsberättigade tjänsteman som leder och övervakar utförandet av teleövervakningen,
- 8) eventuella begränsningar och villkor för teleövervakningen.

10 §

Inhämtande av basstationsuppgifter och dess förutsättningar

Med *inhämtande av basstationsuppgifter* avses inhämtande av information om teleadresser och teleterminalutrustning som redan är eller kommer att bli registrerade i ett telesystem via en viss basstation.

Förundersökningsmyndigheten kan beviljas tillstånd att inhämta basstationsuppgifter som gäller den förmodade brottstidpunkten från en basstation som finns i närheten av den förmodade brottsplatsen, när det finns skäl att misstänka ett brott som avses i 6 § 2 mom. Av särskilda skäl kan tillstånd beviljas även för någon annan tid eller någon annan plats som är av betydelse för utredning av brottet.

11 §

Beslut om inhämtande av basstationsuppgifter

Beslut om inhämtande av basstationsuppgifter ska fattas av domstolen på yrkande av en anhållningsberättigad tjänsteman. Om ärendet inte tål uppskov, får en anhållningsberättigad tjänsteman besluta om inhämtande av basstationsuppgifter till dess att domstolen har avgjort yrkandet om beviljande av tillstånd. Ärendet ska föras till domstol så snart det är möjligt, dock senast 24 timmar efter det att tvångsmedlet började användas.

I ett yrkande och i ett beslut om inhämtande av basstationsuppgifter ska följande nämnas:

- 1) det misstänkta brottet och brottstidpunkten,
- 2) de fakta som förutsättningarna för inhämtande av basstationsuppgifter grundar sig på,
- 3) den tidsperiod som beslutet gäller,
- 4) den basstation som beslutet gäller,
- 5) den anhållningsberättigade tjänsteman som leder och övervakar genomförandet när uppgifterna inhämtas,
- 6) eventuella begränsningar och villkor för inhämtandet.

Systematisk observation, förtäckt inhämtande av information och teknisk observation

12 §

Systematisk observation och dess förutsättningar

Med *observation* avses iakttagande av en viss person i hemlighet i syfte att inhämta information. Vid observation får en kamera eller någon annan motsvarande teknisk anordning trots 24 kap. 6 § i strafflagen användas för att göra eller uppta visuella iakttagelser.

Med *systematisk observation* avses annan än kortvarig observation av en brottsmisstänkt person.

Förundersökningsmyndigheten får systematiskt observera en person som misstänks för brott, om personen är skäligen misstänkt för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straff

fet är fängelse i minst två år eller för stöld eller häleri.

Observation enligt denna paragraf får inte riktas mot utrymmen som används för stadigvarande boende. Tekniska anordningar får inte användas vid observation eller systematisk observation riktad mot hemfridsskyddade platser enligt 24 kap. 11 § i strafflagen.

13 §

Beslut om systematisk observation

Beslut om systematisk observation ska fattas av en anhållningsberättigad tjänsteman.

Beslut om systematisk observation får fattas för högst sex månader åt gången.

Beslut om systematisk observation ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

- 1) det misstänkta brottet och brottstidpunkten,
- 2) den misstänkte,
- 3) de fakta som brottsmisstanken mot den misstänkte och förutsättningarna för systematisk observation grundar sig på,
- 4) tillståndets giltighetstid,
- 5) den anhållningsberättigade tjänsteman som leder och övervakar genomförandet av observationen,
- 6) eventuella begränsningar och villkor för den systematiska observationen.

14 §

Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar

Med *förtäckt inhämtande av information* avses inhämtande av information genom kortvarig interaktion med en viss person där falska, vilseledande eller förtäckta uppgifter används för att hemlighålla polismannens uppdrag.

Polisen får använda förtäckt inhämtande av information, om det finns anledning att anta att åtgärden kan bidra till utredningen av

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) utnyttjande av person som är föremål för sexhandel, eller koppleri,

- 3) narkotikabrott,
- 4) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte,
- 5) grovt tullredovisningsbrott, eller
- 6) stöld eller häleri som hänför sig till planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad brottslig verksamhet.

Förtäckt inhämtande av information är inte tillåtet i bostäder ens med bostadsinnehavarens medverkan.

15 §

Beslut om förtäckt inhämtande av information

Beslut om förtäckt inhämtande av information ska fattas av chefen för centralkriminalpolisen, chefen för skyddspolisen, chefen för en polisinspektion eller en för uppdraget förordnad anställningsberättigad tjänsteman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Beslut om förtäckt inhämtande av information ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

- 1) åtgärden och dess syfte tillräckligt specificerat,
- 2) den polisenhet som genomför inhämtandet och den polisman som ansvarar för inhämtandet,
- 3) det misstänkta brottet,
- 4) den person som det förtäckta inhämtandet av information riktas mot,
- 5) de fakta som brottsmisstanken grundar sig på,
- 6) den planerade tidpunkten för genomförandet av åtgärden,
- 7) eventuella begränsningar och villkor för inhämtandet.

Vid förändrade omständigheter ska beslutet vid behov ses över.

16 §

Teknisk avlyssning och dess förutsättningar

Med *teknisk avlyssning* avses att en brottsmisstänkt persons samtal eller meddelande som inte är avsett för utomstående och i vilket avlyssnaren inte deltar, trots 24 kap. 5 § i strafflagen

avlyssnas, upptas eller behandlas på något annat sätt med hjälp av en teknisk anordning, metod eller programvara i syfte att ta reda på innehållet i samtalet eller meddelandet eller utreda deltagarna eller den misstänkta verksamheten.

Förundersökningsmyndigheten får rikta teknisk avlyssning mot en person som är misstänkt för brott och befinner sig utanför ett utrymme som används för stadigvarande boende och mot en misstänkt som befinner sig i en myndighetslokal och som berövats sin frihet på grund av brott. Avlyssningen kan utföras så att den riktas mot ett utrymme eller någon annan plats som den misstänkte sannolikt kan antas befinna sig i eller på eller besöka.

En förutsättning för teknisk avlyssning är dessutom att den som avlyssningen riktas mot är skäligen misstänkt för

- 1) ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år,
- 2) ett narkotikabrott,
- 3) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, eller
- 4) grovt tullredovisningsbrott.

17 §

Bostadsavlyssning och dess förutsättningar

Förundersökningsmyndigheten kan beviljas tillstånd att rikta teknisk avlyssning mot ett utrymme som används för stadigvarande boende och där den som är misstänkt för brott sannolikt befinner sig (*bostadsavlyssning*). Det krävs dessutom att personen är skäligen misstänkt för

- 1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen,
- 2) äventyrande av Finlands suveränitet, krigsanstiftan, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri, grovt spioneri,
- 3) högförräderi, grovt högförräderi,
- 4) grovt sexuellt utnyttjande av barn,
- 5) dråp, mord, dråp under förmildrande omständigheter,
- 6) grov människohandel,

- 7) grovt rån,
- 8) grovt sabotage, grovt äventyrande av andras hälsa, kärnladdningsbrott, kapning,
- 9) brott enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2—7 punkten eller 2 mom. i strafflagen som begåtts i terroristiskt syfte, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, ledande av terroristgrupp, främjande av en terroristgrupps verksamhet, meddelande av utbildning för ett terroristbrott, rekrytering för ett terroristbrott, finansiering av terrorism, eller
- 10) grovt narkotikabrott.

18 §

Beslut om teknisk avlyssning

Beslut om bostadsavlyssning och om teknisk avlyssning som riktas mot en misstänkt som berövats sin frihet på grund av brott ska fattas av domstolen på yrkande av en anhållningsberättigad tjänsteman.

En anhållningsberättigad tjänsteman ska besluta om annan än i 1 mom. avsedd teknisk avlyssning.

Tillstånd kan ges och beslut fattas för högst en månad åt gången.

I ett yrkande och i beslut om teknisk avlyssning ska följande nämnas:

- 1) det misstänkta brottet och brottstidpunkten,
- 2) den misstänkte,
- 3) de fakta som brottsmisstanken mot den misstänkte och förutsättningarna för den tekniska avlyssningen grundar sig på,
- 4) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,
- 5) det utrymme eller den plats av annat slag som avlyssningen riktas mot,
- 6) den anhållningsberättigade tjänsteman som leder och övervakar genomförandet av avlyssningen,
- 7) eventuella begränsningar och villkor för den tekniska avlyssningen.

19 §

Optisk observation och dess förutsättningar

Med *optisk observation* avses att man trots 24 kap. 6 § i strafflagen iakttar eller gör upptagningar av en misstänkt eller av ett utrymme eller någon annan plats med kamera eller andra utplacerade tekniska anordningar, metoder eller programvaror.

Optisk observation får inte riktas mot ett utrymme som används för stadigvarande boende.

Förundersökningsmyndigheten får rikta optisk observation mot en person som är misstänkt för brott och befinner sig utanför ett utrymme som används för stadigvarande boende och mot en misstänkt som befinner sig i en myndighetslokal och som berövats sin frihet på grund av brott. Observationen kan utföras så att den riktas mot ett utrymme eller någon annan plats som den misstänkte sannolikt kan antas befinna sig i eller på eller besöka.

En förutsättning för optisk observation av hemfridsskyddade platser enligt 24 kap. 11 § i strafflagen och av en misstänkt som berövats sin frihet på grund av brott är att det finns skäl att misstänka ett brott som avses i 16 § 3 mom. i detta kapitel. För annan optisk observation krävs det att den misstänkte är skäligen misstänkt för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år.

20 §

Beslut om optisk observation

Beslut om optisk observation ska fattas av domstolen på yrkande av en anhållningsberättigad tjänsteman, om observationen riktas mot en hemfridsskyddad plats som avses i 24 kap. 11 § i strafflagen eller mot en misstänkt som berövats sin frihet på grund av brott.

En anhållningsberättigad tjänsteman ska besluta om annan än i 1 mom. avsedd optisk observation.

Tillstånd kan ges och beslut fattas för högst en månad åt gången.

I ett yrkande och i ett beslut om optisk observation ska följande nämnas:

- 1) det misstänkta brottet och brottstidpunkten,
- 2) den misstänkte,
- 3) de fakta som brottsmisstanken mot den misstänkte och förutsättningarna för den optiska observationen grundar sig på,
- 4) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,
- 5) det utrymme eller den plats av annat slag som observationen riktas mot,
- 6) den anhållningsberättigade tjänsteman som leder och övervakar genomförandet av den optiska observationen,
- 7) eventuella begränsningar och villkor för den optiska observationen.

21 §

Teknisk spårning och dess förutsättningar

Med *teknisk spårning* avses att förflyttning av föremål, ämnen eller egendom spåras med hjälp av radiosändare som fästs eller som redan finns på objektet eller med hjälp av någon annan liknande teknisk anordning, metod eller programvara.

Förundersökningsmyndigheten får rikta teknisk spårning mot föremål, ämnen eller egendom som är föremål för ett brott eller som en misstänkt antas inneha eller använda, om personen är skäligen misstänkt för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år.

Om syftet med teknisk spårning är att följa hur en misstänkt förflyttar sig genom att en spårningsanordning fästs i de kläder som personen bär eller i ett föremål som personen bär med sig (*teknisk spårning av en person*), får åtgärden genomföras bara om personen är skäligen misstänkt för ett brott som avses i 16 § 3 mom.

22 §

Beslut om teknisk spårning

Beslut om teknisk spårning av en person ska fattas av domstolen på yrkande av en anhåll-

ningsberättigad tjänsteman. Om ärendet inte tål uppskov, får en anhållningsberättigad tjänsteman besluta om sådan spårning till dess att domstolen har avgjort yrkandet om beviljande av tillstånd. Ärendet ska föras till domstol så snart det är möjligt, dock senast 24 timmar efter det att tvångsmedlet började användas.

Beslut om annan teknisk spårning än teknisk spårning av en person fattas av en anhållningsberättigad tjänsteman.

Tillstånd kan ges och beslut fattas för högst sex månader åt gången.

I ett yrkande och i ett beslut om teknisk spårning ska följande nämnas:

- 1) det misstänkta brottet och brottstidpunkten,
- 2) den misstänkte,
- 3) de fakta som brottsmisstanken mot den misstänkte och förutsättningarna för den tekniska spårningen grundar sig på,
- 4) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,
- 5) det föremål, det ämne eller den egendom som åtgärden riktas mot,
- 6) den anhållningsberättigade tjänsteman som leder och övervakar genomförandet av den tekniska spårningen,
- 7) eventuella begränsningar och villkor för den tekniska spårningen.

23 §

Teknisk observation av utrustning samt dess förutsättningar

Med *teknisk observation av utrustning* avses att en funktion, informationsinnehållet eller identifieringsuppgifterna i en dator eller i en liknande teknisk anordning eller i dess programvara på något annat sätt än enbart genom sinnesförmålor observeras, upptas eller behandlas på något annat sätt för att utreda omständigheter som är av betydelse för utredningen av ett brott.

Genom teknisk observation av utrustning får information om innehållet i ett meddelande eller om identifieringsuppgifter som avses i 6 § 1 mom. inte inhämtas.

Förundersökningsmyndigheten får rikta teknisk observation av utrustning mot en i 1 mom.

avsedd dator eller en liknande teknisk anordning eller dess programvara som en person som är misstänkt för brott sannolikt använder, om personen är skäligen misstänkt för ett brott som avses i 16 § 3 mom.

24 §

Beslut om teknisk observation av utrustning

Beslut om teknisk observation av utrustning ska fattas av domstolen på yrkande av en anhållningsberättigad tjänsteman. Om ärendet inte tål uppskov, får en anhållningsberättigad tjänsteman besluta om sådan observation till dess att domstolen har avgjort yrkandet om beviljande av tillstånd. Ärendet ska föras till domstol så snart det är möjligt, dock senast 24 timmar efter det att tvångsmedlet började användas.

Tillstånd kan ges för högst en månad åt gången.

I ett yrkande och i ett beslut om teknisk observation av utrustning ska följande nämnas:

- 1) det misstänkta brottet och brottstidpunkten,
- 2) den misstänkte,
- 3) de fakta som brottsmisstanken mot den misstänkte och förutsättningarna för den tekniska observationen grundar sig på,
- 4) tillståndets giltighetstid med angivande av klockslag,
- 5) den tekniska anordning eller programvara som åtgärden riktas mot,
- 6) den anhållningsberättigade tjänsteman som leder och övervakar genomförandet av observationen,
- 7) eventuella begränsningar och villkor för den tekniska observationen av utrustning.

25 §

Inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning

Förundersökningsmyndigheten får med en teknisk anordning inhämta identifieringsuppgifterna för en teleadress eller teleterminalutrustning, om det finns skäl att misstänka ett brott för

vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år.

För inhämtande av de uppgifter som avses i 1 mom. får förundersökningsmyndigheten bara använda sådana tekniska anordningar som endast kan användas för att identifiera teleadresser och teleterminalutrustningar. Kommunikationsverket ska kontrollera att de tekniska anordningarna uppfyller kraven enligt detta moment och att den tekniska anordningen inte på grund av sina egenskaper orsakar skadliga störningar i ett allmänt kommunikationsnätets anordningar eller tjänster.

Beslut om inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser och teleterminalutrustning fattas av en anhållningsberättigad tjänsteman.

26 §

Installation och avinstallation av anordningar, metoder eller programvara

En förundersökningstjänsteman har rätt att fästa en anordning, metod eller programvara som används för teknisk observation på föremål, ämnen, egendom, i utrymmen och andra platser eller informationssystem som åtgärden riktas mot, om det behövs för observationen. För att installera, ta i bruk och avinstallera anordningen, metoden eller programvaran har förundersökningstjänstemannen då rätt att i hemlighet ta sig in i ett ovan nämnt utrymme eller på en ovan nämnd plats eller i ett ovan nämnt informationssystem samt att kringgå, låsa upp eller på något annat motsvarande sätt tillfälligt passera eller störa objektens eller informationssystemens säkerhetssystem. Det föreskrivs särskilt om husrannsakan.

Anordningar, metoder och programvara som används för teknisk observation får installeras i utrymmen som används för stadigvarande boende endast om domstolen har gett tillstånd till det på yrkande av en anhållningsberättigad tjänsteman.

Täckoperationer och bevisprovokation genom köp

27 §

Täckoperationer och förutsättningar för sådana

Med *täckoperation* avses planmässigt inhämtande av information om en viss person eller om personens verksamhet genom infiltration, där falska, vilseledande eller förtäckta uppgifter eller registeranteckningar används eller falska handlingar framställs eller används för att förvärva förtroende som behövs för inhämtandet av information eller för att förhindra att inhämtandet av information avslöjas.

Polisen får rikta en täckoperation mot en person som är misstänkt för brott, om denne är skäligen misstänkt för något annat i 3 § avsett brott än grovt tullredovisningsbrott eller för ett brott som avses i 17 kap. 18 § 1 mom. 1 punkten i strafflagen. En förutsättning är dessutom att inhämtandet av information måste anses vara behövligt på grund av att den brottsliga verksamheten är planmässig, organiserad eller yrkesmässig eller på grund av att det kan antas att den fortsätter eller upprepas.

Polisen får rikta en datanätsbaserad täckoperation mot en misstänkt, om personen är skäligen misstänkt för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år eller om det är fråga om ett brott som avses i 17 kap. 19 § i strafflagen.

En täckoperation får företas i en bostad endast om tillträdet till eller vistelsen i bostaden sker under aktiv medverkan av den som använder bostaden. Det föreskrivs särskilt om husrannsakan.

28 §

Brottsförbud

En polisman som företar en täckoperation får inte begå brott eller ta initiativ till ett brott.

Om en polisman som företar en täckoperation begår en trafikförseelse, en ordningsförseelse eller något annat jämförbart brott för vilket det föreskrivna straffet är ordningsbot, går polisman-

nen fri från straffansvar, om gärningen har varit nödvändig för att syftet med täckoperationen ska nås eller för att inhämtandet av information inte ska avslöjas.

29 §

Deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet och i kontrollerade leveranser

Om en polisman som företar en täckoperation under sitt deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet skaffar lokaler eller fordon eller andra sådana hjälpmedel, transporterar personer, föremål eller ämnen, sköter ekonomiska angelägenheter eller bistår den kriminella sammanslutningen på andra med dessa jämförbara sätt, går denne fri från straffansvar, om det på synnerligen giltiga skäl har kunnat antas att

1) åtgärden genomförs också utan polisman-
nens medverkan,

2) polismannens verksamhet inte äventyrar eller skadar någons liv, hälsa eller frihet eller orsakar betydande fara för eller skada på egendom, och

3) biståndet avsevärt främjar möjligheterna att uppnå syftet med täckoperationen.

En polisman som företar en täckoperation får delta i ombesörjandet av en sådan försändelse som är föremål för en kontrollerad leverans enligt 41 §, om deltagandet avsevärt främjar möjligheterna att uppnå syftet med den kontrollerade leveransen.

30 §

Framställning om och plan för en täckoperation

I en framställning om täckoperation ska följande nämnas:

- 1) den som föreslagit åtgärden,
- 2) den person, tillräckligt specificerad, som är föremål för inhämtandet av information,
- 3) det brott, tillräckligt specificerat, som ska utredas,
- 4) syftet med täckoperationen,

5) behovet av täckoperationen,

6) övriga uppgifter som behövs för att bedöma förutsättningarna för täckoperationen.

Över genomförandet av en täckoperation ska en sådan skriftlig plan göras upp som innehåller väsentlig och tillräckligt detaljerad information för beslutsfattandet om och genomförandet av täckoperationen. Vid förändrade omständigheter ska planen vid behov ses över.

31 §

Beslut om en täckoperation

Beslut om en täckoperation ska fattas av chefen för centralkriminalpolisen eller chefen för skyddspolisen. Chefen för centralkriminalpolisen, chefen för skyddspolisen, chefen för polisinsättningen eller en för uppdraget förordnad anställningsberättigad tjänsteman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information ska besluta om täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät.

Beslut om en täckoperation kan meddelas för högst sex månader åt gången.

Beslut om en täckoperation ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

- 1) den som föreslagit åtgärden,
- 2) den polisenhet som genomför täckoperationen och den polisman som ansvarar för genomförandet,
- 3) identifikationsuppgifterna för de polismän som genomför täckoperationen,
- 4) det misstänkta brottet,
- 5) den brottsmisstänkta person som är föremål för täckoperationen,
- 6) de fakta som brottsmisstanken och förutsättningarna för täckoperationen grundar sig på,
- 7) täckoperationens syfte och genomförandeplan,
- 8) beslutets giltighetstid,
- 9) huruvida åtgärder enligt 29 § får utföras inom ramen för täckoperationen och de fakta som åtgärderna grundar sig på samt eventuella begränsningar och villkor för täckoperationen.

Vid förändrade omständigheter ska beslutet vid behov ses över. Beslut om avslutande av en täckoperation ska fattas skriftligen.

32 §

Beslut om förutsättningarna för täckoperation

Den polisman som fattat beslut om en täckoperation ska låta domstolen avgöra om det finns sådana förutsättningar för en täckoperation som avses i 27 § 2 mom.

33 §

Utvidgad täckoperation

Om det under en täckoperation framgår att det finns skäl att utöver det brott som ligger till grund för täckoperationen misstänka ett annat, i 27 § 2 mom. avsett brott med direkt anknytning till det första brottet, som misstänks ha begåtts av den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning det omedelbart bör företas en täckoperation, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen till att omfatta även utredning av det brottet. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som fattat beslutet om täckoperationen.

Om det under en täckoperation framgår att det finns skäl att misstänka att ett i 27 § 2 mom. avsett brott har begåtts av någon annan än den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning en täckoperation omedelbart bör riktas mot den andra personen, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till domstolen för behandling i syfte att avgöra om förutsättningarna för en täckoperation enligt det momentet finns. Frågan om utvidgning av en täckoperation som företas uteslutande i datanät ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen.

34 §

Bevisprovokation genom köp och dess förutsättningar

Med *bevisprovokation genom köp* avses ett köpeanbud eller ett köp av ett föremål, ett ämne, egendom eller en tjänst som polisen gör för att få i sin besittning eller finna bevis i ett brottmål eller vinningen av ett brott eller ett föremål, ett ämne eller egendom som avhärts någon genom ett brott eller som domstolen kan förklara förverkat eller förverkad eller som annars kan bidra till utredningen i brottmålet. För köp av annat än ett provparti krävs det att köpet är nödvändigt för att genomföra bevisprovokationen.

Bevisprovokation genom köp får genomföras om det finns skäl att misstänka ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år eller stöld eller häleri och det är sannolikt att något av de mål som nämns i 1 mom. kan uppnås genom åtgärden.

Den som genomför bevisprovokationen får utföra bara sådant inhämtande av information som är nödvändigt för att genomföra bevisprovokationen. Bevisprovokationen genom köp ska genomföras så att den inte får den person som är föremål för åtgärden eller någon annan att begå ett brott som han eller hon inte annars skulle begå.

Bevisprovokation genom köp är tillåten i en bostad bara om tillträdet till eller vistelsen i bostaden sker under aktiv medverkan av den som använder bostaden. Det föreskrivs särskilt om husrannsakan.

35 §

Beslut om bevisprovokation genom köp

Beslut om bevisprovokation genom köp ska fattas av chefen för centralkriminalpolisen eller chefen för skyddspolisen. Beslut om bevisprovokation genom köp som gäller säljanbud utslutande till allmänheten får fattas också av en för uppdraget förordnad anställningsberättigad

tjänsteman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Beslut om bevisprovokation genom köp kan meddelas för högst två månader åt gången.

Beslut om bevisprovokation genom köp ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

- 1) det misstänkta brottet,
- 2) den misstänkte eller någon annan som är föremål för bevisprovokationen,
- 3) de fakta som brottsmisstanken och förutläggningarna för bevisprovokationen grundar sig på,
- 4) de föremål, de ämnen, den egendom eller de tjänster som är föremål för bevisprovokationen,
- 5) syftet med bevisprovokationen,
- 6) tillståndets giltighetstid,
- 7) den anställningsberättigade tjänsteman som leder och övervakar genomförandet av bevisprovokationen,
- 8) eventuella begränsningar och villkor för bevisprovokationen.

36 §

Plan för genomförande av bevisprovokation genom köp

Över genomförandet av bevisprovokation genom köp ska det upprättas en skriftlig plan, om detta behövs med hänsyn till operationens omfattning eller andra motsvarande skäl.

Vid förändrade omständigheter ska planen för genomförande av bevisprovokationen vid behov ses över.

37 §

Beslut om genomförande av bevisprovokation genom köp

Beslut om genomförande av bevisprovokation genom köp ska fattas skriftligen. Beslutet ska fattas av en anställningsberättigad tjänsteman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information och som ansvarar för genomförande av bevisprovokationen.

I beslutet ska följande nämnas:

1) den polisman och domstol som beslutat om bevisprovokationen samt beslutens datum och innehåll,

2) den polisenhet som genomför bevisprovokationen,

3) identifikationsuppgifterna för de polismän som genomför bevisprovokationen,

4) hur det har säkerställts att bevisprovokationen inte får den som är föremål för åtgärden eller någon annan att begå ett brott som denne annars inte skulle begå,

5) eventuella begränsningar och villkor för genomförandet.

Om åtgärden inte tål uppskov, behöver ett beslut som avses i 2 mom. inte upprättas i skriftlig form före operationen. Beslutet ska dock utan dröjsmål upprättas i skriftlig form efter operationen.

Vid förändrade omständigheter ska beslutet om genomförande av bevisprovokationen vid behov ses över.

38 §

Säkerheten för en polisman vid förtäckt inhämtande av information, en täckoperation och vid bevisprovokation genom köp

En anhållningsberättigad tjänsteman får besluta att en polisman som ska genomföra förtäckt inhämtande av information, en täckoperation eller bevisprovokation genom köp ska förses med en teknisk anordning som möjliggör avlyssning och observation, om utrustningen är motiverad för att polismannens säkerhet ska kunna tryggas.

Avlyssningen och observationen får upptas. Upptagningarna ska utplånas så snart de inte behövs för att trygga polismannens säkerhet. Om upptagningarna trots allt behöver bevaras av orsaker som har samband med rättsskyddet för delaktiga, får upptagningarna bevaras och användas i detta syfte. De ska i så fall utplånas när saken har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut eller lämnats därhän.

Användning av informationskällor samt kontrollerade leveranser

39 §

Användning av informationskällor och förutsättningar för styrd användning av informationskällor

Med användning av informationskällor avses annat än sporadiskt konfidentiellt mottagande av information av betydelse för utredning av ett brott av personer som inte hör till polisen eller till någon annan förundersökningsmyndighet (informationskälla).

Polisen får be att en för ändamålet godkänd informationskälla som har lämpliga personliga egenskaper och är registrerad och har samtyckt till inhämtandet av information inhämtar den information som avses i 1 mom. (styrd användning av informationskällor).

Vid styrd användning av informationskällor får en informationskälla inte ombes att inhämta information på ett sådant sätt som förutsätter utövande av myndighetsbefogenheter eller som äventyrar informationskällans eller någon annans liv eller hälsa. Innan styrd användning av informationskälla inleds ska informationskällan upplysas om sina rättigheter och skyldigheter, i synnerhet om vad som är tillåten och förbjuden verksamhet enligt lag. Informationskällans säkerhet ska vid behov tryggas under och efter inhämtandet av information.

Bestämmelser om registrering av uppgifter om informationskällor och om betalning av arvode finns i polislagen.

40 §

Beslut om styrd användning av informationskällor

Beslut om styrd användning av informationskällor ska fattas av chefen för centralkriminalpolisen, chefen för skyddspolisen, chefen för en polisinsättning eller av en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad tjänsteman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Beslut om styrd användning av informationskällor kan meddelas för högst två månader åt gången.

Beslut om styrd användning av informationskällor ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

- 1) den som föreslagit åtgärden,
- 2) den polisenhet som genomför inhämtandet av information och den polisman som ansvarar för genomförandet av detta,
- 3) identifikationsuppgifterna för informationskällan,
- 4) det misstänkta brottet,
- 5) syftet med inhämtandet av information och planen för genomförandet av detta,
- 6) beslutets giltighetstid,
- 7) eventuella begränsningar och villkor för den styrda användningen av en informationskälla.

När omständigheterna förändras ska beslutet vid behov ses över. Beslut om att styrd användning ska avslutas ska fattas skriftligen.

41 §

Kontrollerade leveranser och förutsättningar för sådana

Förundersökningsmyndigheten får avstå från att ingripa i transporten eller någon annan leverans av föremål, ämnen eller egendom eller dröja med att ingripa, om det behövs för identifiering av personer som medverkar i ett brott som håller på att begås eller för utredning av ett brott som är allvarligare eller en brottslig verksamhet som är mera omfattande än det brott som håller på att begås (*kontrollerad leverans*).

Förundersökningsmyndigheten får använda kontrollerade leveranser, om det finns skäl att misstänka ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år. Det förutsätts dessutom att leveranserna kan övervakas och att det går att ingripa i dem vid behov. Åtgärden får inte heller orsaka betydande fara

för någons liv, hälsa eller frihet eller avsevärd risk för betydande miljö-, egendoms- eller för-mögenhetsskada.

I fråga om internationell kontrollerad leverans som hör samman med ett internationellt avtal eller någon annan förpliktelse som är bindande för Finland gäller dessutom vad som i lag särskilt föreskrivs.

42 §

Beslut om kontrollerade leveranser

Beslut om kontrollerade leveranser som utförs av polisen fattas av chefen för centralkriminalpolisen, chefen för skyddspolisen, chefen för en polisinsättning eller av en för uppdraget förordnad anställningsberättigad tjänsteman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information. Det föreskrivs särskilt om andra myndigheters beslutsfattande om kontrollerade leveranser.

Beslut om kontrollerade leveranser kan meddelas för högst en månad åt gången.

I beslut om kontrollerade leveranser ska följande nämnas:

- 1) det misstänkta brottet och brottstidpunkten,
- 2) den misstänkte,
- 3) de fakta som brottsmisstanken mot den misstänkte grundar sig på,
- 4) syftet med inhämtandet av information och genomförandeplanen,
- 5) den transport eller leverans av annat slag som är föremål för åtgärden,
- 6) tillståndets giltighetstid,
- 7) eventuella begränsningar och villkor för leveranserna.

Bestämmelser om underrättelse av ett beslut enligt denna paragraf till en sådan PTG-kriminalunderrättelseenhet som avses i 5 § i lagen om samarbete mellan polisen, tull och gränsbevakningsväsendet (687/2009) utfärdas genom förordning av statsrådet.

Handläggning av tillståndsärenden i domstol

43 §

Förfarandet i domstol

Vid handläggning och avgörande av tillståndsärenden som gäller hemliga tvångsmedel ska bestämmelserna om handläggning av häktningsärenden i 3 kap. 1, 3, 8 och 10 § iakttas i tillämpliga delar. Ärenden som gäller täckoperationer behandlas vid Helsingfors tingsrätt.

Ett yrkande som gäller hemliga tvångsmedel ska utan dröjsmål tas upp till behandling i domstol i närvaro av den tjänsteman som framställt yrkandet eller en av denne förordnad tjänsteman som är insatt i ärendet. Ärendet ska avgöras skyndsamt. Behandlingen kan också ske med anlitande av videokonferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring där de som deltar i behandlingen har sådan kontakt att de kan tala med och se varandra.

Om domstolen har beviljat tillstånd till teleavlyssning eller teleövervakning, får den pröva och avgöra ett ärende som gäller beviljande av tillstånd i fråga om en ny teleadress eller teleterminalutrustning utan att den tjänsteman som framställt yrkandet eller en av denne förordnad tjänsteman är närvarande, om det har förflutit mindre än en månad från den muntliga förhandlingen i ett tillståndsärende som gäller samma misstänkta person och samma misstanke om brott. Ärendet kan behandlas utan att tjänstemannen är närvarande också om användningen av tvångsmedlet redan har avslutats.

Ärendet får avgöras utan att den brottsmisstänkte eller innehavaren av teleadressen, teleterminalutrustningen eller det utrymme som ska avlyssnas eller observeras hörs. När ett ärende som avses i 7 § behandlas ska innehavaren av teleadressen eller teleterminalutrustningen dock ges tillfälle att bli hörd, om inte skäl som har samband med utredningen talar emot det. Vid handläggning av ett ärende som gäller teknisk avlyssning eller optisk observation av en frihetsberövad, ska en företrädare för den inrättning där den misstänkte hålls i förvar ges tillfälle att

bli hörd, om det inte med beaktande av att denne hörts tidigare ska anses vara onödigt.

Ett beslut i ett tillståndsärende får inte överklagas genom besvär. Klagan mot beslutet får anföras utan tidsbegränsning. Klagan ska behandlas skyndsamt. Den som framställt yrkandet får dock inte anföras klagan mot ett beslut som gäller en täckoperation.

I ett ärende som gäller en täckoperation ska till domstolen ges endast den information som är nödvändig för handläggningen av ärendet. Vid handläggningen ska det fästas särskild vikt vid att sekretessen iakttas och att informationen i handlingar och informationssystem skyddas genom behövliga förfaranden och datasäkerhetsarrangemang.

44 §

Offentligt ombud

För handläggningen av ett yrkande som gäller bostadsavlyssning ska domstolen förordna ett offentligt ombud att bevaka den misstänktes intressen och deras intressen som eventuellt också kan bli föremål för avlyssning.

Ett offentligt ombud ska fullgöra sitt uppdrag med omsorg och enligt god advokatsed.

Ett offentligt ombud eller den som ombetts fullgöra ett sådant uppdrag får inte obehörigen röja en omständighet som han eller hon har fått kännedom om under uppdraget eller när han eller hon ombads fullgöra det.

45 §

Behörighetsvillkor för offentliga ombud

Till offentligt ombud ska förordnas en advokat eller ett offentligt rättsbiträde som ger sitt samtycke till detta.

I fråga om behörigheten som offentligt ombud i enskilda fall iakttas i tillämpliga delar vad som i 11 kap. 3 § 2 mom. i förundersökningslagen föreskrivs om behörighetsvillkoren för biträden.

Ett offentligt ombud får inte utan domstolens tillstånd sätta någon annan i sitt ställe. Ett för-

ordnande till offentligt ombud kan återkallas av giltiga skäl.

46 §

Arvode och ersättning till offentliga ombud

Till ett offentligt ombud betalas arvode och ersättning av statens medel med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 17 och 18 § i rätts-hjälpslagen föreskrivs om arvoden och ersättningar till biträden.

Ett beslut genom vilket det bestäms om arvode eller ersättning till ett offentligt ombud får överklagas. Vid överklagande ska bestämmelserna om överklagande av beslut av domstolen i fråga iaktas.

Gemensamma bestämmelser

47 §

Skydd när hemliga tvångsmedel används

När förundersökningsmyndigheten använder hemliga tvångsmedel får den dröja med att ingripa i ett annat brott än det som ligger till grund för tvångsmedlet, om fördröjningen inte orsakar betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller avsevärd risk för betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada. Det förutsätts dessutom att fördröjningen med att ingripa är nödvändig för att dölja att tvångsmedlet används eller för att trygga syftet med åtgärden.

Polisen får använda falska, vilseledande eller förtäckta uppgifter, göra och använda falska, vilseledande eller förtäckta registeranteckningar samt framställa och använda falska handlingar, när det är nödvändigt för att skydda sådan användning av hemliga tvångsmedel som redan genomförts, pågår eller kommer att genomföras.

Registeranteckningar som avses i 2 mom. ska rättas när förutsättningarna enligt det momentet inte längre finns.

48 §

Beslut om skyddande

Beslut om registeranteckningar och upprättande av handlingar enligt 47 § 2 mom. ska fattas av chefen för centralkriminalpolisen eller chefen för skyddspolisen.

En anhållningsberättigad tjänsteman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information beslutar om annat än i 1 mom. avsett skyddande av inhämtande av information.

Den myndighet som fattat beslut om registeranteckningar och upprättande av handlingar ska föra förteckning över anteckningarna och handlingarna, övervaka användningen av dem samt rätta anteckningarna.

49 §

Yppandeförbud som gäller användning av hemliga tvångsmedel

En anhållningsberättigad tjänsteman får av viktiga skäl som hänför sig till utredningen av ett brott förbjuda en utomstående att röja sådana omständigheter om användningen av ett hemligt tvångsmedel som denne fått kännedom om. Det förutsätts dessutom att den utomstående med anledning av sitt uppdrag eller sin ställning har bistått eller blivit ombedd att bistå vid användningen av tvångsmedlet.

Ett yppandeförbud meddelas för högst ett år åt gången. Förbudet ska bevisligen och i skriftlig form delges den som förbudet gäller. I förbudet ska det specificeras vilka omständigheter förbudet omfattar, nämnas hur länge förbudet gäller och anges hotet om straff för överträdelse av förbudet.

Till straff för överträdelse av yppandeförbudet döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

50 §

Informationsskyldighet och föreläggande att säkra data

När hemliga tvångsmedel används ska bestämmelserna i 8 kap. 23—26 § om skyldighet för innehavare av informationssystem att lämna uppgifter och om föreläggande att säkra data iakttas.

51 §

Uträkning av tidsfrister

När tidsfristerna enligt detta kapitel räknas ut ska lagen om beräkning av laga tid inte tillämpas.

En i månader uttryckt tid går ut den dag i den bestämda månaden som till sitt ordningsnummer motsvarar den dag då den utsatta tiden börjar löpa. Om motsvarande dag inte finns i den månad då den bestämda tiden löper ut, löper den bestämda tiden ut på månadens sista dag.

52 §

Förbud mot avlyssning och observation

Teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teknisk avlyssning och optisk observation får inte riktas mot meddelanden mellan

- 1) en misstänkt och dennes rättegångsbiträde,
- 2) en misstänkt och en präst som avses i 17 kap. 23 § 2 mom. i rättegångsbalken, eller
- 3) en misstänkt som berövats sin frihet på grund av brott och en läkare, en sjukskötare, en psykolog eller en socialarbetare.

Om utredningen inte gäller ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år, får teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teknisk avlyssning och optisk observation inte heller riktas mot meddelanden mellan

- 1) en misstänkt och dennes närstående som avses i 17 kap. 20 § i rättegångsbalken,
- 2) en misstänkt och en läkare, en apotekare eller en barnmorska eller deras biträden som avses

i 17 kap. 23 § 1 mom. 3 punkten i rättegångsbalken, eller

- 3) en misstänkt och en sådan upphovsman till eller utgivare av ett meddelande som gjorts tillgängligt för allmänheten eller utövare av programverksamhet som avses i 17 kap. 24 § 2 och 3 mom. i rättegångsbalken.

Om det under teleavlyssningen, inhämtandet av information i stället för teleavlyssning, den tekniska avlyssningen eller den optiska observationen eller vid något annat tillfälle framkommer att det är fråga om ett meddelande som inte får avlyssnas eller observeras, ska åtgärden avbrytas och de upptagningar som fått genom den och anteckningarna om de uppgifter som fått genom den genast utplånas.

De förbud mot avlyssning och observation som avses i denna paragraf gäller dock inte sådana fall där en person som avses i 1 eller 2 mom. är misstänkt för samma brott som den misstänkte eller ett brott som direkt anknyter till det brottet och det också i fråga om denne har fattats beslut om teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teknisk avlyssning eller optisk observation.

53 §

Granskning av upptagningar och handlingar

En anhållningsberättigad tjänsteman eller en av denne förordnad tjänsteman ska utan ogrundat dröjsmål granska de upptagningar och handlingar som uppkommit vid användningen av ett hemligt tvångsmedel.

54 §

Undersökning av upptagningar

Upptagningar som uppkommit vid användningen av hemliga tvångsmedel får undersökas endast av domstol, en anhållningsberättigad tjänsteman eller den som utreder det berörda brottet. Enligt förordnande av den anhållningsberättigade tjänstemannen eller enligt anvisning av domstolen får upptagningarna undersökas

även av en expert eller någon annan som anlitas för utredningen av brottet.

55 §

Överskottsinformation

Med *överskottsinformation* avses information som fåtts genom teleavlyssning, teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter och teknisk observation, när informationen inte har samband med ett brott eller när den gäller något annat brott än det för vars utredning tillståndet har getts eller beslutet fattats.

56 §

Användning av överskottsinformation

Överskottsinformation får användas i samband med utredning av brott, när informationen gäller ett brott för vars utredning man skulle ha fått använda det tvångsmedel genom vilket informationen har fåtts. Domstolen ska besluta om användning av överskottsinformation, om överskottsinformationen har fåtts med hjälp av ett tvångsmedel om vars användning domstolen beslutar.

Överskottsinformation får dessutom alltid användas för att förhindra brott, för att rikta in polisens verksamhet och som en utredning som stöder det att någon är oskyldig.

Överskottsinformation får också användas för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada.

I 5 kap. 54 § i polislagen föreskrivs om hur överskottsinformation som fåtts med stöd av polislagen får användas för att utreda ett brott.

57 §

Utplåning av information

Överskottsinformationen ska utplånas efter det att målet har avgjorts genom en lagakraftvunnen dom eller lämnats därhän. Informationen får dock bevaras och lagras i ett register som avses i lagen om behandling av personuppgifter i

polisens verksamhet, om den gäller ett brott som avses i 56 § 1 mom. eller om den behövs för att förhindra ett brott som avses i 15 kap. 10 § i strafflagen. Information som inte ska utplånas ska bevaras i fem år efter det att målet har avgjorts genom en lagakraftvunnen dom eller lämnats därhän.

De basstationsuppgifter som avses i 10 § i det här kapitlet ska utplånas när målet har avgjorts genom en lagakraftvunnen dom eller lämnats därhän.

58 §

Avbrytande av teleavlyssning, teknisk avlyssning och teknisk observation av utrustning

Om det framkommer att teleavlyssningen riktas mot något annat än i tillståndet avsett meddelande från eller till den som är misstänkt för brott eller att den brottsmisstänkte som den tekniska avlyssningen riktas mot inte befinner sig i det utrymme eller på den plats som avlyssnas, ska användningen av tvångsmedlet avbrytas så snart som möjligt och de upptagningar som fåtts genom avlyssningen och anteckningarna om de uppgifter som fåtts genom den genast utplånas. Skyldigheten att avbryta åtgärden och att utplåna upptagningarna och anteckningarna gäller också teknisk observation av utrustning, om det framgår att observationen gäller ett meddelandes innehåll eller identifieringsuppgifter som avses i 6 § eller att den misstänkte inte använder den anordning som är föremål för observationen.

59 §

Utplåning av information som fåtts i en brådskande situation

Om en anhållningsberättigad tjänsteman i en brådskande situation enligt 9 § 1 mom., 11 § 1 mom., 22 § 1 mom. eller 24 § 1 mom. har beslutat att teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter, teknisk spårning av en person eller teknisk observation av utrustning ska inledas men domstolen anser att det inte har funnits förutsättningar för åtgärden, ska användningen av

tvångsmedlet avslutas och det material som fått på detta sätt och anteckningarna om de uppgifter som fått på detta sätt genast utplånas. Information som fått på detta sätt får dock användas på samma villkor som överskottsinformation får användas enligt 56 §.

60 §

Underrättelse om användning av hemligt tvångsmedel

En misstänkt som varit föremål för teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teleövervakning, systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, teknisk observation och kontrollerade leveranser ska utan dröjsmål underrättas om detta skriftligen när ärendet har förts till åklagaren för prövning eller förundersökningen annars har avslutats eller avbrutits. Den misstänkte ska dock underrättas om ett tvångsmedel senast ett år efter det att användningen av det har avslutats. Den domstol som beviljat tillståndet ska samtidigt skriftligen informeras om underrättelsen.

En misstänkt som varit föremål för en täckoperation, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor ska utan ogrundat dröjsmål underrättas om detta skriftligen när ärendet har förts till åklagaren för prövning. Den domstol som avses i 32 § ska samtidigt skriftligen informeras om underrättelsen.

På yrkande av en anhållningsberättigad tjänsteman får domstolen besluta att underrättelsen enligt 1 och 2 mom. till den misstänkte får skjutas upp med högst två år åt gången, om det är motiverat för att trygga pågående eller framtida inhämtande av information, trygga statens säkerhet eller skydda liv eller hälsa. Domstolen får besluta att underrättelsen ska utebli, om det är nödvändigt för att trygga statens säkerhet eller skydda liv eller hälsa.

När domstolen överväger att skjuta upp underrättelsen eller att avstå från den i sådana fall som avses i 3 mom. ska domstolen i bedömningen också beakta en parts rätt att på behörigt sätt försvara sig eller annars bevaka sin rätt i en rättegång.

I fråga om handläggning av underrättelseärenden i domstol ska 43 § iakttas i tillämpliga delar. Ärenden som gäller underrättelse om bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor ska behandlas vid Helsingfors tingsrätt med iakttagande i tillämpliga delar av 6 mom. i den paragrafen.

61 §

Protokoll

Användning av andra hemliga tvångsmedel än observation ska protokollföras utan ogrundat dröjsmål efter det att användningen har avslutats.

62 §

Begränsning av partsoffentlighet i vissa fall

En person vars rättigheter eller skyldigheter saken gäller har inte, oavsett 11 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), rätt att få vetskap om användning av tvångsmedel enligt detta kapitel förrän en underrättelse enligt 60 § har gjorts. Han eller hon har inte heller den rätt till insyn för registrerade som avses i personuppgiftslagen (523/1999) eller i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

När en underrättelse enligt 60 § har gjorts har en person som avses i 1 mom. rätt att få information om en handling eller upptagning som gäller användning av hemliga tvångsmedel, om det inte för att trygga statens säkerhet eller skydda liv, hälsa, integritet eller sekretessbelagda taktiska och tekniska metoder är nödvändigt att inte informera personen i fråga. Vid övervägande av om en handling, en upptagning eller information inte ska lämnas ut ska i bedömningen beaktas den i 1 mom. avsedda personens rätt att på behörigt sätt försvara sig eller annars bevaka sin rätt i en rättegång.

Uppgifter i en ljud- och bildupptagning kan lämnas ut endast genom att upptagningen hålls tillgänglig hos förundersökningsmyndigheten där den kan avlyssnas eller ses, om det med be-

aktande av upptagningens innehåll finns anledning att anta att utlämnandet av informationen på något annat sätt kan leda till att integritetsskyddet för de personer som förekommer på upptagningen kränks.

63 §

Teleföretags skyldighet att biträda och tillträde till vissa utrymmen

Ett teleföretag ska utan ogrundat dröjsmål göra de kopplingar i ett telenät som behövs för teleavlyssning och teleövervakning och tillhandahålla förundersökningsmyndigheten de uppgifter och redskap samt den personal som behövs för utförande av teleavlyssningen. Detsamma gäller de situationer där förundersökningsmyndigheten genomför teleavlyssning eller teleövervakning med hjälp av en teknisk anordning. Teleföretaget ska dessutom ge undersökningsledaren sådana uppgifter som företaget har i sin besittning och som behövs för teknisk spårning.

Förundersökningsmyndigheten, den som utför åtgärden och den biträdande personalen har rätt att för att göra de kopplingar som behövs för teleavlyssning få tillträde också till andra utrymmen än de som är i teleföretagets besittning, dock inte till utrymmen som används för stadigvarande boende. En anhållningsberättigad tjänsteman beslutar om åtgärden. Det föreskrivs särskilt om husrannsakan.

64 §

Ersättningar till teleföretag

Ett teleföretag har rätt att få ersättning av statens medel för direkta kostnader som orsakats av att företaget i enlighet med detta kapitel har biträtt myndigheterna och lämnat uppgifter, så som föreskrivs i 98 § i kommunikationsmarknadslagen. Beslut om betalning av ersättning fattas av den enhet vid förundersökningsmyndigheten som gjort undersökningen i fråga.

Beslutet får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i

förvaltningsprocesslagen (586/1996). När förvaltningsdomstolen handlägger ett sådant ärende ska den ge Kommunikationsverket tillfälle att bli hört.

65 §

Tillsyn över användningen av hemliga tvångsmedel

Polisstyrelsen och cheferna för de enheter som använder hemliga tvångsmedel ska för polisens vidkommande övervaka användningen av hemliga tvångsmedel.

Inrikesministeriet ska årligen lämna riksdagens justitieombudsman en berättelse om hur hemliga tvångsmedel och skyddandet av dem har använts och övervakats.

I polislagen föreskrivs om de berättelser om hemligt inhämtande av information för att förhindra eller avslöja brott som ska avges till justitieombudsmannen.

66 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om ordnande av och tillsyn över användning av i detta kapitel avsedda hemliga tvångsmedel samt om dokumentering av åtgärderna och om de rapporter som ska lämnas för tillsynen.

11 kap.

Särskilda bestämmelser

1 §

Inverkan av lindrigare straffskala

Rätten att använda i denna lag avsedda tvångsmedel påverkas inte av att straffet mäts enligt en lindrigare straffskala med tillämpning av 6 kap. 8 § i strafflagen.

2 §

Meddelanden om militärpersoner

När en militärperson grips, anhålls, häktas eller frigges ska detta utan dröjsmål meddelas chefen för den administrativa enhet där militärpersonen tjänstgör.

3 §

Internationellt samarbete

I fråga om den rättsliga hjälp och handräddning i anslutning till användningen av tvångsmedel som en förundersökningsmyndighet ger en förundersökningsmyndighet i en främmande stat, i fråga om den rättsliga hjälp och handräddning som förundersökningsmyndigheten får av en sådan myndighet och i fråga om rätten för en främmande stats förundersökningstjänsteman att utöva en finländsk förundersökningstjänstemans befogenheter i anslutning till tvångsmedel gäller utöver 6 kap. 8 § och 7 kap. 21 § även vad som särskilt föreskrivs om detta eller avtalas i internationella avtal som är förpliktande för Finland.

4 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om

- 1) dokumenteringen av användning av tvångsmedel,
- 2) myndigheternas samarbete i häktningsärenden,
- 3) underrättelse om åtgärder i anslutning till reseförbud.

5 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Genom denna lag upphävs tvångsmedelslagen (450/1987).

6 §

Övergångsbestämmelser

För tvångsmedel som är i kraft när denna lag träder i kraft gäller bestämmelserna i denna lag. I fråga om skingringsförbud gäller i tillämpliga delar denna lags bestämmelser om kvarstad.

Om en tidsfrist i anslutning till ett tvångsmedel som är i kraft när denna lag träder i kraft redan löper enligt tillämpning av denna lag när lagen träder i kraft, får åtgärden utföras i enlighet med de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande.

Lag

om ändring av lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (841/2006) 1 kap. 2 §, 2 kap. 2 §, 6 kap. 1 § 1 mom. och 6 § 1 mom., 7 kap. 1 § 1 mom. och 6 § 1 mom., 8 kap. 3 §, 11 kap. 1 § 3 mom., 15 kap. 3 § samt 17 kap. 1 § 1 mom., 3 § 1 mom., 4 § 1 mom. och 5 §, av dem 6 kap. 1 § 1 mom. sådant det lyder i lag 267/2007, som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *häktad* den som häktats enligt 1 kap. 2 § i häktningsslagen (768/2005),2) *anhållen* den som anhållits i enlighet med 2 kap. 5 § i tvångsmedelslagen (/),3) *gripen* den som gripits på en grund som anges i polislagen (/), tvångsmedelslagen, förundersökningslagen (/) eller i någon annan lag och som inte är häktad eller anhållen,4) *frihetsberövad* en häktad, anhållen eller gripen,5) *besökare* den som besöker en frihetsberövad,6) *förvaringslokal* en lokal som administreras av polisen och som används för förvaring av frihetsberövade som hålls i förvar hos polisen,7) *teknisk övervakning* övervakning av förvaringslokalerna med hjälp av tekniska anordningar,8) *väktare* överväktare och väktare enligt 1 kap. 10 § i polislagen.

2 kap.

Intagning i förvaringslokal

2 §

Underrättelse om frihetsberövande

Häktade ska ges tillfälle att underrätta en närstående eller någon annan person om frihetsberövandet.

Enligt anvisningar av en anhållen eller gripen ska någon av den anhållnes eller den gripnes närstående eller någon annan person underrättas om frihetsberövandet. Om underrättelsen skulle förorsaka synnerligt men för brottsutredningen, kan underrättelsen om anhållande framskjutas högst två dygn från gripandet genom beslut av en polisman som hör till befälet och underrättelsen om

gripande framskjutas eller lämnas ogjord. En underrättelse får inte utan särskilda skäl lämnas mot den anhållnes eller gripnes vilja.

6 kap.

Brevväxling och telefonsamtal

1 §

Brevväxling och granskning av postförsändelser

De frihetsberövade har rätt till korrespondens, om inte denna rätt har begränsats enligt 4 kap. i tvångsmedelslagen.

6 §

Användning av telefon

En frihetsberövad ska i möjligaste mån ges tillfälle att på egen bekostnad stå i telefonkontakt med personer utanför förvaringslokalen, om inte denna rätt har begränsats enligt 4 kap. i tvångsmedelslagen. I ordningsstadgan för en förvaringslokal kan meddelas de föreskrifter om tider för användning av telefon som är nödvändiga med hänsyn till verksamheten och ordningen i förvaringslokalen.

7 kap.

Besök och andra kontakter utanför förvaringslokalen

1 §

Besök

De frihetsberövade har rätt att under behövlig övervakning ta emot besökare vid tidpunkter som reserverats för besök så ofta det är möjligt utan att ordningen och verksamheten i förvaringslokalen störs, om inte denna rätt begränsats enligt 4 kap. i tvångsmedelslagen. Besök kan även tillåtas vid andra tillfällen än vid de tidpunkter som reserverats för besök, om det är be-

hövligt med hänsyn till den frihetsberövades kontakter eller av något annat särskilt skäl. En frihetsberövad har dock alltid rätt att utan ogrundat dröjsmål ta emot besök av sitt i 6 kap. 4 § i denna lag avsedda ombud. Bestämmelser om granskning av besökare finns i 10 kap.

6 §

Kontakter med en beskickning

Utländska frihetsberövade har rätt att stå i kontakt med en diplomatisk beskickning eller ett konsulat som företräder hemlandet, om inte kontakterna begränsats enligt 4 kap. i tvångsmedelslagen.

8 kap.

Ordningen i en förvaringslokal

3 §

Beslutanderätt

Polischefen vid polisinrättningen fastställer ordningsstadgan för en förvaringslokal och beslutar om övervakning och låsning av lokalerna.

11 kap.

Säkerhetsåtgärder

1 §

Säkerhetsåtgärder

Bestämmelser om begränsning av frihetsberövades kontakter finns i 4 kap. i tvångsmedelslagen.

15 kap.

Väktare

3 §

Person- och egendomsskada

En väktare ska utan dröjsmål underrätta sin förman om person- eller egendomsskador som uppkommit vid utförandet av tjänsteuppdrag, om skadorna inte är att anses såsom ringa. Beträffande person- och egendomsskador ska förfaras enligt 8 kap. 6 § i polislagen.

17 kap.

Ändringssökande

1 §

Ärenden som är föremål för ändringssökande

Begäran om omprövning (rättelseyrkande) får framställas hos polischefen vid polisinrättningen och besvär anföras hos förvaltningsdomstolen över beslut som gäller

1) innehav av egendom enligt 4 kap. 1 § samt användning av pengar och andra betalningsmedel enligt 4 kap. 4 §,

2) kvarhållande av brev eller postförsändelse enligt 6 kap. 5 §, och

3) besöksförbud enligt 7 kap. 5 § och tillstånd att avlägsna sig av synnerligen viktigt skäl enligt 7 kap. 8 §.

3 §

Beslut om rättelseyrkande

Polischefen vid polisinrättningen avgör begäran om omprövning.

4 §

Anförande av besvär

Ändring i beslut som polischefen vid polisinrättningen fattat med anledning av en begäran

om omprövning får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Besvär ska anföras hos den förvaltningsdomstol inom vars domkrets polischefen vid polisinrättningen har fattat beslutet.

enligt 1 §, om inte polischefen vid den polisinrättning som behandlar begäran om omprövning eller den förvaltningsdomstol som behandlar besvären beslutar något annat.

5 §

Verkan av begäran om omprövning och besvär på verkställigheten

Begäran om omprövning eller anförande av besvär avbryter inte verkställigheten av beslut

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av häktningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i häktningslagen (768/2005) 1 kap. 1 § 2 mom., 2 kap. 1 § 3 och 4 mom., 8 kap. 1 § 1 mom. och 6 § 1 mom., 9 kap. 1 § 1 mom. och 7 § 1 mom., 10 kap. 16 § 5 mom., 11 kap. 9 § 2 mom. samt 13 kap. 1 § 3 mom., av dem 8 kap. 1 § 1 mom. sådant det lyder i lag 266/2007, som följer:

1 kap.

Allmänna principer för verkställighet av häktning

1 §

Tillämpningsområde

På häktade som samtidigt avtjänar fängelsestraff eller förvandlingsstraff för böter tillämpas vad som föreskrivs i 2 kap. 1 § 2 mom., 4 kap. 1 § 3 mom., 8 kap. 6 § samt 9 kap. 9 §. På sådana häktade tillämpas dessutom bestämmelserna i 4 kap. i tvångsmedelslagen (/) om begränsning av kontakter och bestämmelserna i 2 c kap. 5 § i strafflagen (39/1889) om bestämmande av villkorlig frigivning. På sådana häktade som avses i detta moment tillämpas i övrigt bestämmelserna om fångar i fängelselagen (767/2005).

2 kap.

Ankomst till ett fängelse

1 §

Placering av häktade

Den domstol som beslutar om häktning kan på framställning av en anhållningsberättigad tjänsteman enligt 2 kap. 9 § i tvångsmedelslagen eller på framställning av åklagaren fatta beslut om att den häktade ska placeras i en sådan förvaringslokal för häktade som administreras av polisen, om det är nödvändigt för att hålla den häktade avskild eller av säkerhetsskäl, eller om utredningen av brottet av särskilda skäl så kräver. Den häktade får inte hållas i polisens förvaringslokal längre än fyra veckor, om det inte finns särskilt vägande skäl till detta.

Om den häktade placerats i en förvaringslokal som administreras av polisen, ska placementsärendet och dess grunder tas upp till behandling i domstol tillsammans med häktningsärendet vid den nya behandling av häktningsärendet som avses i 3 kap. 15 § i tvångsmedelslagen. Den häktade kan också få förvaringen i polisens förvaringslokal separat prövad av domstol på nytt, och då iaktas i tillämpliga delar det förfarande som föreskrivs i 1, 3 och 4 mom. i den paragrafen. En anhållningsberättigad tjänsteman eller åklagaren ska föra saken till domstol, om den häktade ska förvaras i förvaringslokalen längre än fyra veckor. Också då iaktas i tillämpliga delar nämnda bestämmelser i tvångsmedelslagen.

8 kap.

Brevväxling och telefonsamtal

1 §

Brevväxling och granskning av postförsändelser

De häktade har rätt till korrespondens, om inte denna rätt har begränsats enligt 4 kap. i tvångsmedelslagen.

6 §

Användning av telefon

De häktade ska ges möjlighet att på egen bekostnad stå i telefonkontakt med personer utanför fängelset, om inte denna rätt har begränsats enligt 4 kap. i tvångsmedelslagen. I ordningsstadgan för ett fängelse kan meddelas de föreskrifter om tider för användning av telefon som är nödvändiga med hänsyn till verksamheten och ordningen i fängelset.

9 kap.

Besök och andra kontakter utom fängelset

1 §

Besök

De häktade har rätt att under behövlig övervakning ta emot besökare vid tidpunkter som reserverats för besök så ofta det är möjligt utan att ordningen och verksamheten i fängelset störs, om inte denna rätt har begränsats enligt 4 kap. i tvångsmedelslagen. Besök kan tillåtas även vid andra tillfällen än vid de tidpunkter som reserverats för besök, om det är behövligt med hänsyn till den häktades kontakter eller av något annat särskilt skäl. En häktad har dock alltid rätt att utan ogrundat dröjsmål ta emot besök av sitt i 8 kap. 4 § i denna lag avsedda ombud. Bestämmelser om granskning av den som kommit för att besöka en häktad (*besökare*) finns i 12 kap.

7 §

Kontakter med en beskickning

Utländska häktade har rätt att stå i kontakt med en diplomatisk beskickning eller ett konsulat som företräder hemlandet, om inte kontakterna har begränsats enligt 4 kap. i tvångsmedelslagen.

10 kap.

Ordningen och disciplinen i ett fängelse

16 §

Beslutanderätt

I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 7 och 8 § i förundersökningslagen (/).

11 kap.

Granskning av fängelselokaler och häktade

9 §

Förfarande och protokoll

— — — — —

Om kroppsbesiktning utförs av någon som inte hör till hälso- och sjukvårdspersonalen, ska ett vittne vara närvarande. Bestämmelserna i 8 kap. 33 § 3 och 4 mom. i tvångsmedelslagen ska i övrigt iaktas vid utförande av kroppsbesiktning.

— — — — —

13 kap.

Säkerhetsåtgärder och användning av maktmedel

1 §

Säkerhetsåtgärder

— — — — —

Bestämmelser om begränsning av de häktades kontakter finns i 4 kap. i tvångsmedelslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag**om ändring av fängelselagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fängelselagen (767/2005) 1 kap. 11 § 1 mom., 4 kap. 5 § 2 mom., 15 kap. 16 § 5 mom. och 16 kap. 9 § 2 mom., av dem 1 kap. 11 § 1 mom. sådant det lyder i lag 735/2011, som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser om verkställighet av fängelse

11 §

Handräckning

För att utföra ett tjänsteuppdrag har en tjänsteman vid Brottsförhållningsmyndigheten rätt att få handräckning av polisen enligt polislagen (/).

— — — — —

4 kap.

Ankomst till ett fängelse och placering i fängelset

5 §

Ankomstgranskning

— — — — —

En fångvårdsmyndighet får ta de signalement på fångar som avses i tvångsmedelslagen (/).

15 kap.

Ordningen och disciplinen i ett fängelse

16 §

Beslutanderätt

I fråga om jäv tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 7 och 8 § i förundersökningslagen (/).

16 kap.

Granskning av fängelselokaler och fångar

9 §

Förfarande och protokoll

Om kroppsbesiktning utförs av någon som inte hör till hälso- och sjukvårdspersonalen, ska ett vittne vara närvarande. Bestämmelserna i 8 kap. 33 § 3 och 4 mom. i tvångsmedelslagen ska i övrigt iakttas vid utförande av kroppsbesiktning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 4 § i lagen om gemensamma utredningsgrupper

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om gemensamma utredningsgrupper (1313/2002) 4 § 2 mom. som följer:

4 §

Befogenheter i Finland för en person som hör till utredningsgruppen

3 mom. i tvångsmedelslagen (/) bestäms om sakkunniga och experter eller andra personer.

På en person som hör till en utredningsgrupp kan tillämpas det som i 7 kap. 11 § och 8 kap. 5 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 8 § i lagen om riksdagens justitieombudsman

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om riksdagens justitieombudsman (197/2002) 8 § som följer:

8 §	förundersökning enligt förundersökningslagen (/) ska verkställas för utredning av ett ärende som justitieombudsmannen prövar.
<i>Förordnande om polis- eller förundersökning</i>	
Justitieombudsmannen kan bestämma att polisundersökning enligt polislagen (/) eller	Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av lagen om justitiekanslern i statsrådet

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till lagen om justitiekanslern i statsrådet (193/2000) en ny 5 a § som följer:

5 a §	sökning enligt förundersökningslagen (/) ska verkställas för utredning av ett ärende som justitiekanslern prövar.
<i>Förordnande om polis- eller förundersökning</i>	
Justitiekanslern kan bestämma att polisundersökning enligt polislagen (/) eller förunder-	Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 1 § i lagen om fördelningen av åligganden mellan justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justitieombudsman

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fördelningen av åligganden mellan justitiekanslern i statsrådet och riksdagens justitieombudsman (1224/1990) 1 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 564/2007, som följer:

1 §	ten, gränsbevakningsväsendet, krishanteringspersonal som avses i lagen om militär krishanterning (211/2006), den i 3 kap. i lagen om frivilligt försvar (556/2007) avsedda Försvarsutbildningsföreningen samt militära rättegångar,
Justitiekanslern i statsrådet befrias från skyldigheten att övervaka att lagen följs i ärenden som hör till riksdagens justitieombudsman och som gäller	2) gripande, anhållande, häktning och reseförbud enligt tvångsmedelslagen (/) samt tagande i förvar eller annat frihetsberövande,
1) försvarsministeriet, med undantag för laglighetskontrollen i fråga om statsrådets och dess medlemmars ämbetsåtgärder, eller försvarsmak-	

3) fängelser och andra sådana inrättningar i vilka någon har intagits mot sin vilja.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 13 § i lagen om riksätten och behandling av ministeransvarighetsärenden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om riksätten och behandling av ministeransvarighetsärenden (196/2000) 13 § som följer:

13 §

Tvångsmedel

beslutförhet i tvångsmedelsärenden i tillämpliga delar vad som bestäms om tingsrätten i tvångsmedelslagen (/).

När ett ärende har blivit anhängigt vid riksätten gäller i fråga om riks rättens behörighet och

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 15 och 16 kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 15 kap. 2 § 1 mom. samt 16 kap. 4 § och 10 § 1 mom., sådana de lyder i lag 563/1998, som följer:

15 kap.

Om brott mot rättskipning

2 §

Osann utsaga vid myndighetsförfarande

Om

1) någon under ed eller försäkran vid ett myndighetsförfarande som kan jämföras med en

rättegång,

2) någon annan än den för brottet misstänkte vid förhör där han eller hon är personligen närvarande vid förundersökning i brottmål, eller

3) någon annan än den som har sådan ställning som avses i 6 kap. 2 § 2 mom. i polislagen (/) i förhör där han eller hon är personligen närvarande vid polisundersökning eller därmed jämförbart myndighetsförfarande

lämnar en osann uppgift i saken eller utan lagligt skäl förtiger en omständighet som hör till saken, ska han eller hon för *osann utsaga vid myndighetsförfarande* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

16 kap.

Om brott mot myndigheter

4 §

Tredska mot polis

Den som

1) underlåter att lyda en befallning eller ett förbud som en polisman för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet eller utförandet av ett uppdrag meddelar inom ramen för sina befogenheter,

2) vägrar lämna en polisman personuppgifter som avses i 2 kap. 1 § 1 mom. i polislagen,

3) underlåter att följa ett tydligt tecken eller en befallning som en polisman ger enligt 2 kap. 11 § 1 mom. i polislagen för att stoppa ett fordon eller få det flyttat,

4) försummar sin biståndsskyldighet enligt 9 kap. 3 § i polislagen, eller

5) utan anledning tillkallar polis eller försvårar polisens verksamhet genom att lämna falska uppgifter,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *tredska mot*

polis dömas till böter eller fängelse i högst tre månader.

10 §

Överträdelse av myndighetsförbud som gäller egendom

Den som obehörigen

1) bryter lås, sigill, hinder eller en markering, varmed en myndighet har stängt eller avspärrat ett föremål eller något annat objekt eller på annat sätt bryter sig in i ett föremål eller ett annat objekt som på detta sätt stängts av en myndighet,

2) tränger in i en byggnad eller ett rum som stängts av en myndighet, eller annars bryter mot ett förbud som med stöd av 9 kap. 1 § 1 mom. 2 punkten i tvångsmedelslagen (/) har utfärdats för att säkerställa utredningen av ett brott,

3) tar befattning med lös egendom som är föremål för beslag, kvarstad eller utmätning eller vars flyttning till en annan plats har förbjudits av en myndighet, eller

4) i strid med ett myndighetsförbud skingrar eller överlåter egendom eller i strid med ett betalningsförbud betalar en fordran eller lön,

ska för *överträdelse av myndighetsförbud som gäller egendom* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 38 § 1 mom., 41 §, 42 § 1 mom. och 44 § 1 mom., av dem 42 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1407/2009, som följer:

38 §

Verkställighet av en förverkandepåföljd

När ett avgörande genom vilket egendom dömts förverkad till staten har blivit verkställbart, ska egendomen i enlighet med ett förordnande av en behörig statlig myndighet tas i statens bruk, säljas eller förstöras (*verkställighetsåtgärd*). Polisnrättningen sköter verkställigheten av förverkandepåföljden. Över det omhändertagande av egendom som sker för verkställigheten ska ett protokoll upprättas med iakttagande i tillämpliga delar av 7 kap. 12 § i tvångsmedslagen (/).

41 §

Ansökan om verkställighet av en förverkandepåföljd

Rättsregistercentralen ska ansöka om verkställighet av en förverkandepåföljd, på det sätt som föreskrivs genom förordning av statsrådet, hos den polisnrättning som innehar den förverkade egendomen eller inom vars verksamhetsområde egendomen annars finns.

42 §

Bestämmande över egendom som dömts förverkad

Polisstyrelsen bestämmer om de verkställighetsåtgärder som avser egendom som dömts förverkad, och den kan ge polisnrättningen rätt att förordna om åtgärder. Tullstyrelsen bestämmer om de verkställighetsåtgärder som avser egendom som dömts förverkad i tullbrottmål.

44 §

Inverkan på verkställigheten av att den som dömts till en förverkandepåföljd avlider

Efter det att den som dömts till en förverkandepåföljd avlidit ska verkställigheten avbrytas efter att staten omhändertagit egendomen. Verkställigheten ska fortsätta om inte den behöriga polisnrättningen inom fyra månader efter omhändertagandet tillställs ett intyg över att frågan huruvida verkställigheten ska förfalla har förts till tingsrätten för avgörande i enlighet med 8 kap. 15 § i strafflagen, eller om en ansökan om att verkställigheten ska förfalla har avslagits genom ett lagakraftvunnet avgörande.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 17 kap. 18 och 45 § i rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i rättegångsbalken 17 kap. 18 § 2 mom. och 45 § 2 mom., sådana de lyder, 17 kap. 18 § 2 mom. i lag 690/1997 och 45 § 2 mom. i lag 244/2006, som följer:

17 kap.

Om bevisning

18 §

I brottmål får inte den vittna som har

- 1) åtalats för samma gärning eller en gärning som står i omedelbart samband med den gärning som åtalet gäller,
- 2) förelagts strafforder eller ordningsbot för en gärning som avses i 1 punkten, eller
- 3) begått en gärning beträffande vilken en förundersökningsmyndighet med stöd av 3 kap. 9 § i förundersökningslagen (/) har avstått från att vidta åtgärder för att ställa den misstänkte under åtal eller som åklagaren med stöd av 1 kap. 7 eller 8 § i lagen om rättegång i brottmål eller någon annan motsvarande paragraf har beslutat att inte väcka åtal för.

45 §

Domstolen kan på framställning av åklagaren, den misstänkte eller den misstänktes intresebevakare under de förutsättningar som anges i 1 mom. 2 eller 3 punkten förordna om undersökning av den misstänktes sinnessällstånd redan under förundersökningen eller före huvudförhandlingen, om den misstänkte har erkänt att han eller hon har gjort sig skyldig till en straffbar gärning eller om det annars är klart att en sinnesundersökning är nödvändig. Bestämmelser om domstolens domförhet och hur sammanträdet ska hållas när ett beslut som avses i detta moment fattas finns i 3 kap. 1 § 2 mom. i tvångsmedelslagen (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag**om ändring av 1 kap. 14 § i lagen om rättegång i brottmål**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) 1 kap. 14 § 1 mom., sådant det lyder i lag 455/2011, som följer:

1 kap.

Om åtalsrätt

14 §

En målsägande får själv väcka åtal för ett brott endast om åklagaren har beslutat att inte väcka åtal för brottet eller förundersökningsmyndigheten eller åklagaren har beslutat att förundersökning inte ska göras eller att den avbryts

eller avslutas. En målsägande får också väcka åtal om förundersökningsåtgärderna har skjutits upp genom undersökningsledarens beslut. Bestämmelser om målsägandes rätt att väcka åtal för ett brott som begåtts vid skötsel av ett offentligt uppdrag finns i 118 § 3 mom. i grundlagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 7 § i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (754/2010) 7 § 2 mom. som följer:

7 §

Förundersökning

dersökning, där endast de omständigheter utreds som är nödvändiga för att ett bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller straffyrkande ska kunna utfärdas.

— — — — —
För att utreda en förseelse som avses i denna lag görs det i enlighet med 11 kap. 2 § i förundersökningslagen (/) en summarisk förun-

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 5 § i lagen om strafforderförfarande

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om strafforderförfarande (692/1993) 5 § som följer:

5 §

Innan straffanspråk framställs görs en summarisk förundersökning enligt 11 kap. 2 § i förundersökningslagen (/), vid vilken utreds endast de omständigheter som är nödvändiga för

att döma ut en påföljd genom strafforderförfarande.

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar (370/2007) 5 § 2 mom., 12 § 2 mom. och 16 § 4 mom. som följer:

5 §

Tidpunkten för när de grundläggande uppgifterna om en rättegång blir offentliga

— — — — —
I ett ärende som gäller en hemlig metod för inhämtande av information enligt 10 kap. i tvångsmedelslagen (/) eller 5 kap. i polislagen (/) eller tullåtgärder enligt 20 f § i tullagen (1466/1994) och i vilket den som är föremål för metoden för inhämtande av information eller åtgärder inte behöver höras vid behandlingen av yrkandet på metoden eller åtgärder, blir de grundläggande uppgifterna offentliga först när den som misstänks för brott eller är föremål för metoden eller åtgärder senast ska underrättas om användningen av metoden eller åtgärder, om inte domstolen beslutar att de grundläggande uppgifterna ska bli offentliga före det.

12 §

En parts rätt att ta del av en handling

— — — — —
En parts rätt enligt 1 mom. gäller inte
1) kontaktinformation som avses i 11 § 2 mom. 7 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet,
2) rättegångshandlingar som upprättats vid en domstol, före den tidpunkt som avses i 8 §,
3) ett ärende som gäller en hemlig metod för inhämtande av information enligt 10 kap. i

tvångsmedelslagen eller 5 kap. i polislagen eller tullåtgärder enligt 20 f § i tullagen och i vilket den som är föremål för metoden för inhämtande av information eller åtgärder inte behöver höras vid behandlingen av yrkandet på metoden eller åtgärder, eller

4) rättegångshandlingar till den del de innehåller uppgifter om domstolens överläggning.

16 §

Offentligheten i tvångsmedelsärenden

— — — — —
Ett ärende som gäller en hemlig metod för inhämtande av information enligt 10 kap. i tvångsmedelslagen eller 5 kap. i polislagen eller tullåtgärder enligt 20 f § i tullagen och i vilket den som är föremål för metoden för inhämtande av information eller åtgärder inte behöver höras vid behandlingen av yrkandet på metoden eller åtgärder, handläggs och avgörandet avkunnas utan att allmänheten är närvarande. Den rättegångshandling som innehåller avgörandet samt övriga rättegångshandlingar i ärendet blir offentliga när den som misstänks för brott eller är föremål för metoden för inhämtande av information eller åtgärder senast ska underrättas om användning av metoden eller åtgärder, om inte domstolen av särskilda skäl beslutar att handlingen ska bli offentlig före det.

_____ Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 18 § i lagen om bestridande av bevisningskostnader med statens medel

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bestridande av bevisningskostnader med statens medel (666/1972) 18 §, sådan den lyder i lag 1257/1988, som följer:

18 § Ersättningar som har betalats till ett vittne i ett tvångsmedelsärende eller vid en handläggning som nämns i 7 kap. 9 § i förundersökningslagen (/) ska staten svara för. Också ersättning	som har betalats i ett ärende som gäller utlämning för brott ska staten svara för. Denna lag träder i kraft den 20 .
---	--

Lag

om ändring av 15 och 23 § i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994) 15 § 1 och 2 mom. samt 23 § 1 mom., av dem 15 § 2 mom. sådant det lyder i lag 192/2011 och 23 § 1 mom. sådant det lyder i lag 543/2007, som följer:

15 § <i>Begränsningar i användningen av tvångsmedel</i> Om begäran om rättshjälp avser eller dess uppfyllande förutsätter att tvångsmedel enligt tvångsmedelslagen (/) används, får tvångsmedel inte användas om detta inte skulle vara tillåtet enligt finsk lag i ett sådant fall där den gärning till vilken begäran hänför sig har begåtts i Finland under motsvarande omständigheter. Vad som bestäms i 1 mom. gäller dock inte verkställandet när det gäller penningtvättsbrott av en begäran om rättshjälp i en situation där den person som misstänks för det brott som avses i begäran är delaktig i det brott genom vilket egendom fränhänts någon eller vinning erhållits, och inte heller ett sådant föreläggande att säkra data som avses i 8 kap. 24 § i tvångsmedelslagen. _____	23 § <i>Användning av tvångsmedel för inhämtande av bevis och för säkerställande av verkställigheten av en förverkandepåföljd</i> På grundval av en begäran om rättshjälp som har framställts av en utländsk myndighet kan för inhämtande av bevis verkställas genomsökning, beslag och förelägganden att säkra data, utföras teleavlyssning, teleövervakning, systematisk observation, förtäckt inhämtande av information och teknisk observation samt genomföras täckoperationer, bevisprovokationer genom köp och kontrollerade leveranser och upptas signalment, om detta ingår i begäran om rättshjälp eller är nödvändigt för att verkställa begäran. _____ Denna lag träder i kraft den 20 .
--	--

Lag

om ändring av 5 b § i lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om samarbete mellan Finland och de övriga nordiska länderna vid verkställighet av domar i brottmål (326/1963) 5 b § 2 mom., sådant det lyder i lag 774/2005, som följer:

5 b §	ska i tillämpliga delar gälla om tagande och hållande i förvar.
Bestämmelserna om häktning i tvångsmedelslagen (/) och i häktningsslagen (768/2005)	Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 5 b och 13 § i lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder (21/1987) 5 b § 2 mom. och 13 § 3 mom., sådana de lyder, 5 b § 2 mom. i lag 773/2005 och 13 § 3 mom. i lag 542/2005, som följer:

5 b §	13 §
Bestämmelserna om häktning i tvångsmedelslagen (/) och i häktningsslagen (768/2005) ska i tillämpliga delar gälla om tagande och hållande i förvar.	Vid säkerställande av verkställigheten av en förverkandepåföljd enligt denna lag ska tvångsmedelslagen, lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994) och lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningensbeslut av egendom eller bevismaterial (540/2005) följas.
	Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 30 och 31 a § i lagen om utlämning för brott

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utlämning för brott (456/1970) 30 § 3 mom. och 31 a §, sådana de lyder, 30 § 3 mom. i lag 296/2002 och 31 a § i lag 238/2001, som följer:

30 §

Om den främmande staten har gett sitt samtycke enligt 2 mom. och den misstänkte har berövats sin frihet med stöd av det i momentet avsedda häktningsbeslutet, ska frågan om häktning av den misstänkte med stöd av 2 kap. 11 § i tvångsmedelslagen (/) föras till domstol för avgörande med iakttagande i tillämpliga delar av vad som föreskrivs i 3 kap. 4 och 5 § i den lagen. Om den misstänkte har berövats sin frihet av någon annan orsak, ska häktningsbeslutet så snart

den främmande statens samtycke erhållits utan dröjsmål föras till domstol för handläggning.

31 a §

I de fall där någon får tas i förvar med stöd av denna lag kan han eller hon i stället meddelas reseförbud. I fråga om reseförbudet gäller i tillämpliga delar bestämmelserna om reseförbud i tvångsmedelslagen och bestämmelserna om tagande i förvar i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 16 och 60 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003) 16 § 2 mom. och 60 § 2 mom. som följer:

16 §

Gripande

En polisman får gripa den som begärs utlämnad med stöd av denna lag även utan något beslut om att personen i fråga ska tas i förvar, om verkställigheten av en framställning om gripande och utlämning annars kan äventyras. I fråga

om gripandet gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs om detta i tvångsmedelslagen (/).

60 §

Förutsättningarna för ett häktningsbeslut

Om den andra medlemsstaten har gett sitt samtycke enligt 1 mom. och den misstänkte har berövats sin frihet med stöd av det i momentet avsedda häktningsbeslutet, ska frågan om häkt-

ning av den misstänkte med stöd av 2 kap. 11 § i tvångsmedelslagen föras till domstol för avgörande med iakttagande i tillämpliga delar av vad som föreskrivs i 3 kap. 4 och 5 § i den lagen. Om den misstänkte har berövats sin frihet av någon annan orsak, ska häktningsbeslutet så snart den

andra medlemsstatens samtycke erhållits utan dröjsmål föras till domstol för handläggning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 13 och 57 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna (1383/2007) 13 § 2 mom. och 57 § 2 mom. som följer:

13 §

Gripande

En polisman får gripa den som begärs utlämnad med stöd av denna lag även utan något beslut om att personen i fråga ska tas i förvar, om verkställigheten av en framställning om gripande och utlämning annars kan äventyras. I fråga om gripandet gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs om detta i tvångsmedelslagen (/).

57 §

Förutsättningarna för ett häktningsbeslut

Om det andra nordiska landet har gett sitt samtycke enligt 1 mom. och den misstänkte har berövats sin frihet med stöd av det i momentet avsedda häktningsbeslutet, ska frågan om häktning av den misstänkte med stöd av 2 kap. 11 § i tvångsmedelslagen föras till domstol för avgörande med iakttagande i tillämpliga delar av 3 kap. 4 och 5 § i den lagen. Om den misstänkte har berövats sin frihet av någon annan orsak, ska häktningsbeslutet så snart det andra nordiska landets samtycke erhållits utan dröjsmål föras till domstol för handläggning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 10 § i lagen om tillfälligt överförande av frihetsberövade personer i bevissyfte i brottmål

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tillfälligt överförande av frihetsberövade personer i bevissyfte i brottmål (150/2004) 10 § 2 mom. som följer:

10 §

Ändringssökande

av saken ska i övrigt i tillämpliga delar iakttagas vad som i tvångsmedelslagen (/) föreskrivs om handläggning av häktningsärenden.

— — — — —
Besvären ska behandlas skyndsamt. Justitie-
ministeriet ska höras i saken. Vid behandlingen

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet i Europeiska unionen av frysningsbeslut av egendom eller bevismaterial (540/2005) 2 § 2 mom., 4 § 1 mom., 9 § 1 mom., 10 § 1 mom., 15 § samt 16 § 1 och 2 mom. som följer:

2 §

Definition

— — — — —
När Finland är den stat som översänder ett frysningsbeslut avses med frysningsbeslut en domstols beslut om kvarstad enligt 6 kap. i tvångsmedelslagen (/), en åklagares beslut om tillfällig kvarstad enligt 6 kap. i tvångsmedelslagen och en domstols eller åklagares beslut om beslag enligt 7 kap. i tvångsmedelslagen.

4 §

Andra grunder för förvägrande

Verkställighet ska förvägras, om

- 1) intyget enligt 6 § saknas eller är ofullständigt eller uppenbart inte motsvarar frysningsbeslutet,
- 2) det föreligger immunitet eller privilegier som gör det omöjligt att verkställa frysningsbeslutet,
- 3) det av uppgifterna i intyget omedelbart framgår att senare rättslig hjälp enligt 8 § inte är möjlig eftersom saken redan är slutligt avgjord i fråga om det brott som utgör grunden för frysningsbeslutet (*ne bis in idem*),

4) beslag av en handling, en postförsändelse eller ett telegram inte är tillåtet enligt 7 kap. 3 eller 5 § i tvångsmedelslagen.

9 §

Beslut om verkställighet av frysningsbeslut

Den behöriga åklagaren beslutar om huruvida ett frysningsbeslut ska verkställas med stöd av denna lag. Åklagaren ska förordna att ett frysningsbeslut inom tillämpningsområdet för denna lag verkställs i den ordning som föreskrivs om kvarstad eller beslag, om inte åklagaren beslutar att vägra verkställighet på grundval av 3 eller 4 § eller att uppskjuta verkställigheten med stöd av 13 §.

10 §

Verkställighet

Den behöriga åklagaren ska utan dröjsmål ge in sitt i 9 § 1 mom. avsedda beslut till häradsfogden för verkställighet av frysningsbeslutet i den ordning som föreskrivs om kvarstad i tillämpliga delar på det sätt som föreskrivs i 8 kap. i utsökningsbalken (705/2007), eller till förundersökningsmyndigheten för verkställighet av frysningsbeslutet i den ordning som föreskrivs om beslag i tillämpliga delar på det sätt som före-

skrivs i 7 kap. 1 § 3 mom. samt i 3, 5, 6, 8, 9, 11—13, 23 och 25 § i tvångsmedelslagen.

15 §

Övriga tvångsmedel

Andra tvångsmedel än kvarstad eller beslag får användas för att verkställa ett frysningsbeslut på det sätt som det i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994) och i tvångsmedelslagen föreskrivs i fråga om dessa tvångsmedel.

16 §

Överklagande av verkställighet av frysningsbeslut

Den som ett frysningsbeslut avser kan föra åklagarens beslut enligt 9 § 1 mom. och 12 § 1 mom. till tingsrätten. Tingsrätten ska utan dröjsmål ta upp ärendet till behandling. Vid handläggningen av ärendet iakttas i övrigt i tillämpliga delar 3 kap. 1 § 2 mom. och 7 kap. 15 § i tvångsmedelslagen.

När ett frysningsbeslut verkställs i den ordning som föreskrivs för kvarstad, får besvär anföras över utsökningsmannens verkställighetsåtgärder i den ordning som föreskrivs i utsökningsbalken.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om en europeisk bevisinhämtningsorder för att inhämta föremål, handlingar eller uppgifter som ska användas i straffrättsliga förfaranden och om tillämpning av rambeslutet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rambeslutet om en europeisk bevisinhämtningsorder för att inhämta föremål, handlingar eller uppgifter som ska användas i straffrättsliga förfaranden och om tillämpning av rambeslutet (729/2010) 7 § 1 och 6 mom., 8 § 2 mom., 10 § 1 mom. och 11 § 3 mom. som följer:

7 §

Grunder för vägran

Verkställighet av en bevisinhämtningsorder ska vägras, om

1) verkställigheten av ordern förutsätter att tvångsmedel enligt tvångsmedelslagen (/) används och detta inte är tillåtet enligt tvångsmedelslagen,

2) det finns grundad anledning att misstänka att bevismaterial som avses i ordern innehåller uppgifter om vilka det enligt 17 kap. 23 § i rättegångsbalken inte får avges vittnesmål eller ordern inte kan verkställas på grund av någon annan immunitet eller något annat privilegium som finns enligt lagstiftningen eller en internationell förpliktelse som är bindande för Finland.

Om ett beslut om beslag som fattats för att verkställa ordern har underställts tingsrätten enligt 7 kap. 21 § i tvångsmedelslagen, får också den tingsrätt som behandlar beslagsärendet besluta om vägran.

8 §

Uppskjutande av verkställigheten

Om ett beslut om beslag som fattats för att verkställa ordern har underställts tingsrätten enligt 7 kap. 21 § i tvångsmedelslagen, får också den domstol som behandlar beslagsärendet besluta om uppskjutande.

10 §

Ändringssökande

Den som en bevisinhämtningsorder avser får föra beslutet om verkställighet av ordern till tingsrätten. Vid handläggningen av ärendet iaktas 3 kap. 1 § 2 mom. och 7 kap. 15 § i tvångsmedelslagen samt denna lag.

11 §

Myndigheter som är behöriga att utfärda en order

Om det i Finland pågår undersökning av ett brott där bevismaterial som behövs för utredningen och omfattas av tillämpningsområdet för rambeslutet finns i en annan medlemsstat, ska förundersökningsmyndigheten utan dröjsmål underrätta den åklagare som avses i 5 kap. 1 § 1 mom. i förundersökningslagen (/) om detta. Förundersökningsmyndigheten ska samtidigt meddela åklagaren sin uppfattning om huruvida bevismaterialet med hänsyn till artikel 21.2 och 21.3 i rambeslutet ska begäras på grundval av rambeslutet eller något annat avtal om rättslig hjälp som ingåtts mellan Finland och medlemsstaten i fråga.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 7 § i lagen om utredande av dödsorsak

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 7 § i lagen om utredande av dödsorsak (459/1973) ett nytt 3 mom. som följer:

7 §

Polisen ska underrätta åklagaren om ett dödsfall som har inträffat när en person har befunnit sig i en förvaringslokal som avses i 2 § 6 punk-

ten i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (841/2006) eller annars frihetsberövad under polisens tillsyn.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 36 § i lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 36 § 1 mom. som följer:

36 §

Yppandeförbud

Finansinspektionen kan förbjuda en person som är närvarande vid en inspektion som Finansinspektionen utför eller som Finansinspektionen har bett om uppgifter eller redogörelser i ett ärende som kan leda till undersökning av ett brott eller en förseelse, att lämna information om

inspektionen och om de begärda uppgifterna och redogörelserna till den som undersökningen avser eller till någon annan. Förbudet ska ges skriftligen. På förutsättningarna för och giltigheten av ett sådant förbud tillämpas 11 kap. 5 § i förundersökningslagen (/).

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 14 § i språklagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i språklagen (423/2003) 14 § 3 mom. som följer:

14 §

Handläggningsspråket i brottmål

digheterna. Bestämmelser om språket i förundersökning finns i förundersökningslagen (/).

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. om domstolar gäller i tillämpliga delar även åklagarmyn-

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 9 och 13 § i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning (1157/2005) 9 § 2 mom. och 13 § 1 mom. som följer:

9 §

Omhändertagande

Egendom som avses i 1 mom. och som inte kan återlämnas till innehavaren ska utan ogrundat dröjsmål, dock senast inom sju dygn från fråntagandet, överlämnas till polisen för åtgärder enligt polislagen (/) eller, i fråga om skjutvapen och skjutförnödenheter, enligt skjutvapenlagen.

13 §

Förundersökning

En jakt- och fiskeövervakare ska göra en summarisk förundersökning enligt 11 kap. 2 § i förundersökningslagen (/) för att utreda ett brottmål som avses i denna lag, om ärendet är enkelt och klart och gärningen enligt allmän straffpraxis inte kan förutses medföra strängare straff än böter. I fråga om förundersökning gäller vad som särskilt föreskrivs om den.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 43 § i narkotikalagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i narkotikalagen (373/2008) 43 § som följer:

43 §

Beslag

En anhållningsberättigad tjänsteman ska beslagta narkotika som i enlighet med 8 § har överlåtits till polisen, tullmyndigheterna eller gränsbevakningsmyndigheterna eller som annars inte

får innehas enligt denna lag, men vars innehav inte är straffbart. När beslag företas ska bestämmelserna om protokoll i 7 kap. 12 § i tvångsmedelslagen (/) och om hävning av beslag i 7 kap. 14 § i den lagen iakttas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag**om ändring av 65 § i värnpliktslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i värnpliktslagen (1438/2007) 65 § 2 mom. som följer:

65 §

Undersökning som klarlägger bruk av narkotika

En värnpliktig som tjänstgör kan förordnas till en undersökning oberoende av de förutsättningar som avses i 1 mom., om det finns motiverat skäl att misstänka att han är narkotikapåver-

kad under tjänstgöringen eller är beroende av narkotika. Den som vägrar genomgå undersökning är skyldig att underkasta sig kroppsbesiktning enligt 8 kap. 30 § i tvångsmedelslagen (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag**om ändring av 5 § i lagen om kontroller av kontanta medel som förflyttas över Europeiska gemenskapens gräns**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om kontroller av kontanta medel som förflyttas över Europeiska gemenskapens gräns (653/2007) 5 § 2 mom. som följer:

5 §

Granskningsrätt

— — — — —
För kontroll av att anmälningssplikten enligt artikel 3 i förordningen har fullgjorts har den behöriga myndigheten rätt att utföra också annan kroppsvisitation än sådan som avses i 1 mom., om personen på sannolika skäl misstänks för att inte ha fullgjort anmälningssplikten enligt artikel 3 i förordningen. Beslut om åtgärden fattas av

den tullman som har rätt att besluta om kroppsvisitation enligt 15 § i tullagen, en polisman som hör till befälet, en anhållningsberättigad tjänsteman vid gränsbevakningsväsendet eller en gränsbevakningsman med minst majors grad. I övrigt iakttas i tillämpliga delar vad som i tvångsmedelslagen (/) bestäms om kroppsvisitation.

_____ Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av militära disciplinlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i militära disciplinlagen (331/1983) 15 och 20 §, 25 § 1 mom., 25 a § 1 mom. samt 28 § 3 mom., sådana de lyder, 15 och 20 § i lag 652/1991, 25 § 1 mom. och 28 § 3 mom. i lag 1259/1988 samt 25 a § 1 mom. i lag 991/1997, som följer:

15 §

I fråga om tvångsmedel som tillämpas när det gäller brott som avses i militära rättegångslagen och som nämns i 27 § och de myndigheter som är berättigade att använda dem gäller förutom tvångsmedelslagen (/) bestämmelserna i denna lag.

20 §

I fråga om häktning föreskrivs i tvångsmedelslagen.

25 §

Förutom de myndigheter som nämns i tvångsmedelslagen får även en anhållningsberättigad militärmyndighet bestämma om beslag och nomsökning.

25 a §

De krigsmän som enligt 18 § har rätt att verkställa gripande får bestämma att en vid försvars-

makten tjänstgörande förare av ett motordrivet fordon eller den som utför något annat uppdrag som nämns i 23 kap. i strafflagen ska genomgå ett prov för att konstatera om han möjligen intagit alkohol eller något annat rusmedel. Provet får utföras på den som utför ett köruppdrag eller något annat uppdrag som nämns i 23 kap. i strafflagen eller på den som är i färd med att påbörja ett sådant uppdrag. Den som vägrar genomgå provet är skyldig att underkasta sig kroppsbesiktning enligt 8 kap. 30 § i tvångsmedelslagen.

28 §

— — — — —
Om ett brott som avses i militära rättegångslagen handläggs i disciplinärt förfarande, får summarisk förundersökning göras oberoende av det straff som föreskrivs för brottet. På den summa-

riska förundersökningen tillämpas då 11 kap. 2 §
i förundersökningslagen (/).

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 19 § i lagen om försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om försvarsmakten (551/2007) 19 § 2 mom. som följer:

19 §

Utredande av identitet, avlägsnande av en person och rätt att gripa en person

Bestämmelser om allmän rätt att gripa ingår i 2 kap. 2 § i tvångsmedelslagen (/). En person som gripits och som inte lyder under 45 kap. i strafflagen ska utan dröjsmål överlämnas till

polisen. Detta gäller även en person som lyder under 45 kap. i strafflagen och som har gjort sig skyldig till något annat brott än ett brott som avses i 2 § i militära rättegångslagen (326/1983). Om den som gripits inte kan överlämnas till polisen senast sex timmar efter gripandet, ska han eller hon frigges omedelbart.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 28 § i lagen om militär krishantering

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om militär krishantering (211/2006) 28 § 2 mom. som följer:

28 §

Straffrättsligt ansvar

Den tid inom vilken yrkande om häktning av en anhållen ska tas upp enligt 3 kap. 5 § 1 mom. i tvångsmedelslagen (/) ska förlängas med den

tid som har använts för transporten av den anhållne från krishanteringsoperationens tjänstgöringsområde till Finland eller för domstolsledamöternas resa från Finland till tjänstgöringsområdet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 27 § i territorialövervakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i territorialövervakningslagen (755/2000) 27 § 3 mom. som följer:

27 § <i>Utredning av identiteten och gripande av en person</i>	uppnåts. Den som gripits ska dock frigges senast 24 timmar efter gripandet, om den gripne inte anhålls så som anges i tvångsmedelslagen (/).
Den som gripits ska omedelbart frigges när de behövliga uppgifterna enligt 2 mom. 1 punkten har erhållits eller syftet enligt 2 mom. 2 punkten	Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 47 § i djurskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i djurskyddslagen (247/1996) 47 §, sådan den lyder i lag 891/2001, som följer:

47 § <i>Beslag</i>	varing av det beslagtagna får ett djur som tagits i beslag omedelbart avlivas, säljas eller annars överlåtas, om dess värde är obetydligt eller om det inte är möjligt eller ändamålsenligt att ordna dess skötsel.
Beträffande beslag av djur samt av anordningar, redskap och ämnen som avses i 12 § gäller tvångsmedelslagen (/). Trots vad som i 7 kap. 13 § i tvångsmedelslagen bestäms om för-	Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 33 § i lagen om transport av djur

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om transport av djur (1429/2006) 33 § som följer:

33 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning eller en enskilds personliga förhållanden får trots bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) lämna ut uppgifter

1) till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott som avses i 8 kap. 2 § i tvångsmedelslagen (/),

2) till Livsmedelssäkerhetsverket och tillsynsmyndigheten för utförande av uppgifter som avses i denna lag, samt

3) till utländska organ och inspektörer som avses i Europeiska unionens lagstiftning eller något internationellt avtal som är bindande för Finland, i de fall då Europeiska unionens lagstiftning eller avtalet i fråga förutsätter detta.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 36 § i lagen om växtskyddsmedel

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om växtskyddsmedel (1259/2006) 36 § som följer:

36 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får trots bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) lämna ut uppgifter till

1) åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott som avses i 8 kap. 2 § i tvångsmedelslagen (/),

2) de myndigheter som avses i 28 och 29 § 1 mom. för utförandet av uppgifter enligt denna lag,

3) utländska organ och inspektörer som avses i Europeiska unionens lagstiftning eller något internationellt avtal som är bindande för Finland, i de fall då detta förutsätts i Europeiska unionens lagstiftning eller avtalet i fråga.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 27 § i lagen om gödsel­fabrikat

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om gödsel­fabrikat (539/2006) 27 § som följer:

27 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller sammanslutnings affärs- eller yrkes­hemlighet eller ekonomiska ställning får trots bestämmelserna om sekretess i lagen om offent­lighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) lämna ut uppgifter till

1) åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott som avses i 8 kap. 2 § i tvångsmedelslagen (/),

2) de myndigheter som avses i 17 § och de inspektörer som avses i 18 § 1 mom. i denna lag för utförandet av uppgifter enligt denna lag, samt till

3) utländska organ och inspektörer som avses i Europeiska unionens lagstiftning eller i något annat internationellt avtal som är bindande för Finland, när det i Europeiska unionens lagstiftning eller i avtalet i fråga förutsätts att uppgifterna lämnas ut.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 24 § i lagen om skydd för växters sundhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skydd för växters sundhet (702/2003) 24 § som följer:

24 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkes­hemlighet eller ekonomiska ställning får trots bestämmelserna om sekretess i lagen om offent­

lighet i myndigheternas verksamhet lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheter­na för utredning av brott som avses i 8 kap. 2 § i tvångsmedelslagen (/) samt till de myndig­heter som avses i 13 och 14 § i denna lag för ut­förandet av uppgifter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 16 § i lagen om bekämpning av flyghavre

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bekämpning av flyghavre (185/2002) 16 § som följer:

16 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Uppgifter som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har erhållits om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet får trots bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i

myndigheternas verksamhet lämnas ut till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott som avses i 8 kap. 2 § i tvångsmedelslagen (/) samt till de myndigheter som avses i 3 kap. i denna lag för utförandet av uppgifter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 26 § i lagen om handel med utsäde

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om handel med utsäde (728/2000) 26 § som följer:

26 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet får trots bestämmelserna om sekretess i lagen om

offentlighet i myndigheternas verksamhet lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott som avses i 8 kap. 2 § i tvångsmedelslagen (/) samt till de myndigheter som avses i 15—17 § i denna lag för utförandet av uppgifter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 9 § i lagen om plantmaterial

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om plantmaterial (1205/1994) 9 §, sådan den lyder i lag 727/2000, som följer:

9 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får trots bestämmelserna om sekretess i lagen om offent-

lighet i myndigheternas verksamhet lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott som avses i 8 kap. 2 § i tvångsmedelslagen (/) samt till de myndigheter som avses i 7 och 7 a § i denna lag för utförande av uppgifter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 14 § i hästhushållningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i hästhushållningslagen (796/1993) 14 §, sådan den lyder i lag 670/1999, som följer:

14 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får trots bestämmelserna om sekretess i lagen om offent-

lighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott som avses i 8 kap. 2 § i tvångsmedelslagen (/) samt till de myndigheter som avses i 11 § i denna lag för utförande av uppgifter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 14 § i lagen om husdjursavel

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om husdjursavel (794/1993) 14 §, sådan den lyder i lag 669/1999, som följer:

14 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får trots bestämmelserna om sekretess i lagen om offent-

lighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) lämna ut uppgifterna till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott som avses i 8 kap. 2 § i tvångsmedelslagen (/) samt till de myndigheter som avses i 10 § i denna lag för utförande av uppgifter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av passlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i passlagen (671/2006) 6 § 1 och 3 mom., 10 § 2 mom., 15 § 2 mom., 22 §, 24 § 3 mom. och 25 § 4 mom.,
av dem 6 § 3 mom., 10 § 2 mom., den finska språkdräkten i 15 § 2 mom. samt 22 § sådana de lyder i lag 456/2009, som följer:

6 §

Ansökan om pass

Om pass ska ansökas skriftligen och till ansökan ska fogas sökandens ansiktsbild, på vilken sökanden utan svårighet kan kännas igen. Sökanden ska personligen lämna in passansökan till en polisinrättning. Ansökan om pass som utfärdas på Helsingfors-Vanda flygplats kan också lämnas till rörliga polisen på flygplatsen. Vid ansökan om pass ska sökanden som identifieringshandling uppvisa en giltig, av polisen utfärdad handling varav identiteten framgår. Om sökanden inte kan uppvisa en identifieringshandling, utför polisen identifieringen. Passet kan avhämtas av en person som sökanden har bemyndigat. På sökandens begäran sänds passet även per post.

Ansökan om diplomatpass och tjänstepass ska göras skriftligen hos utrikesministeriet. Ansökan får av särskilda skäl lämnas även till en i 1 mom. avsedd polisinrättning.

10 §

Utfärdande av pass

Pass utfärdas av en polisinrättning. På Helsingfors-Vanda flygplats kan pass även utfärdas av rörliga polisen. Pass för en finsk medborgare som befinner sig utomlands utfärdas av en finsk ambassad eller ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman eller någon annan finsk beskickning med en anställd finsk medborgare som utrikesministeriet har gett befogenhet att utfärda pass. Diplompass och tjänstepass utfärdas av utrikesministeriet.

15 §

Hinder för utfärdande av pass

Pass utfärdas inte för den som har meddelats utreseförbud enligt 4 kap. 8 eller 9 § i konkurslagen (120/2004). Bestämmelser om utfärdande av pass till den som meddelats reseförbud finns i 5 kap. 3 § i tvångsmedelslagen (/).

22 §

Indragning av pass

Ett pass dras in av en polisinrättning eller av den myndighet som utfärdat passet.

24 §

Förutsättningar för tillvaratagande av pass

Bestämmelser om att den som meddelats reseförbud ska överlämna sitt pass till polisen utan

beslut om indragning finns i 5 kap. 2 § 1 mom. 7 punkten i tvångsmedelslagen. Bestämmelser om att den som meddelats utreseförbud ska överlämna sitt pass till polisen finns i 4 kap. 8 § 3 mom. i konkurslagen.

25 §

Tillvaratagande av pass

Ett pass som har tillvaratagits av en myndighet ska utan dröjsmål sändas till polisinrättningen för passinnehavarens hemkommun eller till den myndighet som utfärdat passet. Polismän, gränsbevakningsmän och andra tjänstemän som verkar som passkontrollörer har för tillvaratagande av pass rätt att utföra kroppsvisitation.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 21 § i lagen om Finlands ekonomiska zon

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004) 21 §, sådan den lyder i lag 1682/2009, som följer:

21 §

Användning av straffprocessuella tvångsmedel

Med anledning av sådana i den ekonomiska zonen begångna brott som avses i denna lag får tvångsmedel användas enligt vad som bestäms i tvångsmedelslagen (/). När en gärning som

begåtts från ett utländskt fartyg i Finlands ekonomiska zon och som avses i 13 kap. 3 § i miljöskyddslagen för sjöfarten undersöks gäller 13 kap. 5 § i den lagen i fråga om förutsättningarna för användningen av tvångsmedel.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) 36 § 3 mom., sådant det lyder i lagarna 343/2008 och 686/2009, och
ändras 14 a § 1 mom., 14 b § 2 mom. och 14 c § 2 mom., sådana de lyder i lag 343/2008, som följer:

14 a §

Skyldighet att lagra uppgifter för myndigheters behov

Trots vad som i detta kapitel bestäms om behandling av identifieringsuppgifter, ska ett tjänsteföretag som är skyldigt att göra televerksamhetsanmälan, på de villkor som anges nedan, se till att de uppgifter som nämns i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24/EG om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät och om ändring av direktiv 2002/58/EG lagras i tolv månader från det datum kommunikationen ägde rum. Uppgifterna får bara användas för att undersöka, utreda och lagföra brott som avses i 10 kap. 6 § 2 mom. i tvångsmedelslagen (/).

14 b §

Skyldigheter och förfaringssätt vid behandling av uppgifter som lagras för myndigheternas behov

— — — — —
 På ersättning för de kostnader som orsakas av lagringsskyldigheten och av motsvarande beredskap tillämpas 98 § i kommunikationsmarknadslagen. I 8 kap. 24—26 § i tvångsmedelslagen föreskrivs om föreläggande att säkra data för utredningen av ett brott som undersöks.
 — — — — —

14 c §

Statistikföring av användningen av uppgifter som lagras för myndigheternas behov

— — — — —
 Inrikesministeriet ska särskilt beakta de statistikuppgifter som avses i 1 mom. i de berättelser om användningen av teleövervakning och televlyssning som ministeriet med stöd av polislagen (/), tvångsmedelslagen eller någon annan lag ska avge till riksdagens justitieombudsman.
 —————

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 17 § i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om yttrandefrihet i masskommunikation (460/2003) 17 § 1 och 4 mom. som följer:

17 §

Utlämnande av ett nätmeddelandes identifieringsuppgifter

På yrkande av en anhållningsberättigad tjänsteman som avses i 2 kap. 9 § 1 punkten i tvångsmedelslagen (/), en åklagare eller en målsägande, kan en domstol ålägga administratören av en sändare, server eller någon annan sådan anordning att till den som framställt yrkandet lämna ut de identifieringsuppgifter som behövs för utredande av vem som är avsändare av ett nätmeddelande, om det föreligger sannolika skäl att misstänka att innehållet i meddelandet är sådant att det är straffbart att göra det tillgängligt för allmänheten. Domstolen får förordna att identifieringsuppgifterna ska lämnas ut till målsäganden först när målsäganden själv får väcka åtal för brottet. Yrkandet ska framställas vid tingsrätten på administratörens hemort eller vid Helsingfors tingsrätt inom tre månader efter att

det meddelande som yrkandet gäller publicerades. Domstolen kan förena utlämningsåläggandet med vite.

En i 1 mom. avsedd administratör har rätt till ersättning av statens medel för de skäligen direkta kostnaderna för utlämnande av de identifieringsuppgifter som avses i denna paragraf. Beslut om betalning av ersättning fattas av chefen för den polisinrättning där undersökningen utfördes eller av chefen för någon av polisens riksomfattande enheter. Ändring i beslutet kan sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen med iakttagande av vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). När uppgifterna lämnas ut till målsäganden enligt domstolens åläggande, är det dock målsäganden själv som ska svara för nämnda kostnader.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 95 § i kommunikationsmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kommunikationsmarknadslagen (393/2003) 95 §, sådan den lyder i lag 152/2004, som följer:

95 §

Teleföretags skyldighet att utrusta sitt system för teleavlyssning och teleövervakning

Teleföretag ska utrusta sina kommunikations-

nät och kommunikationstjänster med sådana tekniska hjälpmedel och egenskaper att teleavlyssning och teleövervakning som avses i tvångsmedelslagen (/), i polislagen (/) och i den i Bryssel den 29 maj 2000 ingångna konventio-

nen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater är möjlig att genomföra.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 35 § i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar (1015/2001) 35 § 2 mom., sådant det lyder i lag 399/2003, som följer:

35 §

Handräckning

Om det finns vägande skäl att misstänka att ett brott som avses i 38 kap. 7 § i strafflagen eller i 39 § 1 mom. 2 eller 3 punkten i denna lag har begåtts på en plats som omfattas av hemfri-

den, får trots 8 kap. 2 § 1 mom., 4 § och 31 § 1 mom. i tvångsmedelslagen (/) allmän husrannsakan eller platsgenomsökning samt kroppsvisitation företas för att söka efter lagstridiga radioanläggningar eller teleterminalutrustningar eller för utredning av brott.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 39 § i lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar (32/1991) 39 § 2 mom., sådant det lyder i lag 719/1995, som följer:

39 §

Förhindrande av att kränkning fortgår

En integrerad krets eller något annat exemplar av ett kretsmönster kan tas i beslag, när det

kan antas att ett brott mot industriell rättighet har begåtts. Härvid ska iakttagas vad som i tvångsmedelslagen (/) föreskrivs om beslag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 16 § i hittegodslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i hittegodslagen (778/1988) 16 § 1 mom. som följer:

16 §

Beslagtaget hittegoods

Har hittegoods tagits i beslag med stöd av tvångsmedelslagen (/) och avhämtar ägaren inte det beslagtagna föremålet inom tre månader från det polisen meddelade ägaren att föremålet kan avhämtas sedan beslaget hävts, blir upphit-

taren ägare till föremålet. Om ägaren är okänd, ska 7 kap. 23 § i den lagen tillämpas. Upphittaren ska utan dröjsmål meddelas att äganderätten till det beslagtagna hittegodset har övergått till honom eller henne.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av kärnenergilagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kärnenergilagen (990/1987) 7 m § 2 mom., 7 o § 4 mom. och 68 a § 2 mom., sådana de lyder, 7 m § 2 mom. och 7 o § 4 mom. i lag 342/2008 och 68 a § 2 mom. i lag 1420/1994, som följer:

7 m §

Säkerhetskontroll

För att säkerställa säkerheten i en kärnanläggning är de som arbetar vid kärnanläggningen eller som har ärende till anläggningsområdet skyldiga att på begäran av en person som hör till säkerhetsorganisationen genomgå prov för att konstatera om de intagit alkohol eller något annat rusmedel. Provet utförs på det sätt som föreskrivs i 9 kap. 2 § i tvångsmedelslagen (/).

Bestämmelser om arbetstagares skyldighet att lämna intyg över narkotikatest finns i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004).

7 o §

Användning av maktmedel

I 2 kap. 17 § 3 mom. i polislagen (/) finns bestämmelser om rätten för en person som till-

fälligt bistår en polisman att använda maktmedel.

68 a §

*Handräckning då det gäller iakttagande av
Euratomfördraget*

På åtgärder som avses i 1 mom. ska tvångsmedslagen tillämpas om inte något annat följer av Euratomfördraget.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 37 § i mönsterrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i mönsterrättslagen (221/1971) 37 § 2 mom., sådant det lyder i lag 718/1995, som följer:

37 §

begåtts. Härvid ska iakttas vad som i tvångsmedslagen (/) föreskrivs om beslag.

Egendom som avses i 1 mom. kan tas i beslag, när det kan antas att ett brott som nämns i 49 kap. 2 § i strafflagen eller 35 § i denna lag har

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 59 § i patentlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i patentlagen (550/1967) 59 § 2 mom., sådant det lyder i lag 717/1995, som följer:

59 §

begåtts. Härvid ska iakttas vad som i tvångsmedslagen (/) föreskrivs om beslag.

Egendom som avses i 1 mom. kan tas i beslag, när det kan antas att ett brott som nämns i 49 kap. 2 § i strafflagen eller 57 § i denna lag har

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 92 m § i vägtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i vägtrafiklagen (267/1981) 92 m § 1 mom., sådant det lyder i lag 401/2005, som följer:

92 m §

Tvångsmedel för iakttagande av viss social lagstiftning om vägtransporter

Om det finns sannolika skäl att misstänka att en förseelse som nämns i 105 a § har begåtts, får polisen trots 8 kap. 2 § 1 mom. och 4 § i tvångsmedelslagen (/) för att finna färdskrivarski-

van, förarkortet eller körjournalen företa i tvångsmedelslagen angiven allmän husrannsakan eller platsgenomsökning i fordonet eller på ett sannolikt förvaringsställe för färdskrivarskivan, kortet eller körjournalen.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 50 och 50 a § i lagen om privata säkerhetstjänster

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om privata säkerhetstjänster (282/2002) 50 § 2 mom. och 50 a §, av dem 50 a § sådan den lyder i lag 105/2007, som följer:

50 §

Tillfälligt återkallande av godkännande som väktare eller som utförare av säkerhetsskyddsuppgifter

—————
Om ett godkännande som väktare eller som utförare av säkerhetsskyddsuppgifter har återkallats eller om det finns förutsättningar att tillfälligt återkalla ett godkännande, kan en polisman omhänderta väktarkortet eller kortet för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter för att överlämna det till en polisman som tillhör befälet, varefter denne inom 14 dagar ska besluta hurvida godkännandet ska återkallas tillfälligt. En polisman kan omhänderta ett väktarkort eller ett kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter även då godkännandet som väktare eller som ut-

förare av säkerhetsskyddsuppgifter har återkallats. Trots vad som bestäms i 8 kap. 31 § i tvångsmedelslagen (/) kan kroppsvisitation förrättas för fråntagande av ett väktarkort eller ett kort för utförare av säkerhetsskyddsuppgifter.

50 a §

Polisundersökning

I ett ärende som gäller återkallande av auktorisation eller godkännande som meddelats med stöd av denna lag kan vid behov verkställas sådan polisundersökning som avses i 6 kap. i polislagen (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 7 och 8 § i lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen (546/1998) 7 och 8 § som följer:

7 §

Genomsökning

Om det finns sannolika skäl till misstanke att en i 3 § 1 punkten avsedd detektorförseelse har begåtts, kan allmän husrannsakan eller platsgenomsökning som avses i tvångsmedelslagen (/) företas i ett motordrivet fordon och dess släpvagn för att eftersöka en detektor, trots vad som föreskrivs i 8 kap. 2 § 1 mom. och 4 § i tvångsmedelslagen.

Allmän husrannsakan eller platsgenomsökning kan på motsvarande sätt företas också i byggnader, rum eller slutna förvaringsplatser, om det finns sannolika skäl att misstänka att de används som importlager eller tillverknings-, saluförings-, försäljnings-, överlåtelse-, under-

hålls-, reparations- eller installationsplats för detektorer.

8 §

Kroppsvisitation

Om det finns synnerligen sannolika skäl att misstänka att en i 3 § 1 punkten avsedd detektorförseelse har begåtts, kan ett motordrivet fordonets förare och passagerare underkastas kroppsvisitation som avses i tvångsmedelslagen, trots vad som föreskrivs i 8 kap. 31 § 1 mom. i tvångsmedelslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 7 kap. 3 § och 14 kap. 5 § i konkurslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konkurslagen (120/2004) 7 kap. 3 § 3 mom. och 14 kap. 5 § 3 mom. som följer:

7 kap.

Förfarandet i domstol

3 §

Behörig domstol i andra ärenden som gäller konkursen

— — — — —
Om en gäldenär har förordnats att häktas till följd av tredska och en helg infaller när gäldenärens ärende senast ska behandlas, kan ärendet trots vad som föreskrivs ovan behandlas av den jourhavande tingsrätt som avses i 3 kap. 1 § 1 mom. i tvångsmedelslagen (/).

14 kap.

Konkursboets förvaltning

5 §

Boförvaltarens uppgifter

— — — — —
Boförvaltaren har för fullgörande av sina uppgifter rätt att få handräckning av polisen enligt 9 kap. 1 § i polislagen (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 86 § i bilskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i bilskattelagen (1482/1994) 86 § 2 mom. som följer:

86 §

— — — — —
Trots 1 mom. får uppgifter och handlingar likväl lämnas till skattemyndigheterna och av dessa kallade sakkunniga samt, då syftet är skattetillsyn, skatteuppbörd, prövning av besvär över beskattning och väckande av åtal eller utsökning, även till behöriga myndigheter och deras företrädare. Under de förutsättningar som anges i 8 kap.

2 § i tvångsmedelslagen (/) ska beskattningshandlingarna eller uppgifter som framgår av dem ställas till en anhållningsberättigad tjänstemans förfogande också för utredning av andra brott än skattebrott.

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 111 § i punktskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i punktskattelagen (182/2010) 111 § som följer:

111 §

Förundersökning

Vid förundersökning med anledning av brott mot denna lag eller bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den ska utöver

förundersökningslagen (/) och tvångsmedslagen (/) i tillämpliga delar iakttas vad som föreskrivs om förundersökning av tullbrott.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 60 och 60 b § i alkohollagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i alkohollagen (1143/1994) 60 § 3 mom. och 60 b §, sådana de lyder i lag 642/2009, som följer:

60 §

*Fråntagande, omhändertagande och förstöring
av alkoholdrycker och sprit*

Bestämmelserna i 2 kap. 14 § 3 mom. i polislagen (/) om omhändertagande av egendom ska tillämpas på fråntagande och förstöring av alkoholdrycker som sker enligt 1 och 2 mom.

60 b §

Undersökning och genomsökning

Om en person som inte har fyllt arton år på sannolika skäl misstänks för en förseelse som avses i 50 a § 4 mom. 4 punkten, får polisen för att söka en alkoholdryck som personen olagligt innehar undersöka de föremål som personen i

fråga för med sig och utsidan av personens kläder, om detta är möjligt utan att inkräkta på den misstänkta personliga integritet på ett kränkande sätt. På protokollföring av undersökningen tillämpas vad som föreskrivs i 2 kap. 14 § 3 mom. i polislagen. Vid undersökningen ska i övrigt iakttas bestämmelserna om kroppsvisitation i 8 kap. i tvångsmedslagen (/).

Om det finns sannolika skäl att misstänka att någon har gjort sig skyldig till lindrigt alkoholbrott enligt 50 a kap. 3 § i strafflagen, får det företas allmän husrannsakan eller platsgenomsökning enligt 8 kap. i tvångsmedslagen i det fordon som personen i fråga använder, i syfte att ta reda på om det finns olagliga alkoholdrycker eller olaglig sprit i fordonet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 5 kap. i tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 5 kap. i tvångsmedelslagen (450/1987) en ny 7 a § som följer:

5 kap.

Husrannsakan samt kroppsvisitation och kroppsbesiktning

7 a §

Domstolsprövning av husrannsakan

På yrkande av den hos vilken husrannsakan har förrättats ska domstolen avgöra om det har funnits förutsättningar för husrannsakan eller om husrannsakan har genomförts på det sätt som 4 eller 5 § kräver. Yrkandet ska framställas inom 30 dagar från det att husrannsakan förrättades eller från den senare tidpunkt då den som framstäl-

ler yrkandet fick veta att husrannsakan hade förrättats.

Bestämmelserna i 1 kap. 9 och 12 § om behandling av häktningsyrkanden gäller i tillämpliga delar i fråga om behandling av yrkanden som gäller husrannsakan. Den som framställer yrkandet och den anhållningsberättigade tjänstemannen ska ges tillfälle att bli hörda.

Domstolsbeslut i ärenden enligt denna paragraf får överklagas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas på husrannsakan som förrättas efter det att denna lag trädde i kraft.

Helsingfors den 15 mars 2011
